N°. 8996. NIEUWE AMSTERDAMSCHE COURANT. A°. 1860.

ALGEMEEN HANDELSBLAD.

ABONNEMENTSPRIJS VOOR 3 MAANDEN:
Voor Amsterdam........ƒ7.50. Voor de overige Steden des Rijks ƒ8.50.
De Zondags-Editie....... » 1.50. Afzonderlijke Couranten...... » 0.10.
Ieder loopend Kwartaal moet voldaan zijn uiterlijk op den 15den der 3de maand.

Vrijdag 19 October.
UITGEVERS-DIRECTEUREN, GEBROEDERS DIEDERICHS.
Brieven Franco aan het Bureau Handelsblad.

PRIJS DER GEWONE ADVERTENTIËN:
Van EEN tot ZEVEN regels, behalve de 35 c. zegelgeld.........ƒ1.75.
Iedere regel meer.................................... » 0.25.
Buitengew. groote Lett., naar mate der ruimte die zij beslaan, à 25 c. per regel.

Bij deze COURANT behoort een BIJVOEGSEL, bevattende het Verslag van de Beraadslagingen in de Zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van Woensdag 17 October jl. gehouden, benevens het Wets-Ontwerp tot vaststelling der Begrooting voor de Landsdrukkerij, benevens de Memorie van Toelichting betreffende het Ontwerp van Wet tot vervroegde ontheffing van Goederen der Maatschappij van Weldadigheid van daarop ten behoeve van den Staat gelegde Hypothecaire Verbanden.

STATISTIEK

VII.

OPENBARE VEILIGHEID EN GEVANGENISWEZEN.

Slechts op zeer enkele plaatsen in ons land is de openbare rust in het afgeloopen jaar gestoord. Eene der ernstigste rustverstoringen had te Stryen plaats, waar de veldwachter der gemeente en de rijks-veldwachter bij gelegenheid, dat zij eenige beschonken lotelingen in het verstoren der rust wilden te keer gaan, werden beleedigd en voorts baldadigheden bij den burgemeester enz. werden gepleegd. Verder hebben eenige ongeregeldheden te Midlum in Friesland onder polderwerkers, te Steenwijkerwold en in het Staphorsterveld onder veenarbeiders, die hooger loon eischten, en te Nieuw Leusen wegens de verdeeling van eene markte plaats gehad. Deze namen echter geen ernstig karakter aan.

In bijna alle verslagen wordt met lof van de rijks-veldwachters en van de gemeente-policie gesproken. Vooral de veiligheid ten platten lande is in de laatste jaren veel toegenomen. Volgens de begrooting voor 1860 bedroeg het getal der eerstgenoemden 10 officieren, 182 onder-officieren en manschappen te paard en 372 onder-officieren en manschappen te voet. Van de vergaanden dienstijver, waarvan in het vorig verslag van Zeeland werd gesproken, wordt thans geene melding gemaakt.

Door de werkzaamheid der rijksveldwacht is bedelarij en landlooperij, voornamelijk op het platte land zeer verminderd. Eene gemeenschappelijke verordening, daartegen door 23 gemeenten op Zuid-Beveland vastgesteld, blijft voortdurend de beste uitkomsten opleveren. Ook de strenge handhaving der vreemdelingen-wet draagt veel daartoe bij. Slechts in zeer enkele verslagen treft men het aantal uit het land verwijderde vreemdelingen aan, zoodat wij van een statistisch overzigt daarvan moeten afzien.

Over het algemeen schijnt ook aan het handhaven der gemeente-verordeningen meer de hand te worden gehouden. Te Amsterdam echter zijn in het afgeloopen jaar slechts 3486 processen-verbaal opgemaakt tegen 4507 in 1858. Het aantal der vervolgingen voor de kantongeregten ingesteld heeft 3354 bedragen tegen 2822 in 1858. Niet meer dan 202 overtreders hebben vrijwillig het maximum der boete betaald. In het verslag van N.-Holland wordt de opmerking gemaakt, dat waarschijnlijk veel meer zaken op deze wijze zouden worden afgedaan, indien het maximum der boete lager ware gesteld.

Het personeel der rijks- en gemeente-policie heeft voorts weinig reden tot klagten gegeven. In het verslag van Zeeland wordt evenwel melding gemaakt van den veldwachter te Elkerzee, die bij eene verkiezing voor leden van den gemeenteraad een ongeoorloofden invloed op de kiesbevoegden zou hebben uitgeoefend. Het is wenschelijk, dat tegen dergelijke feiten ten strengste worde gewaakt.

Evenzeer verdient het afkeuring, dat aan veldwachters wordt toegestaan kermis- en nieuwjaarsgiften in te zamelen. Dit blijkt op enkele plaatsen nog het geval te zijn. Men schijnt echter het verkeerde daarvan in te zien. In sommige verslagen althans wordt van gemeenten melding gemaakt, waar de bezoldiging der veldwachters is verhoogd, maar daarentegen voortaan dergelijke inzamelingen zijn verboden.

De brandbluschmiddelen verkeeren volgens de meeste verslagen in voldoenden toestand. Dit moet echter niet zoo worden verstaan, dat te dien opzigte niets meer te wenschen zou overblijven. Vooral op het platte land is dit op onderscheidene plaatsen niet het geval; ofschoon vele gemeenten de bestaande middelen aanvullen en verbeteren en dus vooruitgang zigtbaar is, worden anderen door haren financielen toestand verhinderd daaraan veel ten koste te leggen. Dit schijnt in het bijzonder op de provincien Groningen en Limburg van toepassing te zijn.

Evenzeer wordt van de brandweer in de meeste verslagen gezegd, dat zij voldoende is. Maar ook hier bestaan uitzonderingen. Zoo is volgens het verslag van N.-Holland de inrigting daarvan te Amsterdam zeer gebrekkig en zou eene hervorming zeer wenschelijk zijn.

Het aantal branden vindt men in onderstaanden staat vermeld. Voor zoover de verslagen daarvan melding maken, hebben wij daarin het aantal branden opgegeven, die door het inslaan van den bliksem zijn veroorzaakt. Die cijfers zijn echter niet altijd juist, daar de verslagen ten dien opzigte niet allen volledig zijn. Voorts is van het inslaan van den bliksem in de meeste verslagen slechts melding gemaakt, wanneer dit brand heeft veroorzaakt. Dat die cijfers anders veel grooter zouden zijn, blijkt uit de opgave voor Noord Brabant, waar de bliksem drie en twintig maal is ingeslagen en slechts zeven maal brand heeft veroorzaakt. En toch uit dezen onvolledigen staat kan men eenigzins opmaken, hoe menige brand door eene meer algemeene aanwending van bliksemafleiders zou zijn voorkomen.

Provincien.	Aantal branden.	Bosch- en Veenbr.	Door bliksem veroorzaakt.	Omgekomenschen.
Noord-Brabant	124	3	23 (1)	3
Gelderland	62	3	4	—
Zuid-Holland	62	—	7	3
Noord-Holland	180 (2)	—	1	1
Zeeland	12	—	3 (3)	—
Utrecht	14	—	5	—
Friesland	13	—	3	2
Overijssel (4)	—	—	—	—
Groningen	25	—	1	—
Drenthe	14	—	2	1
Limburg	41	—	—	—

De meest uitgestrekte dezer branden was die in het dorp Sloterdijk, waar 22 huizen in de asch zijn gelegd.

De straatverlichting is steeds op den weg van vooruitgang. In vele plaatsen is in het afgeloopen jaar gasverlichting ingevoerd. Elders heeft men door meerdere lantaarns als anderzins verbetering ingevoerd. Plaatsen waar, zoo als te Muiden het geval is, de straatverlichting is afgeschaft, behooren tot de uitzonderingen.

Op de kusten van Zuid-Holland hebben geene strandingen plaats gehad. In het verslag van Noord-Holland wordt van 21 strandingen gewag gemaakt. Daarbij zijn tien personen, benevens de bemanning van een Urker vischschuit en van een Engelschen brik omgekomen. Het verslag van Friesland spreekt van zeven strandingen. De bemanning van het schip Frederik Hendrik kwam daarbij om, terwijl twee personen na te zijn gered bezweken. In de andere verslagen hebben wij hieromtrent geene mededeelingen aangetroffen.

Wij deelen hieronder een staat mede van de bevolking der gevangenissen in het afgeloopen jaar.

De toestand der gevangenissen laat op sommige plaatsen nog wel iets te wenschen over, zoodat somtijds (o. a. te Eindhoven) de arbeid en het onderwijs, wegens gebrek aan ruimte, of om andere redenen moeten worden nagelaten. Niettemin is men in 1859 ijverig met verbeteringen voortgegaan. De cellulaire gevangenis te 's Hertogenbosch is voltooid. Zij bevat 66 cellen. Het hulphuis van arrest en van bewaring te Amsterdam is door de jeugdige vrouwelijke veroordeelden ontruimd. Deze zijn naar het kasteel te Montfoort overgebragt, dat tot dat einde is ingerigt en aanvankelijk zeer voldoet. Voor eene nieuwe gevangenis te Goes werden in het afgeloopen jaar de funderingswerken voltooid. De aanbouw voor de droogerij, de sectie-kamer, het optrekken der eerste verdieping van den tot strafcellen bestemden nieuwen vleugel en het nieuwe militaire wachthuis aan de groote strafgevangenis te Leeuwarden zijn afgewerkt. Te Roermond heeft in het afgeloopen jaar de aanbesteding plaats gehad van het tweede perceel der aldaar in aanbouw zijnde cellulaire gevangenis. Ook de huizen van bewaring ondergingen op vele plaatsen verbetering of vernieuwing.

Het huis van verbetering en opvoeding te Alkmaar heeft eenige uitbreiding en verbetering ondergaan. Men blijft echter eene afdoende uitbreiding wenschelijk achten.

In gemeld gesticht zijn in 1859 12 jongens ingekomen, en is een gelijk getal ontslagen. Het getal ontslagenen sedert de oprigting bedraagt 23. Van 22 zijn sedert dat ontslag goede berigten ingekomen. De timmerwinkel werd door 13, de draaijerswerkplaats door 9, de kleedermakerij door 13 en de schoenmakerij door 17 leerlingen bezocht.

De cellulaire gevangenis te Amsterdam is niet meer voldoende voor de behoeften der justitie. De commissie van administratie acht den bouw van eene nieuwe cellulaire gevangenis aldaar noodzakelijk.

Omtrent het gedrag zoowel van de beambten als van de gevangenen worden weinig klagten aangetroffen. De gezondheids-toestand der gevangenen was, vooral in vergelijking met den algemeenen staat der gezondheid hier te lande, niet ongunstig. In Friesland en Groningen was echter het getal zieken vrij groot. De sterfte in de groote strafgevangenis te Leeuwarden bedroeg in 1857 3,51, in 1858 6,323 en in 1859 7,268 ten honderd.

In de cellulaire gevangenis te Utrecht zijn twee gevangenen krankzinnig geworden. In de cellulaire gevangenis te Amsterdam werd een gevangene krankzinnig, die reeds vroeger twee jaren in dien toestand had verkeerd.

De voeding der gevangenen was volgens de verslagen voldoende. Opmerkelijk is ook nu weder het verschil der kosten van onderhoud in de verschillende plaatsen, en wij betreuren het daarom te meer, dat de verslagen ten dezen opzigte zoo onvolledig zijn. Voor onderhoud, voeding en verpleging der gevangenen werd te Middelburg ƒ 0,13514 te Goes ƒ 0.32 en te Zierikzee ƒ 0,31 bedongen, ter eerstgenoemde plaats zonder en op beide andere plaatsen met de kosten van toebereiding der spijzen en van verwarming, verlichting en bewassching. In de cellulaire gevangenis te Utrecht kostte het onderhoud ƒ 0,248, in het huis van burgerlijke en militaire verzekering terzelfde plaatse ƒ 0,23, in het huis van arrest te Amersfoort ƒ 0,30½ en in de gevangenis voor meisjes te Montfoort ƒ 0,31½. Te Groningen heeft de voeding ƒ 0,1199, te Winschoten ƒ 0,29, te Appingedam ƒ 0,31 en te Assen ƒ 0,1033 gekost. De kosten van voeding, bewassching, haarsnijden, verwarming en verlichting kwamen te Maastricht op ƒ 0,1937 en het dagelijksch onderhoud te Roermond op ƒ 0,30 te staan. De kosten van voeding en verpleging in de huizen van bewaring en verpleging in Limburg verschillen van ƒ 0,24 tot ƒ 0,35.

In de gevangenissen is, waar de ruimte het toeliet en geene andere bezwaren bestonden, aan het onderwijs der gevangenen de noodige zorg besteed. Op aanschrijving van den Minister van Justitie zijn de besturen van de gevangenissen uitgenoodigd, om in veroand met art. 63 der wet op het lager onderwijs, aan de leden der plaatselijke schoolcommissien, den districtschoolopziener en den provincialen inspecteur in de gevangenissen toegang te verleenen tot het doen van schoolbezoek. De regering acht echter de bepalingen der wet van 13 Aug. 1857 niet toepasselijk op de cellulaire gevangenissen, waar het onderwijs in de cellen en niet in een afzonderlijk schoollocaal met stalles wordt gegeven. Voorts heeft de regering te kennen gegeven, dat het onderwijs in de gevangenissen als een staatsbelang wordt aangemerkt en dat de kosten daarvan ten laste van het rijk zullen komen.

(1) Slechts zevenmaal echter veroorzaakte dit brand. (2) Waaronder 142 te Amsterdam. Hiervan waren 15 uitslaande branden, 51 binnenbranden en 76 schoorsteenbranden. (3) Slechts tweemaal veroorzaakte het brand. (4) In Overijssel zijn 31 woningen, 2 schuren en twee molens verbrand. De molens werden door den bliksem getroffen.

STAAT VAN HET AANTAL GEVANGENEN IN 1859.

Provincien.	Strafgevangenissen bij afw. Aanw.	Strafgevangenissen Op 31 Dec. Aanw.	Huizen van Verzekering. Aanwezig bij afwissel.	Huizen van Verzekering. Aanwezig Op 31 Dec.	Huizen van Arrest. Aanwezig bij afwiss.	Huizen van Arrest. Aanwezig Op 31 Dec.	Huizen van Bewaring. Aanwezig bij afwiss.	Huizen van Bewaring. Aanwezig Op 31 Dec.	Totaal. Aanwezig bij afwiss.	Totaal. Aanwezig Op 31 Dec.
Noord-Brabant	—	—	1099	104	1455	64	2722	17	5276	185
Gelderland	—	—	1132	190	1107	57	—	—	2239	247
Zuid-Holland	1237	829	778	150	1581	118	3276	26	6872	1123
Noord-Holland	839	566	—	—	1766	304	3742	44	6347	914
Zeeland	—	—	526	81	861	30	560	1	1947	112
Utrecht	—	—	682	5	932	97	2106	2	3720	104
Friesland	—	675	379	—	—	—	—	—	—	—
Overijssel	—	—	751	62	506	43	2124	19	3381	124
Groningen	—	—	301	40	354	51	595	4	1250	95
Drenthe	—	—	—	—	661	48	1050	5	1711	53
Limburg	—	—	650	55	653	34	993	10	2296	99

BUITENLAND.

Engelsche Post.

LONDEN, Dingsdag 16 October (des Avonds).

Blijkens de jongste berigten uit Midden-Amerika heeft het Engelsche gouvernement definitive uitvoering gegeven aan zijn voornemen, om het beschermheerschap over de Mosquito kust te laten varen en daarmede een geschilpunt, waarover het lang met het Washingtonsche kabinet getwist heeft, weg te nemen. Het verdrag, waarbij de zaken van de Mosquitokust op nieuw geregeld zijn, is volgens de boven gemelde berigten door het Engelsche gouvernement bekrachtigd, en de acte van ratificatie in de eerste helft der vorige maand uit Engeland in Midden-Amerika ontvangen, en daarop is het verdrag op 15 Sept. onderteekend door den inlandschen vorst, welke onder Engelands beschermheerschap de Mosquito-kust regeerde. Volgens de bepalingen van dit verdrag moet de Indiaansche staat aan de Mosquito kust ophouden te bestaan, en wordt deszelfs grondgebied deels aan het gemeenebest Nicaragua, en deels aan het gemeenebest Honduras toegevoegd, terwijl eene zekere landstreek, behoorende tot het aan Nicaragua toegewezen gedeelte, als woonplaats voor de Indiaansche bevolking wordt afgezonderd. Naar gemeld wordt, is Engelands doel bij de nu gemaakte schikkingen drieledig; ten eerste den vrede tusschen Engeland en de Vereenigde Staten te verzekeren door zijn gezag in Midden-Amerika te laten varen; ten tweede te beletten dat de Mosquito-Kust, ophoudende eene onderhoorigheid van Engeland te zijn, in de magt der Vereenigde Staten gerake; ten derde de Indiaansche bevolking en de Europeanen, welke zich in het vertrouwen op Engelands hoede aan de Mosquito-kust hebben nedergezet, te behoeden voor de gevaren, welke het verlies van Engelands bescherming voor hen zou medebrengen. Vooral achtte het Engelsche gouvernement zich verpligt voorzieningen in het belang der Indiaansche bevolking te maken, daar deze onontwikkelde volksstam spoedig zou te gronde gaan, indien hij aan de hebzucht en geweldenarij van Amerikanen en Spanjaarden wierd prijs gegeven.

Ook melden de berigten uit Greytown van 19 Sept., dat er een handelsverdrag tusschen Engeland en Nicaragua gesloten en de ratificatie daarvan uit Engeland ontvangen was. Naar gezegd werd, was hetzelve zeer voordeelig voor de handelsbelangen der Engelschen.

— Met de Canadian, Adriatic en Anglo Saxon zijn berigten ontvangen uit New-York van 6 dezer:

De Prins van Wallis is te Washington aangekomen en den 5den door den president ontvangen; den 6den werd hij te Richmond verwacht.

Eene depeche uit New-Orleans meldt, dat de commandant van het Engelsche oorlogschip Gladiator, hetwelk de togtgenooten van Walker uit Honduras heeft overgebragt, door een vriend van Walker op eene openbare plaats werd beleedigd en op den grond geworpen.

Den 2den heeft te New-Orleans een hevige storm gewoed, welke veel schade in de stad heeft aangerigt. Verscheidene stoombooten zijn vergaan; 40 suiker-fabrieken in het binnenland zijn vernield en aan den oogst is belangrijke schade toegebragt.

Volgens de in Alabama verschijnende *Montgomery Mail* heeft Walker bij het aanvaarden zijner laatste onderneming herhaaldelijk verklaard, dat er volmaakte verstandhouding bestond tusschen hem en het Fransche gouvernement, van hetwelk hij ondersteuning had te verwachten, indien hij er in slaagde de slavernijwet in Nicaragua in te voeren. Frankrijk zoude zorgen, dat door de handelsmarine zoovele slaven uit Afrika naar dat gemeenebest wierden overgevoerd als met voordeel zoude kunnen geschieden. De Keizer had, volgens zijn zeggen, hem zelf die verzekering doen geven.

Het Spaansche escader, dat voor Vera-Cruz was verschenen, heeft die plaats weder verlaten zonder de stad gebombardeerd te hebben, dewijl de commandant van het Amerikaansche escader zulk een stap had afgekeurd.

— Uit Melbourne verneemt men, dat de schepen Ottawa, Swiftsure en Water-Nymph met eene massa goud ter gezamenlijke waarde van 695,724 £ naar Engeland waren vertrokken.

Duitsche Post.

WEENEN, 15 Oct. Ten opzigte van de aanst. gewigtige maatregelen verneemt men, dat de monarchie in vijf groote deelen zal worden gesplitst, welke elk een afzonderlijken landdag zullen verkrijgen. Uit die landdagen zullen de vertegenwoordigers worden gekozen, welke zitting zullen hebben in den breeden rijksraad; deze zal de eenheid der monarchie vertegenwoordigen.

— Eergisteren heeft de markies de Moustier eene langdurige conferentie gehad met den graaf v. Rechberg. Men verzekert, dat daarbij is gehandeld over de wenschelijkheid van het te houden congres. Men weet tot heden niet welk antwoord van wege onze regering is gegeven op de voorstellen deswege door de Fransche regering gedaan.

— Bij gelegenheid van den feestmaaltijd, dezer dagen te Brunn gegeven, welke werd bijgewoond door vele ministers en andere hooggeplaatste personen, heeft graaf Thunn een toast uitgebragt en daarbij o. a. deze woorden gebezigd: »Het ideaal, hetwelk de leden van de meerderheid van den rijksraad nastreeft, behoort niet tot onzen tijd; het ligt ver achter ons. Zij vergeten, dat die beide tijdperken door eene zoo diepe kloof van elkander zijn gescheiden, dat het eene onmogelijkheid mag genoemd worden die te dempen."

— Naar de jongste berigten uit Hongarije te oordeelen, hebben de preventieve maatregelen door de regering genomen, allerwege een zeer ongunstigen indruk te weeg gebragt. Volgens hetgeen men ten opzigte van het interneren der invloedrijkste personen verneemt in de ministeriele kringen, moet deze zaak aldus worden verstaan: »Interneren is eene kortstondige beperking der persoonlijke vrijheid van eenige individuen, ten einde de openbare rust ongeschonden te bewaren; deze maatregel wordt slechts genomen in buitengewone omstandigheden, en kan derhalve niet naar de gewone regelen worden beoordeeld."

BERLIJN, 17 Oct. (des Ochtends). Volgens de jongste berigten uit Warschau, zal Keizer Alexander den 20sten aldaar aankomen, en er tot den 28sten daaraanvolgende vertoeven. Tevens wordt medegedeeld, dat de Prins-Regent er niet gedurende twee dagen zal verblijven, gelijk aanvankelijk was bepaald, maar gedurende verscheidene dagen.

— Ter gelegenheid van het eeuwfeest der stichting van de universiteit alhier zijn gisteren door den senaat verscheidene geleerden eershalve tot doctoren benoemd.

— De minister van koophandel heeft bevolen, dat gedurende de eerstvolgende zes maanden als vracht voor aardappelen op den oostelijken spoorweg en dien van Beneden-Silesie niet meer dan 1¼ penning per centenaar en per mijl zal geheven worden, ten einde op die wijze den aanvoer van dat artikel in de provincien Silesie en Pruisen te bevorderen, zonder dat de prijs er van aanmerkelijk verhoogd behoeft te worden. In beide provincien is de aardappel-oogst ongunstig geweest.

— Uit Stokholm meldt men, dat aldaar, op enkele uitzonderingen na, de verordening is opgeheven, waarbij ieder reiziger in Zweden moet voorzien zijn van een pas. Deze verordening is buiten werking gesteld, ten einde het verkeer te bevorderen.

— Nog wordt uit de Zweedsche hoofdstad berigt, dat de rijksdag den 27sten e. k. zal worden gesloten.

FRANKFORT, 16 Oct. Men verneemt, dat de Oostenrijksche regering er in heeft toegestemd om de onderhandelingen betreffende de voorstellen door de Wurzburger conferentie ter regeling van de kwestie nopens de militaire bonds-constitutie gedaan, te Berlijn te houden. Nog in den loop dezer maand zullen de onderhandelingen deswege aanvangen.

— Naar men verneemt moet het uitstellen der verloving van prinses Alice, dochter van Koningin Victoria, en prins Ludwig van Hessen-Darmstadt, toegeschreven worden aan den hofrouw voor de hertogin van Coburg, stiefmoeder van den vader der jeugdige prinses.

— Men beschouwt het als zeker, dat de markies de Turgot niet door een gezant, maar slechts door een minister-resident zal worden opgevolgd.

— De Zwitsersche soldaten, die uit de Pauselijke dienst zijn ontslagen en door Sardinie naar hun vaderland zijn teruggekeerd, klagen zeer over mishandelingen hun door de Sardinische troepen aangedaan. De dagbladen dringen ten ernstigste er op aan, dat de bondsraad krachtige vertoogen deswege bij het kabinet van Turijn zal indienen.

Fransche Post.

PARIJS, Dingsdag 16 October.

Lord Cowley wordt heden hier terug verwacht.

— Alvorens deze stad te verlaten, heeft de Heer v. Kisseleff ook een langdurig onderhoud met den Keizer gehad, dat niet minder belangrijk dan dat met den Heer Thouvenel is geweest. De Russische gezant heeft vooral getracht den Keizer te bewijzen, dat de zamenkomst te Warschau volstrekt niet vijandig voor Frankrijk is en dat het hof van Petersburg integendeel nog altijd dezelfde vriendschappelijke gevoelens jegens onze regering koesterde.

— Sedert eenige dagen hebben er tusschen de kabinetten van Parijs en Weenen onderhandelingen nopens het te houden congres plaats. De Oostenrijksche regering ondersteunt namelijk het plan van Spanje om die bijeenkomst te Gaëta te houden, hetgeen door Frankrijk om verschillende redenen wordt bestreden.

— Volgens *La France Centrale* zou de Heer Petetin, prefect in Savoye, zich van het leven hebben beroofd.

— De generaal Lamoricière wordt tegen 25 dezer in Frankrijk terug verwacht.

— De *Siècle* bevat eene reeks depeches van den generaal de Lamoricière en andere militaire autoriteiten, welke uit de Marken en Umbrie aan het blad zijn gezonden en wier echtheid bevestigd wordt. Daaruit blijkt, dat Oostenrijk en eenige andere staten kennis droegen van hetgeen in den Romeinschen staat plaats greep en daaraan deelnamen; dat de bevolking niet gunstig gezind was jegens den Heiligen Stoel en men haar met de grootste gestrengheid moest behandelen; dat het pauselijke leger eene ijzeren hand noodig had om het in toom te houden, en dat dit zelfs bijna onmogelijk was; de pauselijke gendarmes blijken ook geen zeer goede troep te zijn; dat de generaal Lamoricière wel kennis droeg van den voorgenomen inval der Sardiniers, en defensive maatregelen nam; eindelijk dat den

generaal geenszins Fransche hulp is toegezegd, hetgeen blijkt uit de depèche van den generaal de Noue aan Lamoriciere, luidende: „Ik heb geen antwoord ontvangen op herhaald aangevraagde orders. Ik kan Rome niet verlaten;" en uit de depèche van Mgr. de Mérode van den volgenden inhoud: „Wij kunnen u niets anders melden, dan hetgeen gisteren (10 Sept.) is medegedeeld. Ik ben heden avond zelf bij de Noue geweest, die mij de orders heeft vertoond, welke zijne handeling beperken. Hij kan daarvan niet afwijken op eene algemeene verklaring, ons door den gezant van Frankrijk gegeven. Ik ben altijd van oordeel, dat de legermagt niet moet verdeeld worden. De delegaat van Viterbo zegt, dat men een inval over Orvieto vreest; hij vraagt versterking en instructien."

— Het verlof van zes maanden, dat de markies de Turgot, onze gezant te Bern, heeft ontvangen, blijft men nog steeds beschouwen als het begin eener scheuring met de Zwitsersche republiek. De positie van den Franschen gezant te Bern was inderdaad door de stijgende verbittering en de al meer en meer toenemende manifestatien van de openbare meening in de republiek, blijkbaar zoo vijandig jegens onze regering, niet langer houdbaar. De Fransche regering was vooral zeer verbitterd over de hevige redevoeringen, den 5den dezer gehouden bij gelegenheid van het gastmaal der democraten te Freiburg. Een der Freiburgsche bladen heeft een verslag openbaar gemaakt van de redevoeringen en toasten, daarbij ingesteld. Daaruit nu kan men zien, dat ook de persoon van den Keizer niet gespaard werd.

— Volgens de *Gazette de France* is aan den raad van state een wetsontwerp medegedeeld, strekkende om bij het leger eene reserve van 150,000 man te voegen.

— De regering heeft bepaald, dat het borstbeeld van wijlen Msgr. Coeur, bisschop van Troyes, in het museum van Versailles zal geplaatst worden.

— De manifestatien waartoe de lijkdiensten ter nagedachtenis van den generaal de Pimodan en de andere verdedigers van den Heiligen Stoel, aanleiding gaven, hebben naar men verzekert, in hoogere kringen groote ontevredenheid verwekt. De toon, die in de redevoeringen heerschte, welke bij die gelegenheid zijn uitgesproken, was niet geschikt om deze verbittering te doen bedaren. Op de aanspraak van den bisschop van Poitiers, waarvan de hevigheid is opgemerkt, is een mandement gevolgd van den bisschop van Périgueux, hetwelk in hevigheid voor die redevoering niet onderdoet.

— De *Constitutionnel* laakt in vrij scherpe bewoordingen de onbetamelijke wijze, waarop de *Ami de la Religion* en de *Gazette de France* zich uitlaten over den Koning van Sardinie. Dit artikel levert het bewijs, dat tusschen de half-officiele drukpers in Frankrijk en de Sardinische regering geen vredebreuk bestaat. Er is meer kans op eene hevige polemiek tusschen de legitimistische en ultra-katholijke bladen en die, welke de staatkunde der regering zijn toegedaan.

— Men wil weten, dat Garibaldi geweigerd heeft het Fransche schip Protas, door den Koning van Napels bevracht en door een Siciliaansch oorlogsvaartuig prijs gemaakt, weder uit te leveren. Men gelooft echter, dat de zaak in der minne zal worden geschikt.

— Behalve de Protas, zijn ook nog vier andere Fransche schepen door de manschappen van Garibaldi genomen. Deze heeft aan den eigenaar dier vaartuigen, den Heer Lagarde te Marseille, eene schadevergoeding toegekend ten bedrage van frs. 400,000.

— Bijzondere berigten uit Napels ontvangen, melden, dat de partij van Mazzini daar ter stede onophoudelijk republikeinsche bewegingen tracht uit te lokken, nog voor de aankomst van Koning Victor Emanuel. De dictator heeft aan de nationale garde gelast, om ieder, die den kreet van: „leve de republiek" aanheft, ter neder te schieten. Uit dezen last blijkt, dat de bezwaren van ernstigen aard zijn en dat de staatkundige hartstogten in de hoofdstad der Beide-Sicilien zeer sterk zijn opgewekt.

— Volgens de *Gaceta Militar*, telt de Spaansche vloot 3 linieschepen, 16 fregatten, 10 korvetten, 10 brigantijnen, 34 adviesjagten en andere kleine vaartuigen, 23 stoomschepen, enz.; de gezamenlijke vloot voert 1260 stukken geschut en is bemand met 20,000 koppen.

Belgische Post.

BRUSSEL, Woensdag 17 October.

Het comité voor de nationale verdediging heeft een brief aan den minister van binnenlandsche zaken gerigt. Het toont daarin de noodzakelijkheid aan om bij ieder bataillon der burgerwacht alhier eene compagnie carabiniers te voegen, vooral met het oog op de tegenwoordige wijze, van oorlog voeren, die geen gelijken tred houdt met de langzame wijze waarop de geheele burgerwacht kan worden gemobiliseerd. Het comité stelt voorts eene verbetering van de wapenen voor, waartoe het een wedstrijd tusschen de geweermakers van Belgie wil openen.

— Dezer dagen was hier het gerucht verspreid, dat het weekblad *Sancho*, hetwelk Koning Victor Emanuel Cartouche had genoemd, voor dat feit zou worden vervolgd.

BINNENLAND.

AMSTERDAM, Donderdag 18 October.

Bij de verontrustende berigten die heden, nopens den gelukkig bedwongen opstand onder de Europesche troepen te Samarang, zijn ontvangen en die ook melding maken van ontdekte vertakkingen van zamenzweringen elders, door diezelfde vreemde huurlingen beraamd, komt ons onwillekeurig in herinnering wat wij, nu een jaar geleden, nopens die aanwervingen voor Indie zeiden, en wat wij, met het oog op het gebeurde, alsnog onder de aandacht brengen. Op 1 Sept. 1859 schreven wij: „Wat vooral behartiging verdient, is de formatie van het leger en de vloot in Indie. Wat men ook zegge van vermeerderde aanwerving van vreemdelingen, in die wervingen zelve ligt een niet te ontkennen bezwaar. Dat bijeenraapsel van allerlei overblijfsels uit allerlei vreemdenlegioenen van verschillende natien, en overigens niet van de beste soort, mag niet langer blijven het schier uitsluitend element tot handhaving der orde of tot verdediging onzer overzeesche bezittingen. Er moet meer gedaan worden tot versterking van het Nederlandsche element. Maar daartoe is noodig, dat de Nederlandsche vrijwilliger de wetenschap hebbe, dat hij goed behandeld, gevoed en bezoldigd worde, en dat, als zijn moeijelijke diensttijd onder de keerkringen zal zijn geëindigd, hij op meerdere ondersteuning en betere behandeling zal kunnen rekenen, dan tegenwoordig aan onze oude kolonialen beschoren is."

Wij teekenden, wat dit laatste betreft, destijds reeds in eene noot aan het door 's Konings onbekrompenheid geprojecteerd invalidenhuis voor Oost-Indische gedienden.

Z. M. heeft verleend aan den Heer J. J. van Oosterzee, theol. dr., predikant bij de Nederduitsch Hervormde gemeente te Rotterdam, het aannemen en dragen der onderscheidingsteekenen van ridder der orde van de Poolster, hem geschonken door Z. M. den Koning van Zweden en Noorwegen; en Jhr. E. A. O. de Casembroot, minister van oorlog, het aannemen en dragen der onderscheidingsteekenen van groot-officier der Leopoldsorde, hem door Z. M. den Koning der Belgen geschonken.

Z. M. heeft Hoogstd. adjudant in buitengewone dienst C. P. Schimpf, gener.-majoor bij de landmagt in Nederl.-Indie, thans met verlof hier te lande, op het daartoe door hem gedaan verzoek, een eervol ontslag verleend uit Zr. Ms. militaire dienst, onder toekenning van pensioen, met voorbehoud hem, wanneer zulks geacht wordt te zijn in het belang van 's lands dienst, overeenkomstig het bepaalde sub 1°. van artikel 26 van het Konink. besluit van 24 Nov. 1859, N°. 69, tot regeling van de bevordering, het ontslag en het op non-activiteit stellen van de Europesche officieren der in Nederl.-Indie aanwezige landmagt, bij dezelve later weder in dienst te stellen.

Z. M. heeft aan den commies bij het depart. van oorlog, C. J. Hupscher, overeenkomstig zijn verlangen, een eervol ontslag uit de dienst verleend, onder betuiging van Hd. tevredenheid wegens zijne langdurige, sedert 20 Nov. 1813, bij het genoemd departement met getrouwen ijver bewezen diensten, en met vrijlating aan hem om zijne aanspraak op pensioen te doen gelden, waar het behoort; zullende dit ontslag gerekend worden te zijn ingegaan met den 1sten dezer maand.

De Minister van Binnenlandsche Zaken, overwegende dat ten gevolge van het besluit van de Tweede Kamer der Staten-Generaal tot niet toelating van den Heer Mr. J. Dirks als lid dier Kamer, eene nieuwe verkiezing in het hoofdkiesdistrict Leeuwarden moet plaats hebben, heeft bij beschikking van 17 Oct. bepaald, dat de bedoelde verkiezing in het hoofdkiesdistrict Leeuwarden zal plaats hebben op Dingsdag 30 Oct. aanst., en dat, zoo eene herstemming noodig is, deze zal geschieden op Dingsdag 13 Nov. daaraanvolgende.

Gisteren morgen ten 9 ure heeft in de parochiekerk van de H. Katharina de plegtige lijkdienst plaats gehad voor de rust der ziel van generaal markies de Pimodan en van al de krijgslieden der Pauselijke legermagt, die in de jongste veldslagen roemrijk gesneuveld zijn. Het altaar was ten dien einde in eenvoudige statigheid met smaak versierd. Om de katafalk had zich een groot deel der geestelijkheid van de stad in superpliën geschaard. De kerk was vol van belangstellende Katholieken, die uit alle standen der maatschappij, ook vooral uit de meer aanzienlijken, zoo talrijk waren opgekomen, om aan de treurige plegtigheid deel te nemen, dat eene groote menigte in de ruime kerk geen plaats heeft kunnen vinden. Het zangkoor van St. Katharina heeft bij deze gelegenheid zich verdienstelijk gemaakt door eene voortreffelijke uitvoering met vol orkest van de beroemde lijkmis van Mozart. (*Tijd.*)

Volgens decreet van 25 Sept., 8 dezer te Napels openbaar gemaakt, moeten de stukken van 5 lires en onderdeelen in zilver, ontvangen worden door de publieke instellingen en den handel tot 23.53 grains voor een Italiaansche lire.

Volgens decreet van 6 dezer zijn de vervaltijden van wissels op Napels en de provinciën in de loopende maand verlengd met 8 dagen.

* BROEKERHAVEN, 17 Oct. Het inleggen van bloemkool, ter verzending naar Engeland, dat in vroegere jaren zoo veel bedrijvigheid hier, te Hoorn en elders gaf, en waarvoor van hier uit jaarlijks bijna honderd duizenden kolen werden uitgevoerd, schijnt niet het voordeel te hebben opgeleverd, dat men zich daarvan voorstelde; immers te Hoorn, waar eene der grootste inleggerijen was, is dit werk reeds sedert twee jaren gestaakt en zoo schijnt het ook op meerdere plaatsen in Noord-Holland te zijn.

HARLINGEN, 16 Oct. In den storm van 6 dezer is het kofschip Barend, van de firma Barend Visser en Zoon, kapt. J. Both, geladen met lijnzaad, van Petersburg naar hier bestemd, op de kust van Denemarken in de nabijheid van het stadje Lemvik op het strand geraakt. De bijzondere berigten, daaromtrent ingekomen, beschrijven den storm van dien dag als buitengewoon hevig. In het gezigt van de Barend zaten nog acht schepen op het strand, waaronder eene stoomboot, die zijne ankers had uitgeworpen op verderen afstand van het strand. Toen nu de storm in volle woede opstak, werd het onmogelijk haar hulp te verleenen en Vrijdags morgens was het vaartuig gezonken; de equipage zat in de masten en riep om hulp. Door de Deensche regering zijn langs de kust overal reddingstoestellen aangebragt, bestaande in eene soort van mandewerk, dat door touwen wordt geregeerd en waarmede men de menschen van gestrande schepen redt. Tot dat einde weet men met werpgeschut eene lijn aan boord te brengen van het hulp vragende vaartuig. Op deze wijze is ook de manschap van de Barend gered. (*Harl. Ct.*)

* ZWOLLE, 16 Oct. In de heden avond gehoudene vergadering van de afdeeling Zwolle der vereeniging ter bevordering van fabriek- en handwerknijverheid in Nederland, zijn door den voorzitter, den Heer W. E. J. Tjeenk Willink, onder gepaste toespraak vereerende getuigschriften uitgereikt wegens eerlijke en trouwe dienst, aan: M. Speek, die 58 jaren als pakhuisknecht in dienst was bij de firma Doijer en Kalff; M. Jansen, sedert 1836 als touwslagersknecht werkzaam bij de firma H. van der Vegte en C°. en J. Brink, 23 jaren in betrekking bij de firma J. ter Meulen en Zoon (allen alhier). Ook is in deze vergadering het concept-reglement voor de nijverheids-societeit, met eenige wijziging aangenomen en bepaald, dat de opening van die societeit, in Nederland eenig in hare soort, op 31 dezer feestelijk zal plaats hebben.

* HARDENBERGH, 17 Oct. In de op heden gehouden raadsvergadering werd de gemeente-begrooting voor het dienstjaar 1861 ter tafel gebragt. Daarop was door den voorzitter uitgetrokken *f* 700, zijnde de opbrengst van den mars en de markegronden. Het raadslid S. Bromet hiermede zich niet kunnende vereenigen, stelde voor dit in omvraag te brengen, dat ten gevolge had, dat 3 leden er voor stemden en de 4 andere zich buiten stemming hielden. Het vorige jaar is de begrooting op dezelfde wijze goedgekeurd.

* WIJHE, 17 Oct. Het water op den IJssel is heden op nieuw buitengewoon gewassen. Waterhoogte heden namiddag ten 4 ure 3,25 el + A. P. Gewassen in 24 uren 0,25 el.

* ASSEN, 17 Oct. Gisteren heeft te Zuidlaren de alom bekende najaars veemarkt plaats gehad. De markt was ruim van hoornvee, enz. voorzien, doch de handel was niet geanimeerd, en het grootste gedeelte van het vee ging tot lagere prijzen van de hand. Honig werd bijna niet aangeboden.

's HERTOGENBOSCH, 17 Oct. De verbazende was van het water in de laatste dagen heeft de werken aan het fort Crevecoeur doen staken. Ook is het werk aan den Breeden Havenkant, ondanks alle aangewende pogingen, ondergeloopen en de bewoners van dat gedeelte verkeeren in eene groote bezorgdheid. Het water blijft bij voortduring wassende. Onderscheidene polders zijn reeds ondergeloopen, andere worden door het nakend gevaar bedreigd. Aan de aardappelen en nog andere veldvruchten wordt hierdoor veel schade toegebragt.

(VERVOLG DER BERIGTEN ZIE BLADZ. 5.)

INGEZONDEN STUKKEN.

Aan de Redactie van het Algemeen Handelsblad.

Aangaande de op den 11den dezer maand, nabij het dorp Petten plaats gehad hebbende stranding van het kofschip Remke, gezagvoerder E. J. Scherpbier, verneemt men de volgende bijzonderheden:

In den namiddag van dien dag, omstreeks 5½ ure, kwam bij den landman Kruijer, wonende in de nabijheid van de Zijpersluis, het berigt, dat des middags bij Petten een schip gestrand was, waarvan de opvarenden nog niet gered hadden kunnen worden. Voorziende, dat indien er niet dadelijk krachtige maatregelen werden genomen, bij het vergevorderde uur van den dag, geene redding meer mogelijk zoude zijn, zoo liet de landman Kruijer onmiddellijk paard en wagen inspannen en reed daarmede langs het Groot Noord Hollandsche-Kanaal, in de hoop van eenige moedige zeelieden te zullen aantreffen. Spoedig ontwaarde hij een opvarend Mecklenburgsch schip, waarvan de bemanning echter ongezind bleek, om pas aan de gevaren der zee ontkomen, zich voor anderen te wagen. Op dien bodem bevonden zich echter de kanaal loods H. Zuidewind en de jolleman F. Zwart, beide van het Nieuwediep, die zich onmiddellijk aanboden, om mede naar Petten te gaan. Aan het strand gekomen, vond men aldaar vele menschen verzameld, doch de bemanning der reddingsboot, vermoeid en afgemat van de gedurende den dag in het werk gestelde pogingen tot redding der schipbreukelingen, zoo dat er ook op dat oogenblik niets werd gedaan. De avond viel reeds en er moest dus spoedig gehandeld worden, wilde men nog eenige kans hebben op de redding van de nu nagenoeg zeven uren lang in doodsgevaar verkeerd hebbende menschen.

De loods Zuidewind en de varensgezel F. Zwart boden zich aan als vrijwilligers voor de reddingboot. De persoon van den Hartog, uit het dorp Petten, verzocht en verkreeg de vergunning, om bij deze laatste poging als stuurman mede te gaan; terwijl de landman J. Kruijer, de kroon zettende op zijne ijverige en menschlievende bemoeijingen, *f* 25 uitloofde tot belooning voor diegenen, die bereid waren den gevaarlijken togt te ondernemen. Weldra kreeg men nu de boot vlot, de loods Zuidewind voorop, den Hartog aan het roer. Met gespannen verwachting zag men het kleine vaartuig door de branding worstelen, dan vooruit dan achteruit, tot dat hetzelve het gestrande schip bereikte, als wanneer de loods Zuidewind met krachtige hand daarop een dreg wierp en de gelegenheid tot redding alzoo dáár was: Slechts twee matrozen echter mogten hun behoud danken aan deze met zoo goed gevolg ingestelde poging. De gezagvoerder, zijne vrouw met twee kinderen, de stuurman en een matroos, hadden reeds den dood in de golven gevonden.

In de armen des vaders was het vijfjarig zoontje bezweken; het meisje van acht jaren was aan de zijde der moeder gestorven; de moeder zelve, na den dood harer lievelingen en na eenige uren lang lijden in half bewusteloozen toestand geraakt. Wat moet bij eene ramp van zulk een omvang, in het gemoed des gezagvoerders Scherpbier hebben omgegaan; wij wagen zulks niet te beschrijven, doch verklaren ons de wanhoop, waarmede de echtgenoot en vader, na zijne vrouw eene kus op het gelaat te hebben gedrukt, in de golven sprong, om te zien of hij het strand, van waar zoo lang reeds hulp en redding was te gemoet gezien, niet vermogt te bereiken, en daardoor nog pogingen konde aanwenden, om zijne gade aan den dood te ontrukken. Het schijnt, dat zulks het voornemen van den ongelukkigen gezagvoerder is geweest; doch afgemat als hij was, werd aldra de zee zijn graf.

Zonder eenigzins te kort te willen doen aan de moeite, welke men zich aan het strand bij Petten, gedurende den geheelen namiddag heeft gegeven, om de schipbreukelingen ter hulp te komen, mag men toch vragen, of bij gelijke omstandigheden, eene redding op den vollen dag niet gemakkelijker is te bewerkstelligen, dan tegen het vallen van den avond, en dan rijst de twijfel, of de gewone bemanning der reddingboot wel geacht kan worden uit menschen te bestaan, die in alle opzigten geschikt en bekwaam zijn voor het werk, dat van hen gevorderd wordt. In het belang der zeevarenden, gelooven wij, dat een onderzoek in dezen, wel wenschelijk is.

Aan de Redactie van het Algemeen Handelsblad.

In het *Handelsblad* van heden komt een berigt voor uit Raalte, volgens hetwelk de barge (der Deventer stoomboot-maatschappij) varende van Deventer naar Almelo en terug, *door onvoorzigtigheid van den stuurman* tegen de brug zoude zijn geslagen en daardoor gezonken. De oorzaak van het ongeluk schijnt alleen te moeten worden toegeschreven aan de nalatigheid van de vrouw, welke de brug bediende, alzoo deze na het uitdraaijen dier brug, ook volgens hare eigene bekentenis, verzuimd heeft haar aan den ketting vast te leggen, zoodat zij weder terug gedreven zijnde, de stuurman zich genoodzaakt heeft gezien de in volle vaart zijnde barge aan den wal te zetten, waar zij echter in plaats van tegen zachte aarde, op een blind bruggehoofd stiet.

De stuurman van het vaartuig, H. Heukels, is algemeen bekend als een kundig, bevaren en voorzigtig schipper, die door zijne handelwijze getracht heeft niet alleen zijn vaartuig, maar ook menschenlevens en de brug zelve te sparen.

DEVENTER, 16 October 1860.

De Directeur der Deventer Stoomboot-Maatschappij,
J. VAN DELDEN Sz.

CORRESPONDENTIE.

H. H. acht het wenschelijk, dat de passage over ophaalbruggen, alvorens zij worden geopend, door een touw of ketting worde gestremd.

Eene Weduwe, die onder hare kinderen een telt, dat doofdstom is geboren, en niet de kosten kan dragen om dat kind te Rotterdam of te Groningen onderwijs te doen genieten, vraagt of het stedelijk bestuur, nu het voornemens is eene aanmerkelijke som voor eene universiteit uit te geven, niet eene kleinigheid zou kunnen afzonderen, en een gering gedeelte van den Garnalen Doelen beschikbaar kunnen stellen voor eene school voor doofstommen, opdat die ongelukkigen onderwijs kunnen genieten, en niet veroordeeld worden altijd het genade-brood te eten.

Z. J. klaagt over de slechte bestrating van den Groenenburgwal en het lang stilstaan van het uurwerk van den Zuiderkerkstoren.

D. acht het wenschelijk, dat ook in andere plaatsen van ons land, als te Amsterdam het geval is, voor het kantoor voor den ijk een duidelijk tarief van ijk en justeerkosten, benevens een tableau waarop de bestemming der jaarstempels is aangewezen, worde opgehangen, opdat ieder dadelijk kunne zien hoe veel hij moet betalen.

ADVERTENTIEN.

Ondertrouwd: W. G. VAN VASTENHOUT
AMSTERDAM, EN
18 October 1860. M. E. HECK.
Algemeene Kennisgeving. (176..)

Ondertrouwd: J. KOPER Azn.
AMSTERDAM, EN
18 October 1860. J. M. M. VALKENBURG. (176..)

Ondertrouwd: A. H. VAN CLEEFF
AMERSFOORT, EN
16 October 1860. RACHEL FANO,
(17589) van Amsterdam.

Ondertrouwd: W. J. HELWEG
AMSTERDAM, 18 October 1860. EN
(17687) A. C. E. DIEKER.

Ondertrouwd: W. M. DE BRUYN
AMSTERDAM, 18 October 1860. EN
(17699) H. L. VAN WINSEN.

Getrouwd: P. SWANENBURG
AMSTERDAM, 18 October 1860. EN
(17698) G. ZELDERS.

Getrouwd: D. F. LIEFRINK, van ZEYST,
AMSTERDAM, EN
18 October 1860. R. A. HARTGERINK. (17674)

Getrouwd: J. C. VON GEBAUER,
BEVERWIJK, 18 October 1860. EN
(17689) E. KOOL.

Getrouwd: F. G. VAN BLOEMEN WAANDERS.
BATAVIA, 15 Augustus 1860. EN
(17675) J. G. C. DE MUNNICK.
Eenige Kennisgeving.

Bevallen van eene *DOCHTER*
M. C. E. HEKMAN, BROUWER ANCHER.
AMSTERDAM, 16 October 1860. *Eenige Kennisgeving.* (1771.)

Bevallen van eene *DOCHTER*, W. C. VIEHOFF—VERMEY.
AMSTERDAM, 17 October 1860. (176..)

Bevallen van een *ZOON*, I. H. J. BARNET LYON—BRAAM.
ROSSUM, 17 October 1860. 17715)

Werd nu voor 8 Maanden ons Ouderhart diep getroffen door het afsterven van onze hartelijk geliefde oudste Dochter, zoo behaagde het thans den Almagtigen God ons op nieuw te beproeven, door onzen veel geliefden tweeden Zoon JOANNES HENRICUS ANTONIUS, in den bloeijenden leeftijd van 25 Jaren tot zich te nemen; alleen de hoop op een zalig wederzien doet ons in Gods wijzen wil berusten.

AMSTERDAM, 15 October 1860. P. H. PENDAVINGH.
A. D. K. PENDAVINGH,
(17700) Geb. HANSSEN.

Heden overleed ons eenigst Dochtertje MARIA WILHELMINA BARENDINA, den leeftijd van één jaar bereikt hebbende.

AMSTERDAM, 16 October 1860. J. C. T. SCHEFFER.
(17703) M. W. B. STAMKART.

Heden overleed, na eene korte doch hevige ongesteldheid, ons geliefd Zoontje BASTIAAN, in den aanvalligen leeftijd van bijna 3 jaren.

HAARLEM, 18 October 1860. J. J. VAN BREDERODE.
Eenige Kennisgeving. A. VAN BREDERODE,
(17714) NOOMEN.

Heden overleed in den ouderdom van ruim 63 Jaren, na eene 42jarige genoegelijke Echtverbindtenis, mijne geliefde Echtgenoot M. J. DE BERSET, tijdig voorzien van de laatste HH. Sacramenten.

BEEK BIJ NIJMEGEN, H. VAN WAYENBURG Az.
15 October 1860. (17658)

Heden overleed na eene langdurige ongesteldheid, in den ouderdom van 62 Jaren, tot droefheid van mij, mijne Kinderen en Behuwd-Kinderen, mijn geliefde Echtgenoot de Heer EVERT OVERWEG WZOON.

ZWOLLE, WED. E. OVERWEG WZN.
15 October 1860. GEB. RIETBERG.
Eenige en Algemeene Kennisgeving. (17614)

Voor de menigvuldige bewijzen van deelneming, mij betoond bij het overlijden van mijne innig geliefde Dochter, CLARA LOUISA, betuig ik ook namens mijne Dochters, mijnen hartelijken dank.

AMSTERDAM, 18 October 1860. C. SALTET. (176..)

De Rangregeling van den insolventen Boedel van J. G. OJEMANN, Tapper, gewoond hebbende in de Kalverstraat E N°. 16, ligt van af heden, tot en met den 2den November 1860, ter inzage van belanghebbenden, ter de Griffie der Arrondissements-Regtbank alhier.

AMSTERDAM, 19 October 1860. De Curator in het Faillissement:
(17686) W. VAN HEUKELOM.

HOMOLOGATIE.

Het ACCOORD in het Faillissement van J. J. VOLPP, Mr. Broodbakker te Amsterdam, is bij Vonnis van 17 dezer door de Arrondissements-Regtbank alhier **GEHOMOLOGEERD.**

AMSTERDAM, 18 October 1860. De Curator,
(17704) MR. L. A. N. GERRITS.

VOORDRAGT van den Heer Dr. H. R. DE BREUK, van IJsselstein. REDE EN DICHTERLIJKE IMPROVISATIE, op MORGEN, ZATURDAG-AVOND, ten 8 Ure, *NIET IN HET PARK*, maar in de ZAAL **FRASCATI.** Toegang à *f* 1 geheel ten voordeele van een Liefdadig doel. Kaartjes vooraf verkrijgbaar Adres N. Z. Voorburgwal L 506. (176..)

AAN DE LEDEN VAN HET NIET WAARBORGEND GENOOTSCHAP VOOR WEDUWEN VAN TE WINKEL & DOYER.

Als gij uw Geld lief hebt en het niet in een grondeloozen Put wilt werpen, nu met November weêr een kwartaals Bedrag van u zal gevorderd worden, waagt dan eene onnoozele 20 CENTEN en koopt het STILSTAND uitgekomen bij den Boekhandelaar P. M. VAN DER MADE, Stilsteeg G N°. 88. De Lezing, U ten *sterkste* aanbevolen, zal U Genezen van eene Verblindheid, waarin men U door velerlei middelen heeft trachten te houden, en die men er nog op uit is te laten voortduren.

Van te meer belang wordt de Lezing, nu eene Commissie zelve erkent dat het Genootschap REDDELOOS VERLOREN IS. (17679)

EEN LID DAT UIT DEN DOMMEL GERAAKT IS.

De Verkooping van RIJSWAARDEN en TEENHOUT in de Bijlandsche en Lobithsche Rijswaarden, welke tegen den 25sten October was aangekondigd, kan, uithoofde van den hoogen Waterstand, op dien tijd **NIET PLAATS HEBBEN**, en wordt mitsdien tot NADERE AANKONDIGING **UITGESTELD.** (17671)

PIANO'S.

H. VERKOOY, Piano-Stemmer,
Reguliersdwarsstraat bij het Koningsplein, N°. 285, te Amsterdam.

De Heer **H. VERKOOY**, voortdurend voor ons als bekwaam en ijverig **STEMMER** werkzaam, bevelen wij bijzonder aan.
(17657) **GEBRs. ROOTHAAN—ZWEERS & C°.**

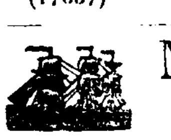

Naar PADANG (direct)

LIGT IN LADING
om Circa Medio November te vertrekken:
Het snelzeilend A. I gekoperd Nederl. **BRIKSCHIP** *JOHANNA*,
Kapitein A. J. OUWEHAND.
Adres bij de Cargadoors de WED. JAN VAN WESEL EN ZOON, te Amsterdam. (17616)

ROTTERDAM—HAVRE.

VOOR PASSAGIERS EN GOEDEREN.

Het **STOOMSCHIP** *LEVANT*, Kapt. HUS, vertrekt Zondag 21 October.

Deze dienst is in directe verbinding met de Packetschepen van Havre naar New-York en New-Orleans.

Adres bij KUYPER, VAN DAM & SMEER, te Rotterdam. (17...)

Die iets te vorderen hebben van, verschuldigd zijn aan, of onder hunne berusting mogten hebben, betreffende den onder het voorregt van Boedelbeschrijving aanvaarden Boedel en Nalatenschap, van nu wijlen den Heer ABRAHAM PHILIP JACOBS, in leven zonder beroep, in den loop der Maand Julij jongstleden te Kuilenburg overleden, worden verzocht daarvan vóór of op den 15den November e. k. schriftelijke opgave te doen ten Kantore van den Notaris JACOBUS MULDER, Kloveniersburgwal bij het 's Gravenlandsche Veer. (17636)

FAILLISSEMENT.

Bij Vonnis der Arrondissements-Regtbank te Amsterdam, Eerste Kamer, van den Zestienden October 1860, is ARIE VAN DER HOOG, Scheepsbouwmeester, thans wonende te Amsterdam, op Rapenburg, verklaard in staat van Faillissement, waarvan de opening is bepaald op den Vijftienden October 1860, met benoeming van den Edel Achtbaren Heer Mr. S. WILDSCHUT, Lid der gemelde Regtbank, tot Regter-Commissaris en van Mr. F. KUYPER VAN HARPEN, Advocaat, wonende alhier op het Singel, hoek Heiligenweg, tot Curator.

AMSTERDAM, 17 October 1860. De Curator voornoemd,
(17609) F. KUYPER VAN HARPEN.

FAILLISSEMENT.

Bij Vonnis der Arrondissements-Regtbank te Sneek, gewezen den 15den October 1800 Zestig, is de Firma de Erven B. J. FEENSTRA, te Sneek, bestaande uit de Heeren PIETER BAUKES FEENSTRA en JACOB BAUKES FEENSTRA, Kooplieden, Houtzaagmolenaars, Korenmolenaars, Kalkbranders, Scheepstimmerlieden en Cementmolenaars, beide wonende te Sneek, verklaard te zijn in staat van Faillissement, aangevangen den Dertienden dier maand, en zijn bij hetzelve benoemd tot Regter-Commissaris de Edel Achtbare Heer Mr. ERNST JONGSMA, Lid dier Regtbank, en tot Curators de Heeren TEUNIS TEN CATE, Kassier, en Mr. BOUWE SJOERDS STIENSTRA, Procureur, allen te Sneek woonachtig. T. TEN CATE.
(17623) Mr. B. S. STIENSTRA.

AMSTERDAMSCHE PIJP-GAS-COMPAGNIE,
SCHANS OVER DE ELANDSTRAAT.

Van 24 September tot en met 20 October e. k. is de prijs der COKE aan deze Fabriek gesteld op VIJF EN ZESTIG CENTS per 32 Ned. Ponden, voor zoo verre de voorraad strekt.

AMSTERDAM, 21 September 1860. (16093)

STRANDVONDERIJ.

Te Terschelling gestrand en geborgen 454 stuks **KLAPPERHOUT**, van 3 tot 5 voet lengte, van verschillende merken, als:

Gc, + b 3 AF

ACC B+Ac, MF, AAC W en AAZ,

110 stuks **PIJPDUIGEN** van 1 tot 3 voet lengte, gemerkt C, A, L. en F, 2 **BALKEN** van 24 voet lengte, 1 **BALK** van 15 voet lengte, 1 stuk **RONDHOUT** lang 45 voet en 1 Eiken **CHALOUP** lang 18 voet. Belanghebbenden worden ter reclame opgeroepen.

De Burgemeester,
(17625) **A. B. MENTZ.**

AANBESTEDING VAN FOURAGES.

Op den 29sten October 1860, zal te 's Gravenhage publiek worden **AANBESTEED:**

De benoodigde FOURAGES, ten behoeve der PAARDEN van Z. M. den Koning, te 's Gravenhage en op het Loo.

De Conditien en Voorwaarden dezer Aanbesteding zullen van den 22sten tot en met den 26sten October ter lezing liggen op het Bureau van het Staldepartement in het Valkhuis te 's Gravenhage en op het Bureau van den Intendant van het Domein het Loo, te Loo, van des Morgens 10 tot des Namiddags 2 ure.

'S GRAVENHAGE, 16 October 1860. De Stalmeester des Konings,
(17627) Baron **SNOUCKAERT.**

J. A. LIPPE, G. BOUHOFF, J. B. PLAAT, G. ROGGE, G. BOOM, F. SUBIESE, P. L. POSTHUMUS, J. A. JOLLES JR., J. H. ROCQUETTE, L. DE BULL, J. J. BOLDOOT, J. BEETZ, J. W. MINNE, B. A. VAN DER CRAB, J. C. COERS, A. F. SONDORP, J. DANCKERTS en J. VAN NULCK, Makelaars, zullen op Dingsdag 23 October 1860 en volgende Dagen, des Voormiddags ten 10 Ure, voor het Huis op de Keizersgracht, tusschen de Reguliersgracht en Vijzelstraat, X 525, ten overstaan van de Notarissen COMMELIN en AMYA ESSER, Verkoopen: Eenen soliden

INBOEDEL,

bestaande in: Horologien in Gouden Kasten met pretieus Emaille, door les Frères Huaut, Gouden Sieraden, Japansch Lakwerk, Penningen en Munten, Zilveren Theeketel, Koffijkan, Theepotten, Melkkampetten, Theekistjes, Presenteertrommeltjes en Blaadjes, Tafelkomforen, Zuurservies, Soeplepels, Garnituren Tafel- en Dessertlepels en Vorken en meerdere kleine Voorwerpen, Plated- en Galanterien, Engelsch Aarden TAFELSERVIES, SAKSISCHE en FRANSCH-PORSELEINEN Theeservieszen, blaauw Oost-Indische Porceleinen Stel- en Koppelgoed, Schalen, Schotels en Borden, Beeld-, Gelakt- en Glaswerk; fijne Lijnwaden, waarbij Damasten en andere Tafelgarnituren, alsmede Bedlinnens Bedden, Matrassen, Dekens, Overgordijnen, enz., Smirnsche en New Brusselsche Tapijten, Karpetten, Gang- en Traploopers, Spiegels, Lampen en Kunstplaten, Pendules, Schoorsteen Ornementen, Kamerkroon en Piano-Forte. Eene verzameling goed onderhonden **MEUBELEN**, Brandkast door P. Spaanen, te Rotterdam, Koperwerk en laatstelijk welgeconditioneerde Boeken. Alles nagelaten door wijlen den Hoog Wel-Geb Heer Jhr. Mr. DANIEL HOOFT Jdz. Breeder bij Catalogus. Zaturdag en Maandag vóór de Verkoopdagen, van 10 tot 3 Ure voor een ieder te zien. (17462)

G. A. VAN DER VOORT, J. FEIJE, J. NACHENIUS Bzn., P. L. POSTHUMUS, J. A. JOLLES JR., J. H. BURLAGE, J. H. SCHMEDDING, L. DE BULL, C. H. GIJSELMAN, J. BEETZ en H. SCHUMACHER, Makelaars, zullen op Maandag den 12den November 1860, des Avonds ten half Zes Ure, in het voormalige *O. Z. Heeren-Logement*, door den Notaris F. W. FABIUS, presenteren te Verkoopen: Het kapitale, hechte, sterke **KOOPMANSHUIS** met **ACHTERHUIS, PAKHUIS**, afzonderlijk verhuurd wordende PAKKELDER, PLAATS en ERVE, op den Singel nabij de Raamsteeg, Buurt F 326, Kad. Sect. F N°. 1579, groot 2 Roeden, 81 Ellen. Breeder bij Billetten omschreven en te bezigtigen op vertooning van een Toegangsbewijs, bij de vermelde Makelaars verkrijgbaar. De Bewijzen van Eigendom en de Veilconditien zullen op den gewonen tijd ter lezing zijn, ten Kantore van den Notaris F. W. FABIUS, op de Keizersgracht nabij het Molenpad, alhier. (17607)

G. W. WESSELING zal op **DINGSDAG** en **WOENSDAG 23** en **24 OCTOBER 1860**, des Voormiddags ten Elf Ure te Amsterdam in *de Witte Zwaan* op den Nieuwendijk presenteren te Verkoopen: Eene extra mooije partij RIGASCHE, KROONSTADSCHE, WINDAUWER en AMERIKAANSCHE MASTEN, MOLENROEDEN en SPIEREN, van diverse lengten en dikten; RIGASCHE, KROONSTADSCHE en WINDAUER BALKEN. Eene mooije nieuwe partij RHIJNSCHE GREENEN, WAARONDER MOLENROEDEN, AMERIKAANSCHE DEKDEELEN, ARCHANGELSCHE RIBBEN, AZIJNESTOKKEN en andere **HOUTWAREN.** Liggende zooals bij Notitien zal worden aangewezen, die in tijds ten Kantore van BONTEKONING en AUKES te verkrijgen zijn. (16915)

De Gezamenlijke Erfgenamen van den Heer K. ADMIRAAL Dz., Overleden in de Beemster, zijn voornemens, om ten Sterfhuize van den Overledene, staande aan den Jisperweg in de Beemster, ten overstaan van de Notarissen CORNELIS BOOM JR., te Purmerende, en JACOBUS STIKKEL, in de Schermeer, om Contant Geld, te Verkoopen, op Donderdag den 25sten October 1860: Al het **LEVEND VEE**, bestaande in 50 stuks Vette Koeijen, 2 Vette Kalveren, 8 Gelde Koeijen, 21 Oonschapen, 1 Engelsche Ram, 1 gekruiste Engelsche Dito, 87 Overhouders, 125,000 Ned. ℔ welgewonnen Hooi, beste kwaliteit, 1 Paard oud 8 à 10 jaren; wijders Tentwagen, Karretje, Boerenwagens, Boeren- en Landbouwgereedschappen; en op Vrijdag 26 October 1860: Alle **MEUBILAIRE GOEDEREN, HUISRAAD** en **INBOEDEL**, gemaakt **GOUD** en **ZILVERWERK**, waaronder een Ketting Bloedkoralen, uitmuntende kwaliteit, Gouden Zakhorologien en verdere Sieradien. Beide dagen aanvangende des Morgens 10 Ure precies.

Nadere inlichtingen zijn op Franco Brieven bij gemelde Notarissen te bekomen. (17520)

Eene **JUFVROUW** van de P. G., 20 Jaar oud, zag zich gaarne tegen November of later geplaatst tot het geven van **ONDERWIJS** aan **JONGE KINDEREN** in de Hollandsche en Fransche Taal en Handwerken, en zoude tevens niet ongenegen zijn eenig Naaiwerk te verrigten. Adres met Franco Briefjes onder Letter G. in den Boekwinkel van de Wed. G. GOOSSENS, St. Luciensteeg E 384. (17615)

MEN VRAAGT voor de Wintermaanden, om tegen November te aanvaarden, Drie à Vier **GEMEUBILEERDE APPARTEMENTEN** en eene **KEUKEN.** Adres, met opgaaf van Stand, onder Lr. V. Franco Brieven, Bureau Handelsblad. (17628)

12,000 GROOTE TEXELSCHE OESTERS

blank en duurzaam, zijn heden in de **OESTERPUT** gelost, zij zijn delicieus en thans bijzonder tot verzending geschikt. De Prijs door de Ondergeteekende in het vorige jaar op ƒ 1.50 teruggebragt blijft steeds hetzelfde genoteerd en worden voor dezelfde Prijs aan Huis bezorgd, waarvoor zij in **DE PUT** gebruikt worden. Waar men tevens de Echte **ENGELSCHE BIEREN**, direct uit Schotland en Londen aangevoerd, kan bekomen. **DE OESTERPUT.** (17707)

Wijk aan Zee.

Ter Pastory van N. VREDEVELD nog bezorgd de Som van ƒ 25 van eenige Amsterdamsche Weldoeners, voor de Wed. VELTMAN en hare Kinderen; van de G. te Egmond aan Zee ƒ 1.50; en van de Redactie van *de Tijd, Noord-Hollandsche Courant*, ƒ 30, geschonken.

WIJK AAN ZEE, 16 October 1860. Namens de Commissie,
(17624) **C. KARSHOFF**, Secretaris.

GROOTE St. HUBERTS EN St. MAARTENSCHE

PAARDEN EN RUNDVEE MARKTEN
TE GORINCHEM.

De BURGEMEESTER en WETHOUDERS van Gorinchem, maken bekend:

1°. Dat de **St. HUBERTS BEESTEN-** of **TOONMARKT** aldaar gehouden wordt op VRIJDAG 2 NOVEMBER 1860.

2°. De **St. MAARTENSCHE PAARDENMARKT** op MAANDAG 12 NOVEMBER 1860.

3°. De **St. MAARTENSCHE BEESTENMARKT** op DINGSDAG 13 NOVEMBER 1860.

4°. Dat de St. Maartensche Marktweek begint op Maandag 12 en eindigt op Maandag 19 November 1860, van welken termijn in geen geval verlenging wordt toegestaan; het opslaan der daaraan onderworpen voorwerpen mag worden aangevangen, en

5°. Dat de Paardenmarkt eindigt des Maandags Namiddags ten 3 Ure, en op dien dag geen Rundvee aan de Marktlijnen gebonden of eenige andere wijze op de Markt geplaatst mag worden voor des Namiddags ten 4 Ure.

GORINCHEM, 8 October 1860. (17661)
De Secretaris, *De Burgemeester*,
BOLL. **VIRULY VERBRUGGE.**

DE ONDERGETEEKENDE door Aankoop Eigenaar geworden zijnde van het gunstig bekende **STEENKOLEN-MAGAZIJN**, genaamd *DE STEENKOLENMIJN*, Bloemgracht, MM 41, recommandeert zich bij zijne Geëerde Vrienden en Begunstigers tot het leveren van alle Soorten van **STEENKOLEN**, alsmede beste **GASCOKE** tot Civiele Prijzen.
(17652) **T. VISSER.**

TE ROTTERDAM LIGT IN LADING

Naar BOSTON:

Het Amerik. **BARKSCHIP** *CRUSOE*, Kapt. WM. BARTLETT. Vertrekt bepaald 25 October.

Adres bij WAMBERSIE EN ZOON, aldaar en JAN DANIELS EN Zn. EN ARBMAN, te Amsterdam. (17643)

Voor Passagiers

LIGT TE ROTTERDAM IN LADING

Naar BATAVIA:

Het Snelzeilend Nederl. **BARKSCHIP** *DELFT*, Kapt. L. VAN GEELKERKEN.

Het Schip voert een Geëxamineerden Scheepsdoctor en vertrekt in den loop van November.

Nadere informatien bij WAMBERSIE EN ZOON. (17642)

TE ROTTERDAM LIGT IN LADING

Naar LIVERPOOL,

om ten spoedigste te vertrekken: Het Bremer **BARKSCHIP** *MARY*, Kapt. G. BREITHAUPT.

Adres bij WAMBERSIE EN ZOON. (17641)

TE ROTTERDAM LIGT IN LADING

Naar BALTIMORE:

Het Amerik. **FREGATSCHIP** *SCOTIA*, Kapt. J. MISKELLY. Vertrekt 20 October.

Adres bij WAMBERSIE EN ZOON aldaar en JAN DANIELS EN Zn. EN ARBMAN te Amsterdam. (17645)

TE ROTTERDAM LIGGEN IN LADING

Naar NEW-YORK:

Het Amerik. **FREGATSCHIP** *SETH SPRAGUE*, Kapt. J. M. GILLESPIE. Vertrekt spoedig.

Naar NEW-YORK:

Het Bremer **FREGATSCHIP** *HERMANN*, Kapt. F. KUHLMANN. Vertrekt 25 October.

Naar NEW-YORK:

Het Amerik. **BARKSCHIP** *ADJUSTER*, Kapt. J. RICKMERS, Vertrekt 5 November.

Naar NEW-YORK:

Het Pruiss. **FREGATSCHIP** *DUISBURG*, Kapt. F. A. WIEGMAN. Vertrekt 15/20 November.

Adres bij WAMBERSIE EN ZOON, aldaar en JAN DANIELS EN Zn. EN ARBMAN, te Amsterdam. (17644)

NEDERLANDSCHE STOOMBOOT-MAATSCHAPPIJ.

ROTTERDAM—LONDEN.

Batavier, Kapt. W. SMITH.

OCTOBER 1860.

Van **ROTTERDAM.**			Van **LONDEN.**		
DINGSDAG 23	's Morgens 7	ure.	ZONDAG 21	's Morgens 11	ure.
„ 30	„ 10	„	„ 28	„ 11	„
			Van de DUBLINWERF.		

SCHROEFSCHOONER

Feyenoord, Kapt. H. ROLFE.

OCTOBER 1860.

Van **ROTTERDAM.**			Van **LONDEN.**		
ZONDAG 21	's Morgens 8	ure.	DONDERDAG 25	's Morgens	8 ure.
„ 28	„ 9	„			

In verbinding met de naar en van MANHEIM en tusschen gelegene plaatsen aan den Rijn varende Stoombooten der Nederlandsche Stoomboot-Reederij.

Nadere informatien zijn te bekomen bij de NEDERLANDSCHE STOOMBOOT-MAATSCHAPPIJ, en hare Cargadoors de Heeren D. A. VAN OORDT & C°., in de Boompjes te Rotterdam, en bij alle Agenten der NEDERLANDSCHE STOOMBOOT-REEDERIJ. (15151)

Aan DE OESTERBANK

zijn weder versch aangevoerd **6000** stuks groote blanke **TEXELSCHE OESTERS**, à ƒ 1.50 per 100; groote levende **ZEEKREEFTEN** tot spotprijs; **GEMARINEERDE HARING**, à 10 Cts. per stuk; BERGSCHE ANSJOVIS, à 40 Cts. en hooger per 100; PALING IN GELEI à 80 Cts per 5 Once; HARING en ANSJOVISSALADE à 30 Cts. per Portie; fijne AUGURKJES en St. JANS UITJES, Eng. BIEREN, enz.
(17708) **J. D. DUIF**, *NIEUWENDIJK*, N°. 201.

DE ONDERGETEEKENDE, gelezen hebbende eene **WAARSCHUWING** aan geachte Ingezetenen dezer Stad, in het *Handelsblad* van 15 October 1860, belooft **HONDERD GULDENS** te geven aan de Algemeene Armen, wanneer hem onder Getuige van geachte Ingezetenen het bewijs wordt geleverd, als zoude hij door HH. Keurmeesteren **AANGEHAALD** zijn van met **STINKEND SLOOTWATER** zijne **MELK** vervalscht te hebben.

Tot heden niet algemeen Melk hebbende willen leveren, hoewel door die kleine levering de **LASTER** is daargesteld, noodigt hij nu een elk, die van hem gediend wil zijn van **MELK**, ten spijt van die zoogenaamde DESKUNDIGE, welke dusdanige Waarschuwingen durven annonceren.

DIEMERMEER, 17 October 1860. **G. VAN ZIJDVELT.** (17629)

ATTENTIE.

Door sterfgeval wordt tegen Primo November op het drukste gedeelte van Amsterdam TE KOOP aangeboden: Een druk bezocht **KOFFIJHUIS**, met een fraai Welloopend **BILLARD** en verdere INVENTARIS, welke voor Jonge Lieden voor meerdere Uitbreiding vatbaar is en meer dan Veertig Jaar is uitgeoefend; het Huis op aannemelijke Voorwaarde voor een matigen prijs te Huur. Nadere informatie bij H. L. SLUYTER, Billardfabrikant, Martelearsgracht, 557, Brieven Franco. (17635)

MEN VERLANGT te 's Gravenhage, in een MAGAZIJN VAN MANUFACTUREN eene bekwame **JUFVROUW**, de Fransche Taal magtig, voor het Vak van STOFFEN, voor ROBES, enz. Adres de Boekhandelaars A. VAN HOOGSTRATEN EN ZOON, aldaar. Brieven Franco, gem. B. (17622)

Eene **JUFVROUW**, van de P. G., zag zich gaarne tegen November geplaatst als **HUISHOUDSTER** of tot GEZELSCHAP eener Bejaarde Dame. Er zal meer gelet worden op eene Minzame Behandeling dan wel op eenig Salaris. Men adressere zich met Franco Brieven onder Lett. ZZ., bij den Boekhandelaar J. G. BROESE, te Utrecht. (17621)

REIZIGER.

Een **GEROUTINEERD REIZIGER** in **MANUFACTUREN**, in staat zijnde soliede relatien te kunnen aanbrengen, zag zich gaarne met Primo Januarij Verplaatst, de beste Attesten kunnende produceren. Inclinerenden adresseren zich Franco Lett. B. M. Bureau Handelsblad. (17620)

TE KOOP

te NAARDEN ruim 10,000 Ned. ℔ GEPLOZEN **TOUW** (**BREEUWWERK**). Op Franco aanvragen Monsters te verkrijgen bij de Directie der Touwpluizerij aldaar. (17618)

LET WEL.

UIT DE HAND TE KOOP: Twee bijzonder goede **HUIZEN** onder één dak, staande en gelegen in de Kerkstraat. De jaarlijksche opbrengst der Huizen is ƒ 565. Nadere Informatie Franco bij P. VAN STEELLEN, Timmerman en Makelaar, Kerkstraat tusschen de Leidsche- en Spiegelstraten N°. 650. — **NB.** Nog te bevragen een **HUIS** met **TUINTJE**, staande in de Noorderstraat. (17633)

LEES DIT.

Door vertrek naar Elders voor een matigen Prijs TER OVERNEMING aangeboden: Eene Florissante **WINKEL-AFFAIRE**, welke jaarlijks eene zuivere Winst oplevert van ƒ 2500, staande in het midden der Kalverstraat. Te aanvaarden Mei 1861 of, desverkiezende eerder. Te bevragen Franco, bij P. VAN STEELLEN, Timmerman en Makelaar, Kerkstraat tusschen de Leidsche- en Spiegelstraten N°. 650 te Amsterdam. (17634)

ENGELSCHE ZEETERMEN.

Het Goedkoope **ZAKWOORDENBOEK**, door H. W. SCHOKKER, onmisbaar voor Gezagvoerders en Matrozen, Reizigers, Scheepsreeders, Cargadoors, Kooplieden en vooral ook voor de Leerlingen aan de verschillende Zeevaartkundige Inrigtingen, is à ƒ 1. Verkrijgbaar bij G. D. BOM, Damrak, H 117 en G. THEOD. BOM, Kalverstraat E 10, te Amsterdam, en bij alle Boekhandelaren in het Rijk franco te bestellen. (17610)

VOOR INSTITUTEN.

De Uitgever G. B. VAN GOOR te Gouda, heeft in de voornaamste Boekwinkels verkrijgbaar gesteld, elk tegen den buitengewoon goedkoopen Prijs van ƒ 1.50 en gebonden in geheel linnen ƒ 1.70, de navolgende Nieuwste **WOORDENBOEKEN** van:

JAEGER, als:

nouveau dictionnaire de poche,

FRANÇAIS-HOLLANDAIS ET HOLLANDAIS-FRANÇAIS,

A NEW POCKET-DICTIONARY

OF THE ENGLISH AND DUTCH AND DUTCH AND ENGLISH LANGUAGES,

en NEUES TASCHEN WÖRTERBUCH.

DEUTSCH-HOLLÄNDISCH UND HOLLÄNDISCH-DEUTSCH.

Deze beknopte, maar toch woordenrijke en tevens zeer net uitgevoerde **WOORDENBOEKEN** bevatten ongeveer 700 in twee kolommen compres doch net gedrukte Pagina's, zijn zeer volledig en leveren bovendien tot groot gemak en nut voor den Leerling, de aanwijzing van de geslachten der zelfstandige naamwoorden voor beide Talen. (17667)

KOOPLIEDEN EN WINKELIERS

worden attent gemaakt op de Uitgaaf van den 3den door **H. G. WITLAGE** verbeterden en vermeerderden Druk van:

HARTMAN'S GEMAKKELIJK HANDBOEK.

Met een opslag van het oog kan men daarin zien, als de prijs van het Stuk, de El, het Kilo of het Mud bekend is, hoeveel de Som van den geheelen Koop bedraagt. — Benevens:

TAFELS VAN INTEREST, van ½ tot 6 pCt. Verdeeling der Nederlandsche Maten, Gewigten en Munten; Vergelijkingstafels van de Oude en Nieuwe Maten, Gewigten en Munten, Wisselkoersen, enz. enz.

Compleet in een deel van ruim 400 bladz., gebonden in Linnen band. Uitgegeven bij **WED. J. C. VAN KESTEREN EN ZOON**, te Amsterdam, en bij alle Boekhandelaren te bekomen. Prijs ƒ 1.70. (17659)

Bij GEBROEDERS BINGER, te Amsterdam, verschijnt:

DE VINGER GODS,

EENIGE VERHALEN,

MEDEGEDEELD DOOR W. O. VON HORN.

gr. 16°. . . . . Prijs ƒ 1.30.

Van dit **WERKJE**, uitgegeven door de CHRISTELIJKE VEREENIGING in NOORDELIJK DUITSCHLAND en in het Nederduitsch Vertaald door een Geacht Predikant hier te Lande, zijn in het oorspronkelijke, in betrekkelijk korten tijd **ETTELIJKE DRUKKEN IEDER VAN 15,000 EXEMPLAREN** verschenen, en de morele strekking, welke het heeft, is dan ook algemeen in Duitschland erkend. (17363)

NIEUWE AANVOER.

2000 Paar Gom-Elastieke OVERSCHOENEN, ƒ 1 het Paar,
Idem voor Kinderen, alle grootten, 90 Cents het Paar.

Men gelieve slechts eene Maatschoen te zenden om de juiste grootte te ontvangen. (17653)

VILT-PANTOFFELS, MET VILTEN EN LEEREN ZOLEN.

Warmoesstraat. **VAN LOHE & C°.**

MEN VRAAGT TE KOOP:

Een extra mooije **DUBBELDE HIT**, oud ca. 4 Jaren (van de kleinste soort), zonder gebreken en mak aan den weg. Adres met franco brieven bij J. RIESBERG, Boekhandelaar te Harlingen, onder Letter A. (17237)

Te Koop:

Een Span goed aan den weg loopende, zeer makke 6 Jarige Friesche Bruine **MERRIE PAARDEN.** Te bevragen bij J.W. RIDDERSKAMP, Stalhouder Rapenburg U 245, te Amsterdam. Brieven Franco. (17578)

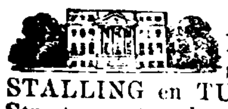

UIT DE HAND TE KOOP:

De **BUITENPLAATS** genaamd *'T VELDHOEN*, groot ongeveer 4 Bunders, met ruim HEERENHUIS, STALLING en TUINMANSWONING, gelegen aan den Utrechtschen Straatweg, tusschen Baambrugge en de Vreelandsche Laan. Franco te bevragen bij DE GROOT & VAN HILTEN, Mr. Timmerlieden te Baambrugge. (17584)

H. BÖDEKER SÖHNE, BREMEN.

FABRIK

der BREMATIN und ALABASTER-KERZEN.

Briefe gegenseitig franco. (17470)

NIEUWE UITVINDING.

SPRINGMATRASSEN van Verbeterde Constructie, die alle tot heden bekende soorten wezenlijk overtreffen, zoowel door veerkracht en gelijkmatigheid als vooral ook door duurzame en soliede bewerking met of zonder ELASTIEKE HOOFDKUSSENS, worden vervaardigd en geleverd, Kalverstraat E 33, door **EDUARD STRUCK.** (13386)

WAARSCHUWING.

Meermalen reeds, en nu onlangs weder, is het mij ter ooren gekomen, dat sommige Winkeliers Doorschijnende Zeep van andere Fabrikanten, voor de door mij Geannonceerde **KRISTALZEEP** aan het Publiek Verkoopen. Ik waarschuw voor deze Misleiding, en maak tevens daarop opmerkzaam, dat ieder Stuk mijner **ECHTE KRISTALZEEP** MET MIJNEN NAAM GESTEMPELD IS.

WILHELM RIEGER.

LONDEN & FRANKFORT a/M.
26 Lambeth Hill,
Doctors Commons. (16361)

ACCIJNSEN.

VERZAMELING VAN WETTEN EN BESLUITEN,

Compleet tot en met 1858 wordt TE KOOP aangeboden. Te bevragen bij den Boekhandelaar C. WEDDEPOHL, Keizersgracht bij de Beerenstraat te Amsterdam. (17546)

Bij den Boekhandelaar H. J. VAN KESTEREN, te Amsterdam, zijn tegen den prijs van *f* 3.60, eenige keurig gebonden Exemplaren voorhanden van de

FABELKUNDE

VOOR JONGE LIEDEN,

door wijlen Mevrouw **A. B. VAN MEERTEN SCHILPEROORT.**

Twee Deelen, met vele Platen. (17579)

Bij GEBROEDERS BINGER te Amsterdam, zijn uitgegeven en in alle Leesinrigtingen voorhanden de volgende

zeer Gezochte Romans:

ANTHONY TROLLOPE, DE DOCTOR. Naar den 4den Druk uit het Engelsch, door MEVROUW VAN WESTRHEENE, gr. 8°. 3 Deelen, met Platen *f* 8.40.

MRS. HARRIET BEECHER STOWE, DE PREDIKANT EN ZIJN UITVERKORENE. Uit het Engelsch door S. J. VAN DEN BERGH, gr. 8°. 2 Deelen, met Platen *f* 5.50.

DE BRUID VAN DEN MONNIK. Een verhaal uit de Zestiende Eeuw, door **C. S. W.** Naar het Engelsch: THE SISTERS OF SOLEURE. Met eene Plaat *f* 3.

W. J. HOFDIJK EN M. P. ROSMADE, DE HEIDEN-PRIESTER VAN HARRAGO. (A. C. 520–550), gr. 8°. 2 Deelen, met Staalplaten *f* 6.40.

W. J. HOFDIJK EN M. P. ROSMADE, HET GOUDEN KRUIS. (A. C. 780–820) gr. 8°. met eene Staalplaat *f* 3.20.

PISISTRATUS CAXTON (SIR E. BULWER LYTTON), WAT ZAL HIJ ER MEÊ DOEN, door T. VAN WESTRHEENE Wz., 4 Deelen, met Staalplaten *f* 14.65. (17299)

DE OUDE HOFNAR.

Wie voor een bagatel van 20 Centen zich wil Amuseren, koope dit **BOEKSKE,** daar men het onmogelijk zonder lagchen kan ter zijde leggen. Verkrijgbaar bij den Uitgever J. H. HÉMAN, op de Rozengracht bij de Prinsengracht, EE 10.

Bij dezen berigt ik tevens tot stuiting der Valsche Geruchten, dat ik mijne AFFAIRE niet Geliquideerd of Overgedaan heb, maar op bovengenoemd adres blijf continueren, mij voortdurend mijnen Geachte Begunstigers aanbevelende. (17543)

NIEUWE ROMANS.

Verschenen bij B. DEKEMA, te Utrecht.

I. **ARMAND'S JAGT- en REISAVONTUREN IN AMERIKA,** door J. J. A. GOUVERNEUR, 2 Deelen gr. 8°. met Vignet. Prijs *f* 4.50.

II. **ELLA, OF HOE GROOTER LICHT HOE GROOTER SCHADUW.** Prijs *f* 3.50. (17307)

JEAN NOMAN et FILS, à Zalt-Bommel, ont publié et mis en vente:

FASTES MILITAIRES

DES

INDES-ORIENTALES NÈERLANDAISES,

par **A. J. A. GERLACH,** ouvrage illustré de portraits, fac-simile, cartes, plans, croquis et planches. Un fort volume grand royal in 8°. de 824 pages broché. *f* 14. Richement relié en toile *f* 15. (17229)

G. B. VAN GOOR, te Gouda, debiteert met buitengewoon succes voor *f* 1.75.

MARIA HAEZEBROEK,

DE HEDENDAAGSCHE KOOKKUNST.

OF DE WETENSCHAP OM

LEKKER EN GOEDKOOP TE ETEN EN TE DRINKEN

VERRIJKT MET EEN ALPHABETISCH REGISTER DOOR

J. P. GROS,

Eerste Kok van wijlen Z. M. WILLEM I.

4de geheel omgewerkte en vermeerderde Druk.

Eene Handleiding omtrent het Voorsnijden, en het Bedienen der Tafel, als ook met eenige Tafel-Menus. Opgehelderd door Houtsnee-Figuren. Bijzonder aanbevelenswaardig is dit Boek ook door de menigte doelmatige Voorschriften, die het bavat omtrent het INMAKEN van GROENTEN het Inleggen en KONFIJTEN van allerlei VRUCHTEN, enz. enz (17668)

STOOM-HOUTZAGERIJ EN WOLSPINNERIJ.

DE ONDERGETEEKENDEN bevelen zich door dezen aan tot het **ZAGEN** van allerhande **HOUTSOORTEN,** tot den **VERKOOP** en het **SPINNEN** van **WOLLEN GARENS.**

Tevens zijn bij hen te verkrijgen **WOLLEN VLIESSEN** voor Matrassen, ten gebruike van Heeren KAMERBEHANGERS.

UTRECHT, buiten de Catharijne-Barrière.

(17566) **H. W. VERLOOP & CIE.**

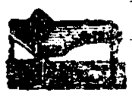

PIANO-MAGAZIJN

VAN P. VAN LEEUWEN,

Heerengracht bij den Blaauwburgwal 317 te Amsterdam.

Voorhanden: **PIANINO'S** alsmede uitmuntende **PIANO'S** brillant geconserveerd a *f* 60, *f* 75, *f* 90 en *f* 110, zijnde laatstgemelde eene zoo goed als nieuwe echte BROADWOODS PIANO. (17521)

Een keurig 14 Registers **SERAPHINE-ORGEL** (nieuw) in plaats van *f* 500 voor *f* 315. Eene nette tevens sterk toon gevende opstaande **PIANO** a *f* 75. Twee **PIANO'S** voor eerstbeginnenden, goed geconserveerd *f* 15 en *f* 20, Alles met 10 jaren guarantie. Brieven franco.

Dezer dagen is door J. J. VAN BREDERODE alom verzonden:

DE KORAN,

voorafgegaan door **HET LEVEN VAN MAHOMET,** eene inleiding omtrent de godsdienstgebruiken der Mahomedanen, beschouwingen over den aard en den inhoud van den **KORAN,** den **ISLAM,** enz., en besloten door een uitvoerig Zaak Register, gebonden in heel Linnen Band *f* 5.

Bij deze vertaling van den **KORAN** is gebruik gemaakt van de ophelderende aanmorkingen en historische aanteekeningen van.

M. Kasimirski,

Tolk bij het Fransch Gezantschap aan het Hof van Perzië.

Dr. L. Ullmann,

te Crefeld.

Dr. G. Weil,

Bibliothecaris aan de Universiteit te Heidelberg, Lid van het Genootschap voor Aziatische Letterkunde te Parijs.

EN

R. Sale,

Professor aan de Universiteit te Oxford.

Terwijl het geheel bij het Nederlandsche Publiek wordt ingeleid door eene Voorrede van

Dr. S. Keyzer,

Leeraar in het Mahomedaansche Regt aan de Kon. Academie te Delft.

Bij de aankondiging der uitgaaf van dit merkwaardige Boek, schreef de Uitgever in de Prospectus het volgende:

„De steeds toenemende ontwikkeling van het Oosten, de meer en meer „aldaar vasten voet verkrijgende beschaving van het Westen, tegenover „het fanatismus der oude Muzelmannen, de worstelingen der Christenen „in Europa, Azia en Afrika tegen de slaafsche onderdrukking der volgelingen van den Propheet, de betrekkingen aller handeldrijvende natien, „met de bewoners van Indie, Turkije, Egypte en andere Landen waar „belijders van MAHOMET gevestigd zijn, brengen ook onze natie in eene „naauwere aanraking met de Turken, Egyptenaren, Perzen, bewoners van „Indie, enz.

„Het is die naauwere aanraking met deze volkeren, welke ook onze „handeldrijvende natie dringt nader bekend te worden met het nog steeds „krachtig element, dat de westersche beschaving tracht te stuiten en binnen de grenzen van Europa terug te dringen, tot bereiking van welk „doel de dolk der moordenaren steeds is opgeheven.

„Van het oogenblik dat er, ter bekorting van den weg naar Indie, sprake „was van het doorgraven der landengte van Suez en een onzer beroemdste „vaderlandsche waterbouwkundigen den historischen grond van Egypte en „Palestina drukte, zoo kort na de dagen dat de Halve Maan naast de „banieren van Frankrijk en Groot-Brittanje wapperde, doet de behoefte aan „nadere bekendheid met die volkeren zich meer en meer gevoelen.

„Om de zeden en gewoonten van een volk te leeren kennen is het aller„noodzakelijkst wetenschappelijke kennis te verkrijgen van zijne godsdienst„gebruiken. Meer dan iets anders toch geven de godsdienstgebruiken eener „natie ons een denkbeeld van haar volksbestaan, vooral indien het gods„dienstige wetboek van het volk tevens de grondslagen der geheele burger„lijke wet bevat.

„Het is dus eene grondige kennis van den **KORAN,** welke ons daar„toe in staat stellen kan, weshalve de ondergeteekende heeft gemeend de „wetenschap te moeten verrijken met eene goede Hollandsche vertaling van „dit belangrijk boek."

De laatste maanden hebben aangetoond, dat het geschrevene niet overdreven was, de moord der Christenen in Damascus en in andere deelen van Turkije, heeft dit helaas maar al te zeer bewezen „en maken eene grondige kennis van den Koran tot eene noodzakelijke studie voor den staatsman, geschiedvorscher en handelaar," even gelijk zij dit steeds voor den theologant was.

Deze vertaling maakt tevens door vorm en prijs (bijna 900 paginaas compressen druk in heel linnen band voor *f* 5) het boek voor iedereen verkrijgbaar. (17563)

HAARLEM. **J. J. VAN BREDERODE.**

CONSERVATIE DER OOGEN.

De Gezigtkundige J. GUDENDAG is Dagelijks te spreken of te ontbieden ten zijnen huize, Beurssteeg bij den Dam, in het bijzonder maakt bij Ooglijders opmerkzaam op zijne **AVONDBRILLEN,** welke door de grootste Oog-Artsen voor de beste erkend zijn. (17637)

f 385. OCCASIE-PIANINO. *f* 385.

Eene buitengewoon élegante **FRANSCHE PIANINO,** door een der voornaamste bekroonde Parijssche Fabriekanten, van het allergrootste Model, ruim 7 Octaaf groot, in moderne Palissanderhouten Kast, met Vergulde Lusters, dito Handvatsels en Pedaals, 3 snarig, *Grand Oblique* (geheel schuinsnarig), met 2 Metalen Stangen en Bouten, extra sterk van bouw, zelfs voor de heete gewesten bestand, zwaar en zuiver van toon, staande in Orkesttoon, weinig of niet bespeeld, niets minder dan nieuw en zonder het minste gebrek. Voor weinige maanden is dit Stuk aan de Fabriek te Parijs door een Kenner uitgezocht en aangekocht voor 1500 Francs en moet thans door onverwacht vertrek naar Buitenslands verkocht worden. Ter bezigtiging gesteld bij den Boekhandelaar A. TH. VAN ROSSUM, Kerkstraat bij de Vijzelstraat, BB 523, te Amsterdam, en aangeboden voor *f* 385. — **NB.** Reflecterenden worden verzocht zich regtstreeks tot mij te wenden en het Instrument te laten beoordeelen door particuliere Kenners of Liefhebbers en niet door tusschenkomst van Stemmers, Meesters of Handelaars, daar de ondervinding bij herhaling bewijst, dat laatstgenoemden niet onpartijdig oordeelen, hoofdzakelijk doordien ik de vrijheid niet heb, hun die groote Percenten voor hunne goedkeuring (sommigen eischen wel 20 à 25 pCt.) toe te staan, die zij, volgens hun zeggen, gewoon zijn op de Magazijnen te ontvangen. (17598)

BRANDSTOF-BESPARING.

DE ONDERGETEEKENDE reeds in vele Fabrieken hier te Lande, 20 pCt. en meer bij STOOMKETELS, BROUWERIJEN, BRANDERIJEN, enz., bespaard hebbende door verandering aan de VUURHAARDEN en KANALEN, maakt door dezen bekend, dat hij voortaan zijn Domicilie gekozen heeft bij de Heeren **C. VERLOOP & ZOON,** te Utrecht, alwaar nadere inlichtingen te verkrijgen zijn en de Attesten van de reeds verbeterde Fabrieken ter inzage liggen.

De hoeveelheid besparing wordt vooraf geguarandeerd en bij niet voldoening komen de kosten voor zijne rekening.

(17565) **W. ERLÉ,** *Techniker.*

KRUIDENIERS-BEDIENDE.

Als zoodanig wordt GEVRAAGD: een Fatsoenlijk **JONG MENSCH,** van de P. G., vereischten zijn, bewijzen van stipte eerlijkheid, goed gedrag en vlug in den Winkel te kunnen helpen. Adres Franco met opgave van ouderdom en bij wien het laatste werkzaam geweest, onder Lett. A. aan het Advertentie-Bureau te Zwolle. (17601)

TABAK.

In eene TABAKS- en SIGAREN-FABRIEK te Utrecht, wordt gevraagd een **BEDIENDE,** het Vak grondig verstaande, en een **LEERLING,** tegen eene matige vergoeding voor Kost en Inwoning, Prot. Godsd. Brieven Franco, Lett. E. V., bij den Boekhandelaar J. H. SIDDRÉ, te Utrecht. (17556)

Tot het OPRIGTEN eener FABRIEKZAAK, waarin nog weinig Concurrentie in Nederland bestaat, wordt door een deskundige een **COMMANDITAIRE VENNOOT** gevraagd, in staat 8 a 10 Mille aan te brengen. De Winsten zijn tusschen de 30 en 50 Percent. Reflecterenden adresseeren zich met Franco Brieven, onder Lett. G. L., Bureau Handelsblad. (17580)

ATTENTIE!!!

De ONDERGETEEKENDE verwittigt zijne Geachte Begunstigers zoowel binnen als buiten de Stad, dat hij wegens het overlijden zijns Broeders J. ROBBEN, te 's Bosch, in de Vischstraat, deze ZAAK voor Eigene Rekening blijft voortzetten, dat hij van af 1°. Sept. jl., zijne **AFFAIRE** te Gorinchem op de Botermarkt, in SCHRIJF-, KANTOOR- en SCHOOLBEHOEFTEN, GALANTERIEN, BIJOUTERIJEN, PORCELEINEN, Gewaarborgd GOUD en ZILVER, ENZ., ENZ., heeft **OVERGEDAAN** aan den Heer **A. DRIESSENS.** Zijne Geachte Begunstigers tevens hartelijk dankende voor het Dertien-Jarig te Gorinchem genoten Vertrouwen neemt hij de vrijheid zich te 's Bosch en zijnen Opvolger te Gorinchem minzaam in het gunstig aandenken van het Publiek aan te bevelen. Uw Dw. Dienaar

's Bosch, 9 October 1860. **M. H. ROBBEN.** (17305)

T A B A K!!

Een **JONG MENSCH,** P. G., grondig bekend met het Vak van TABAK, etc., wenschte zich ten spoedigste tegen billijke Condities geplaatst te zien, in eene Winkel-Affaire, liefst echter als **CHEF** op eene Fabriek in de Provincie. De voldoendste Getuigenissen kunnen geproduceerd worden. Reflecterenden gelieven zich te adresseren met franco Brieven onder de Lrs. E. B., bij den Boekh. G. C. VAN DELDEN, Singel over de Driekoningstraat, G 363, te Amsterdam. (17539)

Eene fatsoenlijke **BURGER DOCHTER,** van de P. G., 31 jaren oud, voorzien van goede Getuigen, wenschte met November of vroeger hier of elders **GEPLAATST** te worden tot Adsistentie in de Huishouding, Oppassing van Kinderen of als Winkeldochter, goed kunnende Lezen, Schrijven en Rekenen, alsook met de Wasch omgaan. Reflecterenden gelieven zich te adresseren Franco, onder Lett. E. P. B., bij den Boekhandelaar D. C. VAN VOORST, in de Wijde Gasthuismolensteeg, te Amsterdam. (17540)

NIEUWE NAAMLIJST VAN 600 BOEKDEELEN,

BEVATTENDE EEN KEUR VAN GODSDIENSTIGE, ZEDEKUNDIGE EN HISTORISCHE WERKEN, REISBESCHRIJVINGEN EN ROMANS, VOOR LEESGEZELSCHAPPEN EN VOLKSBIBLIOTHEKEN MET OPKLIMMEND RABAT.

De **BOEKWERKEN** zijn allen nieuw en onopengesneden en meestal met fraaije Vignetten of Platen versierd. Die uit deze verzameling eene keuze doet, ten bedrage van minstens *f* 10, zal buiten de reeds zoo belangrijke Prijsvermindering nog een extra Rabat van 25 pCt. genieten, en dien voor *f* 15 en daarboven in eens aankoopt, zal een Rabat van 35 pCt. worden toegestaan; die minstens 50 Boekdeelen uitkiest, onverschillig welke, betaalt slechts **50** Cts. per Deel. Zoo dus 20 Liefhebbers van Lezen zich vereenigen à *f* 1.25 de Persoon, dan lezen zij 50 Boeken tegen 2½ Cent per Deel en zij blijven hun Eigendom.

De toezending der Lijst zal op *franco aanvrage*, *franco* en *gratis* geschieden (ongefrankeerde Brieven worden bepaald geweigerd) door **J. H. VAN DER BEEK,** Reguliersbreestraat, het vierde Huis van de Botermarkt, te Amsterdam. (17558)

Bij A. W. SYTHOFF, te Leiden, is verschenen:

D E W A T E R W E R E L D.

BEELDEN EN SCHETSEN VOOR JONG EN OUD.

NAAR HET HOOGDUITSCH VAN

H. S T A H L.

MET 110 HOUTGRAVUREN. — Prijs . . . . *f* 1.80.

De vermaarde **L. TIECK** zegt ergens: „Van alle voorwerpen der natuur is het water in mijn oog het verwonderlijkste." Ieder zal met die woorden instemmen, wanneer hij aan de hand van den Schrijver de groote beteekenis heeft leeren kennen, die aan het water in de huishouding der natuur is aangewezen. (17581)

E O L U S.

WAARBORG-MAATSCHAPPIJ TEGEN WINDSCHADE,

GEVESTIGD TE AMSTERDAM.

KANTOOR: Keizersgracht bij de Hartenstraat, KK, N°. 346.

Deze **MAATSCHAPPIJ** heeft ten doel het verzekeren van alle soorten van **ONROERENDE** en **ROERENDE GOEDEREN** tegen Schade door **WIND** veroorzaakt, onverschillig of de Schade direct aan het verzekerde zelf of door belendende Perceelen, Boomen, enz. is veroorzaakt, alsmede voor de gevolgen van dien, als vernieling, bederf, vermindering of beschadiging door instorting, regen, enz., enz.

Zij vergoedt mede de schade, welke veroorzaakt is door Bliksem, zonder Brand ten gevolge te hebben gehad, **WELKE DOOR DE BRAND-ASSURANTIE-MAATSCHAPPIJEN NIET WORDT VERGOED.**

Bij genoegzame deelneming zal de Maatschappij in werking komen DEN EERSTEN JANUARIJ 1861, zullende in eene in December e. k. te houden Vergadering van Deelnemers daarover door hen worden besloten en Commissarissen worden benoemd.

REGLEMENTEN, TARIEVEN en alle verdere inlichtingen zijn te bekomen ten Kantore der Maatschappij en bij de AGENTEN DER BRANDWAARBORG-MAATSCHAPPIJ *DE ADELAAR* in de voornaamste Plaatsen van het Rijk.

De Directeur,

BEURS: VOOR PILAAR 36. **F. VERSCHUUR PZN.**

In alle Gemeenten van het Rijk worden DESKUNDIGE PERSONEN voor **TAXATEURS** gevraagd. Adres met Franco Brieven aan den Directeur.

AMSTERDAM, Donderdag 18 October.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten Generaal van heden zijn rondgedeeld de voorloopige verslagen van de hoofdstukken Buitenl. Zaken en Justitie, van de Staatsbegrooting voor 1861. Onderscheidene vraagstukken werden ter sprake gebragt, waaronder de Maas-aftappingen de verhouding van Limburg tot den Duitschen bond, de buitenlandsche passen, de behartiging der handelsbelangen bij de hoven van Parijs en Brussel; de opheffing van de Stade- en Rijntollen; nopens vele andere werden inlichtingen gevraagd.

De afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal houden zich heden bezig met het onderzoek van eenige der laatst ingekomen wetsontwerpen. Vele leden hebben evenwel de residentie reeds verlaten.

Door de Nederlandsche Handel-Maatschappij zijn bevracht de navolgende 6 schepen, als:

Voor Amsterdam: Vriendentrouw, kapt. D. Grevelink; Prins Mauritz, kapt. J. J. Bart; Cornelia en Geertruida, kapt. C. E. Hoeksma; Eensgezindheid, kapt. J. M. de Waal.

Voor Rotterdam: Delfshaven, kapt. C. Schaap; Ida Elisabeth, kapt. M. Doorn.

Gisteren avond ten 7½ ure arriveerde alhier en is aan het hotel de *Oude Graaf*, in de Kalverstraat afgestapt de generaal-majoor van Molken, bevelhebber der 4de militaire afdeeling, vergezeld van zijn adjudant, den kapt. Schuurman, ten einde de troepen, alhier in garnizoen, in oogenschouw te nemen. De verschillende wapens hebben zich heden op het Funen tot eene inspectie vereenigd.

Donderdag a. s. zal in den Stads Schouwburg eene voorstelling ten voordeele van Mw. L. J. Stoetz-Majofski plaats hebben. Deze bekwame actrice, die thans nog in haar emplooi van *mère-noble* een sieraad van het Hollandsche tooneel is, viert op dien datum hare 35jarige verbindtenis aan den Hollandschen Schouwburg. Gedurende hare lange kunstenaars-loopbaan heeft Mw. Stoetz-Majofski, wier naam alleen reeds herinnert aan de roemrijkste en schitterendste dagen van het Hollandsche tooneel, zich de toegenegenheid en den bijval van dat publiek weten te verwerven, dat ware verdiensten op prijs stelt en waardeert. Wij verwachten, dat hare beneficevoorstelling op Donderdag a. s., als wanneer Scribe's tooneelspel: *Bertram en Raton of de kunst van Zamenzweren* en het blijspel: *Koppigheid, Eigenzinnigheid, Stijfhoofdigheid* zal opgevoerd worden, het bewijs zal leveren, dat Mw. Stoetz-Majofski hoog in de gunst en de schatting van het publiek staat aangeschreven.

Bij de verkiezing te Tiel, van een lid der Tweede Kamer van de Staten-Generaal, zijn uitgebragt 947 geldige stemmen, gekozen is de Heer W. F. C. van Lith de Jeude, met 615 stemmen; de Heer v. Hoytema had 218, Mr. J. van Lennep 62 stemmen op zich vereenigd.

De Dames van het genootschap Dorcas te Wageningen hebben van H. K. H. Prinses Frederik der Nederlanden een fraai bewerkt trepied ontvangen voor de aanstaande verloting tot instandhouding van genoemde inrigting.

Aan de *Amst. Ct.* wordt uit Raamsdonk geschreven, dat, in zake de aanklagt tegen Ds. du Cloux, dat hij met minachting van Z. M. den Koning en zijn huis zou gesproken hebben, eene verklaring van 200 gemeenteleden aan den minister van justitie is gezonden, waarin wordt beweerd, dat niets kwetsends of beleedigends door den predikant is gezegd.

* 's GRAVENHAGE, 17 Oct. Naar men verneemt zal Z. M. de Koning zich binnen eenige dagen weder naar het Loo begeven.

— Heden morgen heeft het regem. dragonders alhier weder veldmanoeuvres uitgevoerd. Het is tot dat einde van de kazerne in pelotons, in verschillende rigtingen naar de omstreken der residentie gemarcheerd, waarna de peletons zich op Kranenburg weder hebben vereenigd.

— Als eene zeldzaamheid kan men mededeelen, dat gisteren avond alhier eene vrouw van 19 jaren van haar vijfde kind is bevallen, waaronder zich geene tweelingen bevinden.

* LEYDEN, 18 Oct. Heden zijn alhier tot doctoren in geneeskunde bevorderd de Heeren C. Brix, geb. te Amsterdam, na openlijke verdediging van een academisch proefschrift: „Over de behandeling van gewrichtsontstekingen, naar de waarnemingen in het Binnen-Gasthuis te Amsterdam, van Junij 1855 tot Junij 1860;" en F. L. Idenburg, geb. te Westwond, mede na openlijke verdediging van een academisch proefschrift: „Over het „opwekken van vroegtijdige baring volgens de methode van Dr. Lehmann."

* SCHOONHOVEN, 17 Oct. In de Zondag ochtend ll. gehoudene godsdienstoefening en bij gelegenheid der viering van het heilig avondmaal, werd de Hervormde gemeente alhier aangenaam verrast, door het aanschouwen van een prachtig en kostbaar geschenk, op verlangen eener geachte onlangs overledene zuster der Gemeente, door haren echtgenoot en kinderen aangeboden. Het bestaat in twee groote zilveren schenkkannen, 2 zilveren schalen, 2 met zilver gemonteerde offer- of armenbussen en vier palisanderhouten met zilver gemonteerde bakjes onder de bekers.

UTRECHT, 18 Oct. Bij de Maandag, Dingsdag en Woensdag plaats gehad hebbende examens voor onderwijzers of onderwijzeressen is de uitslag geweest als volgt: Voor de vakken van het lager onderwijs: Gevraagde acten voor Utrecht als hoofdonderwijzers: „Geëxamineerd 9, toegelaten 7, afgewezen 2. Hoofdonderwijzeressen: geëx. 2, toegel. 1, afgew. 1. Hulponderwijzers: geëx. 11, toeg. 8, afgew. 3. Hulponderwijzeressen geëx. 9, toegel. 6, afgew. 3. Meer uitgebreid onderwijs volgens art. 1. Fransch: Onderwijzers geëx. 6, toeg. 1, afg. 5. Onderwijzeressen geëx. 6, toeg. 4, afg. 2. Engelsch: Onderwijzers geëx. 7, toeg. 1, afg. 6. Onderwijzeressen geëx. 4, toeg. 1, afg. 3 Hoogduitsch: Onderwijzers geëx. 4, toeg. 3, afg. 1. Onderwijzeressen geëx. 3, toeg. 2, afg. 1. Wiskunde: Onderwijzers geëx. 3, toeg. 3. Teekenen: Onderwijzers geëx. 3, toeg. 3. Onderwijzeressen geëx. 1, toeg. 1. Handwerken: Onderwijzeressen geëx. 3, toeg. 3. Voortgezet onderwijs volgens art. 72. Hoogduitsch: Onderwijzeressen geëx. 1, toeg. 1.

WAMEL, 15 Oct. Niettegenstaande het koude en natte weder was onze najaarsmarkt van heden goed bezet. Er waren 300 paarden en ruim 150 stuks rundvee aangevoerd. Ofschoon de koopers niet zoo hoog gestemd waren als vroeger, werden er nogtans goede prijzen besteed, zoowel voor paarden als anderen.

TELEGRAMMEN van het Kon. Meteorol. Observat. te Utrecht, dd. 17 Oct.

NAMEN DER PLAATSEN.	Barom. ter-afwijking.	WIND. Rigting.	WIND. Kracht	Temperatuur.	TOESTAND DER Lucht.	TOESTAND DER Zee.
	Millimet.					
Brest	+ 1.0	W. Z. W.	0	11.3	bewolkt.	kalme zee.
Havre	—	Z. W.	2	10.4	ligt bewolkt.	holle zee.
Parijs	+ 2.0	Z. W.	1	8.9	zware mist.	—
Hartlepool	— 5.8	Z. W.	—	12.8	goed.	slecht water.
Plymouth	0.0	N.W.t.W	1	15.6	idem, mistig.	idem.
Portsmouth	—	W.	—	9.4	goed.	gewone zee.
Utrecht	— 1.6	Z. W.	2	9.9	zwaar bew.	—

16 Oct. Grootste verschil der afwijk. tuss. Parijs en Hartlepool.........13.0.
17 „ „ „ „ „ „ Idem „ Idem............ 7.8.

METEOROLOGISCHE WAARNEMINGEN van 18 October 8 u.

NAMEN DER PLAATSEN.	Barometer.	WIND. Rigting.	WIND. Kracht.	Temperat.
Maastricht	52.75	Z. W.	3	8.8
Groningen	49.88	Z. t. W.	7	7.4
Nieuwed. (Helder)	48.20	Z. W. t. W.	1.5	10.6
Vlissingen	49.12	Z. t. W.	9	9.8
Grootste verschil	M. 4.55 N.	Z. W. t. W.	1.5	10.6

LAATSTE BERIGTEN.

LONDEN, Woensdag 17 October.

Reuter's Office. Het berigt, dat de baron v. Hubner, (vroeger Oostenrijksch gezant bij het hof der Tuilerien) die zich thans te Parijs bevindt, naar Weenen zou zijn ontboden, om zitting in het ministerie te nemen, is ten eenenmale onjuist.

LIVERPOOL, Woensdag 17 October.

In *Katoen* was gisteren en heden belangrijke omzet; in het geheel werden 30,000 b. afgedaan tot ⅛ hooger sedert Vrijdag.

WEENEN, Woensdag den 17den Oct. Slotkoersen: Metall. 5 pCt. 64.30; Dito Nat. 75.30; Bank-Actien 762; Noorb. Dito 183; Cred. Anstalt 171; Oostenr. Fr. Spoorw. 257; N. Lomb. 145. — Wissel: Londen 13.19; Goud —.

BERLIJN, Woensdag 17 October.

Naar men uit eene goede bron verneemt, is de Russische gezant baron v. Stackelberg van Turyn teruggeroepen en werden aan den Sardinischen gezant te Petersburg, markies Sauli, door Prins Gortschakoff passen toegezonden.

FRANKFORT, Woensdag den 17den Oct. Slotkoersen: Metalliek 5 pCt. 46; Dito Nat. 55; Bank-Actien —; 5 pCt. N. W. Loten —; 3 pCt. Spanje 46¼; 1¼ pCt. Dito 39¼. — Wissel: Londen 116¼; Weenen 87¼.

HAMBURG, Woensdag den 17den Oct. 3 pCt. Russen 59¼; 3 pCt. Spanje 44¼; 1¼ pCt. Dito 37¼; Vereins Bank 98; Noord-Duits. Dito 81¼. — Amst.

PARIJS, Woensdag 17 October.

Er zijn geruchten in omloop, dat niet alleen de Heer Thouvenel maar ook de Heeren Billault en Fould hunne portefeuilles zullen nederleggen.

De *Patrie* meldt dat Garibaldi, onmiddellijk na de afkondiging der verwachte aansluiting bij Sardinie, zijne politieke betrekking zal nederleggen, om die van opperbevelhebber over de Zuid-Italiaansche land en zeemagt te aanvaarden. Hij zal zich alsdan uitsluitend bezig houden met toebereidselen tot een oorlog tegen het voorjaar, waartoe hij zal beproeven uit alle landen van Europa vrijwilligers te verkrijgen.

MARSEILLE, Woensdag 17 October.

Uit Konstantinopel wordt van 10 dezer berigt, dat in Wallachije, Moldavie en Servie eene hevige gisting heerscht, ten gevolge van het bijeentrekken van Russische troepen in Bessarabie. Ten gevolge daarvan vertoont zich bij de bevolkingen der beide eerstgenoemde vorstendommen eene meerdere toenadering tot Turkije. Tusschen den grootvizier Kurpizli pacha en Riza-pacha heerscht de meest volkomene verstandhouding.

In Servie, waar de familie Milosch steeds voor bijzonder Russischgezind wordt gehouden, wint de partij van Kara Georgewitsch dagelijks meer veld. Het blijkt dat vorst Suza zijne populariteit verliest, daar men vreest, dat hij, als het op handelen zal aankomen, geene genoegzame energie aan den dag zal leggen.

TURYN, Woensdag 17 October.

De depeche van Turyn aan de *Munchener Zeit.*, is onjuist. Pruisen heeft ten aanzien van het binnenrukken op Napelsch gebied slechts eenige vertoogen ingediend. Rusland heeft geene mededeeling hoegenaamd gedaan.

De avondbladen deelen voorloopig het berigt mede, dat de Heer Pallavicino op nieuw zijn ontslag heeft ingediend. Men verwacht evenwel daaromtrent nadere bevestiging.

Volgens depeches uit Napels hebben de Koninklijke troepen weder een aanval gewaagd en zijn zij daarbij teruggeslagen.

Graaf Amari, gezant van Sicilie, heeft zijn ontslag ingediend.

Koning Victor Emanuel wordt morgen te Chieti verwacht.

ROTTERDAM, 18 Oct. Van Tarwe verkocht 160/2 ℔ witb. Poolsche ƒ 460; 160/2 ℔ oude dito ƒ 459; 2400 ℔ nieuwe Kleefsche ƒ 380, 385; Rogge 151/2 ℔ n. Limb. ƒ 233; 153/2 ℔ Dantziger ƒ 240, 245; 150/2 ℔ oude Archangel ƒ 205.

SCHIEDAM, 18 Oct. Moutwijn ƒ14; Genever ƒ19½, Amst. Proef ƒ20¾.

HAVRE, 16 Oct. Ten gevolge eener van Liverpool ontvangene depèche aangaande ongunstige oogstberigten, is heden in *Katoen* zeer veel omgegaan, zijnde meer dan 5500 b. verkocht tot eene prijsverhooging van minstens 1 a 2 fr. Op levering werden ca. 2000 b. mede tot verhoogde prijzen afgedaan.

ROTTERDAM, Donderdag 18 Oct. W. S. 2½ pCt. 62¼; Dito 4 pCt. 97¾; Spanje 3 pCt. 46⅝; Portug. 3 pCt. 44$\frac{9}{16}$; Dito 1856/57 42⅝; Rusland 1855 6e Serie 95⅞; Dito Spoorweg-Aand. Volgef. 202½; Oostenr. Met. 44$\frac{13}{16}$; Dito 2½ pCt. 24⅛; Dito Nat. 52⅞; Mexic. 21⅞.

PER TELEGRAAF.

LONDEN, HEDEN Donderdag 18 October.

Berigten, heden uit Turyn ontvangen, bevestigen de mededeeling van den *Times* uit Napels omtrent het ingediende ontslag door den prodictator Pallavicino en van het ministerie niet.

Volgens een berigt uit Napels van gisteren (van 11 ure des ochtends) is een decreet uitgevaardigd, buiten werking stellende dat, waarbij de kamers in Sicilie werden bijeengeroepen en bij een ander decreet wordt de bevolking van Sicilie, even als die van Napels, op den 21sten ter stemming opgeroepen. (*Het geldt hier de vraag nopens de eenheid van Italie.*)

LONDEN, HEDEN, Donderdag 18 October.

Koffij en *Thee* prijshoudend. — *Suiker* met meer vraag. — *Rijst* iets hooger.

LONDEN, HEDEN, Donderdag 18 Oct. Consols 92⅞ a 93; Mexik. 22⅞ a ⅝; 4½ pCt. Peru —; 3 pCt. Dito —; 3¼ pCt. Grenada — a —; Dito Uitg. —; 2½ pCt. Venez. —; 3 pCt. Portug. 44¼ a ¾; 3 pCt. Spanje 48¾ a 49¼; 1¾ pCt. Dito 40 a ¼; Cert. Coup. — a —; 4½ pCt. Russen —; 5 pCt. Dito —.

BERLIJN, HEDEN, Donderdag 18 October.

Rogge: Herfst 54⅝, voorjaar 49½; *Olie:* Herfst 11½, voorjaar 12⅓; *Haver* Herfst 29¼, voorjaar 28.

BERLIJN, HEDEN, Donderdag 18 Oct. 5 pCt. Metall. 48 p.; Dito Nat. 56½; Dito N. Loten 1860 65½, Stieglitz 5de Serie 92⅞; Dito 6de Serie 101¾ p.; 5 pCt. Eng. Russ. —; 3 pCt. N. Dito 61½ p.; 4½ pCt. Pruisen 105⅞; 5 pCt. Dito —; Cred. Actien —; Fr. Oostenr. —; N. Oost. Leening —. Wissel: Londen 2/m. 6.17⅞; Parijs 2/m. —; Hamb. 2/m. —; Amst. 2/m. 141¾; Weenen 2/m. 74⅞; Petersb. 3/w. 98¼.

HAMBURG, HEDEN, Donderdag 18 October.

Olie: Herfst 25⅞, voorjaar 26⅞.

PARIJS, HEDEN, Donderdag 18 Oct. Fransche 3 pCt. 68.95, 69.05, 68.90; 4½ pCt. Dito —; Fransch-Oostenr. Spoorw. —; Cred. Mob. 708.25; 3 pCt. Spanje 47½; 1¾ pCt. Dito 39⅝; Amort. —.

MADRID, Woensdag 17 October.

De instructie tegen Rodriguez Servia, de dader van den aanslag op het leven der Koningin, is begonnen; hij heeft zijne misdaad beleden. Hij was in dienst bij den Heer Nunez Prado, lid der Cortes.

MADRID, Woensdag 17 Oct. 3 pCt. 48.90; 1¾ pCt. 40.90.

TEXEL, HEDEN, Donderdag 18 October.

Gepraaid 5 Sept.; op 1° 26′ Z. Br., 20° 8′ W. L.: Capelle, Landeweer, Padang n. Amst. — 8 Sept., op 13° 30′ N. Br., 25° 25′ W. L.: Henrikus Gerardus, v. d. Zee, Amst. n. Bat. — 3 Oct.; op 41° 15′ N. Br., 30° W. L.: Sappemeer, v. d. Veen, Montevideo n. Antw. — 9 Oct.; op 45° 28′ N. Br., 23° 40′ W. L.: Wilhelmina, Braat, Buenos-Ayres n. Antw.

Binnen: Vrede, van der Plas, Bat. - Alft, Dawson, Hull. - Globe, Waters, Newc. - Willem en Caral, Steenveld, Tjilatjap.

Voorgaats: Ardjoeno, Rap, Bat.

Uitgezeild: Urania, Vermeulen, Petersburg. - Diana, Hayes, Londen.

Terug uit zee: Diana, S., n. Londen.

BROUWERSHAVEN, HEDEN, Vrijdag 18 October.

Binnen: Commissaris des Konings van der Heim, van Zante, Batavia.

Aangekomen Passagiers.

Van BATAVIA, per Vrede, kapt. van der Plas: De Heer J. H. Herklots en Familie.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, Donderdag 18 October.

Uit de eerste hand zijn afgedaan 25 v. Maryland Tabak per Angelita. 36 v. dito per Edouard en 41 v. dito per Dublin.

Heden verkocht van Rogge 119 ℔ geringe Odessa ƒ 194 bij partij; 119 ℔ j. Petersb. ƒ 199; op levering in Maart ƒ 191.

OVERZIGT van NEDERLAND'S in-, uit- en doorvoer van eenige der voornaamste handels-artikelen in de maand Aug. 1860.

ARTIKELEN.	Maatst.	Invoer.	Uitvoer.	Doorvoer.
Boter, eetbare	ponden	207,573	1,902,526	189,680
Droogerijen	waarde	487,579	460,771	346,227
Garen, v. katoen, ongetw., ongev.	ponden	1,143,261	693,888	672,238
„ getwijnd of geverwd	id.	224,831	202,252	197,692
Gedistilleerd, op fust	vaten	1,443	23,683	2,881
Granen, tarwe	lasten	1,176	718	237
„ rogge	id.	14,258	1,178	625
„ garst	id.	2,480	406	—
„ boekweit	id.	37	5	—
„ haver	id.	227	808	48
„ meel	ponden	1,529,198	190,290	160,770
IJzer, ruw	waarde	681,821	310,319	—
IJzerwerk	id.	328,208	275,159	237,141
Indigo	ponden	114,946	101,663	85,064
Kaas	id.	43,214	3,140,558	15,963
Katoen, ongesponnen	id.	854,103	2,216,267	161
Koffij	id.	5,993,135	4,287,823	25,752
Manuf. v. zijde, kat., henn., vlas, enz.	waarde	2,404,172	1,573,430	975,649
„ van wol, lakens, enz.	ponden	42,101	3,357	2,651
„ v. wol, de 6 el 1 ℔ of meer	id.	30,902	13,605	9,112
„ „ „ „ „ „ „ „ mind.	waarde	523,542	220,098	217,657
Olie van plat en rond zaad	vaten	4,305	6,817	4,302
Rijst	ponden	1,729,505	1,618,287	87,000
Slagtvee, stier, ossen, koeij. en vaarz	stuks	2,479	6,354	399
„ schapen	id.	4,123	36,406	2,628
Suiker, ruwe	ponden	4,203,923	3,701,577	3,700,649
„ geraffineerde	id.	11,450	5,740,608	29,877
Tabak, in rollen of bladen	id.	3,484,919	1,570,954	1,068,633
Tin	id.	365,482	533,166	—
Wijn op fust	vaten	6,727	3,283	3,282
Zaad (oliezaden)	lasten	3,501	740	93

SCHIEDAM, 17 Oct. Rogge verkocht: 143/2 ℔ Koersche ƒ 210 6/w Garst: 129/2 ℔ Libau ƒ 210 6/w.; 128/2 ℔ dito ƒ206 cont., ƒ208 6/w. 132/2 ℔ Pernau ƒ220 6/w.; 135/2 ℔ Reval ƒ220 3/m. — Moutwijn ƒ 13.75; Genever ƒ 19.25; Amst. Proef ƒ 20.50.

DELFT, 18 Oct. Boter van ƒ 56 tot 67 het ¼ vat.

MONNICKENDAM, 17 Oct. Heden werden ter Kaasmarkt aangevoerd 13 stapels, wegende te zamen 3352 Nederl. ℔. De hoogste prijs was ƒ27 per 50 Ned. ℔.

GRONINGEN, 16 Oct. De stemming onzer markt was heden bij iets ruimer aanvoer zeer willig. Oude *Tarwe* ruim prijshoudend, n. meest als voren: 127 ℔ o. roode ƒ13.25, 120 a 123 ℔ n. Oml. dito ƒ9.10 a 80, 116 a 120 ℔ dito dito ƒ8.30 a 9.40. — *Rogge* tot 20 c. verhooging vlug afgegaan: 120 a 123 ℔ Inl. en Pruissische ƒ7 a 7.30, 113 a 116 ℔ Inl. ƒ5.90 a 6.30. — *Boekweit* is 25 c. hooger verkocht: 107 a 113 ℔ grijze Zand ƒ6.15 a 7.25, 113 a 116 ℔ n. zwarte dito ƒ7.05 a 45. — *Garst* vond veel vraag en tot 20 c. verhooging belangrijk omgezet, inzonderheid ter verzending naar Friesland: 96 a 99 ℔ n. Winter ƒ5.40 a 85, 99 ℔ n. Knobbe ƒ5.40.50. — Dikke en zwarte *Haver* is 10 c. verhoogd en ook nog boven de notering besteed, witte Voer enkele klusjes in zeer vochtigen staat ter veil, zwarte Voer als voren: 72, 78 ℔ dikke Brouw ƒ3.75, 4.15; 65 a 68 ℔ zwarte Voer ƒ3.10 a 50; 62 ℔ w. Voer ƒ2.75. — *Paardenboonen* ruim prijsh. en zijn de beste van ƒ 6.75 tot 7.25 verkocht. — *Koolzaad* als voren met kleinen omzet, het beste ƒ 12 a 12.50.75 en het mindere van ƒ 9 tot 11. — *Geelmosterdzaad* alleen in de beste soorten te plaatsen, men hield op ƒ 14, 17 a 18. — *Raapolie* ƒ 40. — *Lijnolie* ƒ29.50. — *Raapkoeken* ƒ77.

DEVENTER, 16 Oct. Ter veemarkt van heden was de aanvoer gering en wegens de aanhoudende natte weêrsgesteldheid waren de prijzen aanmerkelijk lager. Doordien de markt door weinig vreemde kooplieden bezocht werd, was de handel beperkt.

ANTWERPEN, 17 Oct. *Koffij* voortdurend in eene vaste stemming; van Brazil werden 250 b. met 40¼ c. betaald. — Van *Honig* werd de verkoop bekend van 69 t. en 106 v. op levering per Hero, tot verbeterden prijs. — *Rijst:* Tot zeer ferme prijzen zijn 2000 b. gep. Aracan en 1600 b. Java afgedaan. — In *Granen* ging niets om; te Brussel was de markt tamelijk vast voor Tarwe en Rogge.

DANTZIG, 15 Oct. *Granen:* Nieuwe Tarwe werd heden 5 a 10 fl. hooger dan eergisteren betaald, 128, 129 ℔ 600 a 605 fl.; 126, 127 ℔ 575 a 585 fl.; 121, 123 ℔ 492½ a 510 fl. Witte Erwten 390 fl.; Rogge 342 a 345 fl.

KONINGSBERGEN, 14 Oct. *Granen:* De belangrijke toevoeren, die in den laatsten tijd plaats hadden, hebben aanleiding gegeven tot eene ligte prijsdaling voor sommige artikelen, doch er is meer vraag geweest en de omzet in de laatste acht dagen was, vooral in Tarwe, niet onbelangrijk. Over het algemeen zijn de nieuwe Granen, die reeds aan de markt komen, beter van kwaliteit dan men verwachte.

STOKHOLM, 9 Oct. *Granen:* De aanvoeren waren in den laatsten tijd beperkt, ten gevolge van den slechten staat der wegen. Tarwe is gevraagd van 23 a 26 th. voor puike soort, mindere soorten verlaten. Rogge souteneert zich op 14 a 14¾ th. Garst meer gevraagd en van 12½ gestegen op 14¼ th. Haver met meer vraag vooral ter export. Op levering ging weinig om. Rogge op het voorjaar aangeboden a 13.90; per Junij hadden eenige affaires plaats a 14 th. 16 oere.

LONDEN, 16 Oct. *Suiker* met goeden omzet in W.-Ind. soorten, doch niet dan met moeite konden de vorige prijzen zich souteneren; zoo in veiling als uit de hand werden 1120 v. verkocht. Eene lading Havana van 1900 k. werd afgedaan N°. 10¼ a 26.9. — Van *Koffij* werd heden niets in veiling aangeboden en uit de hand vonden slechts eenige partijtjes tot vorige prijzen nemers. — *Cacao* prijshoudend. Men heeft verkocht 80 b. Surinaamsch a 70 sh. en Trinidad van 70 a 72 sh. — *Thee:* Ord. Congo onveranderd. — *Rijst* met meer handel en hooger; de verkoopen bestonden uit ca. 25,000 b., waarvan 10,000 b. jar. Aracan a 10.9; 4000 b. Bassein a 10.3; 3000 b. Moulmain a 10.9; 2000 b. Neeransie a 11 sh.; 3000 b. Madras van 11 a 11.3. — *Katoen* willig. — Van *Salpeter* werden ca. 9000 z. gerealiseerd, 3½ ℔ a 43.6, 3 a 3¾ ℔ a 43 sh., 4¼ ℔ en 3¾ ℔ a 43 sh, 9½ ℔ a 40.6. — *Lijnzaad* ferm; eene lading Berdianski goed middel werd verkocht a 56 sh. — Schotsch *IJzer* 51.9 a 52. — *Lijnolie* 31 sh. — *Talk* souteneert zich vast op 58.6.

GENUA, 13 Oct. *Koffij* voortdurend stil, wegens den geringen voorraad, vooral van Domingo, waarvan de prijzen hooger zijn; men heeft verkocht 200 b. Dom. van 80 a 85, 100 b. Rio a 75 en 100 b. Portorico a 92 fr. — Ruwe *Suiker* niet williger en Geraffineerde wordt alleen voor behoefte gekocht. — Van *Huiden* werden naauwelijks 1600 stuks verkocht; de prijzen blijven vast. — *Olijfolie* bij voortduring met vraag naar de soorten van Tunis, waarvan ca. 1500 v. tot vaste prijzen afgedaan werden; inlandsche soorten zijn weinig gevraagd en flaauw.

CALCUTTA, 8 Sept. *Indigo* zonder handel, de voorraad van den ouden oogst bedraagt 700 k. meest zeer inf. kwal. Het weder bleef gunstig voor den nieuwen oogst en de vooruitzigten zijn in de meeste districten van Bengalen verbeterd, ook in Tirhoot en Chaprah ziet het er iets beter uit en men schat thans de geheele opbrengst op 108/m. mds. — *Salpeter* nagenoeg onveranderd in prijs, men noteert rs. 9.6 a 9.12 voor 4 a 5 pCt. — In Tafel-*Rijst* is weinig verandering, de notering is rs. 3.4 a 4, de uitvoer naar Engeland is zeer gering; in Monghy ging zeer veel om voor Mauritius, de voorraad is echter groot en de prijzen zijn dalende, men noteert rs. 2.6 a 2.7; Ballam rs. 2.4 a 2.7. — *Lijnzaad* met veel kooplust voor Engeland; de notering is zeer vast op rs. 2.14 a 3.2. — *Suiker:* Benares met redelijken handel voor Bombay tot vorigen prijs; men noteert rs. 10.8 a 10.10 voor N°. 1. — *Huiden* minder in prijs gedaald dan men verwacht had op de slechte berigten uit Londen, Cawnpore en Dacca bedongen van Engeland rs. 2 a 3 boven de laagste prijzen der vorige maand; voorraad 200/m. ps.; Buffel veel voorhanden en meer aangeboden; men noteert 18 a 24 ℔ gez. rs. 85 a 100. — *Kamfer* ruwe rs. 55 a 60 genoteerd. — *Vrachten* op nieuw lager, daar er te veel schepen in verhouding tot de behoefte aankwamen, en de prijzen der producten zijn te hoog, om de bestaande vrachten naar Londen van £ 2.15 a 2.17, en £ 2.12.6 a 2.15 naar Liverpool te besteden. Men verwacht noch meer schepen en ook lagere vrachten. — *Koers* op Londen 2/¼ a 2/1

COLOMBO, 15 Sept. *Koffij:* Plantation souteneert zich op 11.3 a 11.9 n. kw.; van den nieuwen oogst zijn gisteren afgedaan 20,000 bushels a 11.6. Native sedert eenige dagen minder levendig; de laatste verkoopen hadden plaats tot 48 a 52 sh. n. kw. De berigten van het binnenland bevestigen de opinie, dat de oogst 50- a 80,000 centenaars niet zal te boven gaan. — *Cocosolie* is successievelijk gedaald op 15 £, doch het artikel is thans vast. — *Kaneel* met eenigen omzet a 10 p. voor N°. 1 a 4. — *Katoen:* Tinnevelly met 72 rs. betaald.

SOERABAYA, 16 Aug. In *Suiker* ging weinig om, alleen 3000 pic. N°. 12/16 a ƒ16.25, 5000 pic. a ƒ16.12½ en 2000 pic. a ƒ16 de N°. 16 werden afgedaan. De prijzen zijn echter vaster. — *Lijnwaden:* Madapollams en Calicots genoten eenige meerdere vraag en wanneer de voorraad op het oogenblik niet zoo aanzienlijk was, zouden welligt betere prijzen te bedingen zijn. Men noteert thans 5/4, 6/4 en 7/4 Madapollams op ƒ5.15, 6.50 en 7.60. Calicots zijn niet ter markt en blijven de 5/4 en 6/4 gevraagd tot ƒ 5.20 en 6.50. Goede Holl. Drills blijven te plaatsen tot ƒ7.50 a 8; de aanvoeren gaan steeds van de hand. Mindere soorten gaan moeijelijk af. Gebleekte en ongebleekte Holl. Shirtings worden verkocht: de gebleekte 5/4 van ƒ8 a 8.50, de 6/4 van ƒ9.50 a 10; de ongebleekte 5/4 ƒ7.75 a 8, de 6/4 ƒ9.50 a 10; de ruwe zijn wat meer gevraagd door gebrek aan Calicots. — Zweedsch *IJzer* te plaatsen tot ƒ12 met belangrijken voorraad. — *Boter* zonder vraag met grooten voorraad, gaat bij kleinigheden af van ƒ10 tot 15 n. kwal. — Van *Hammen* hadden belangrijke aanvoeren plaats en bragten van ƒ8 tot 9 op; deze prijzen zijn echter thans niet meer te maken. — Van *Jenever* werden vrij groote partijen afgedaan, echter zonder prijsverandering. — Haantjes *Bier* niet ter markt, blijft grif tot ƒ 7.50 per dozijn te plaatsen; andere gewilde merken brengen ƒ 6 per dozijn op.

MACASSER, 8 Aug. Van *Koffij* werd nog al veel aangevoerd en kocht men die gretig tot ƒ 34½ voor Bonthain en ƒ 33 a 34 voor Boni en Para Pa a; de aanvoeren zullen gedurende deze maand nog toenemen. — Van *Sandelhout* is de voorraad aanzienlijk en is de prijs om te verkoopen thans niet hooger aan te nemen dan ƒ17. — *Was* ging wederom hooger, zoodat mooije tweede soort zelfs tot ƒ170 genomen werd en Timor gemakkelijk ƒ177½ zou halen. — Van *Gutta-Percha* werden p. m. 300 pic. aangevoerd van superieure kwal., waarvan de waarde thans ƒ90 is. — Amboina-*Noten* kwamen niet voor. Wilde Noten werden veel aangevoerd en noteert men die ƒ 15 a 15½. — *Schildpad* is veel ter plaatse, eene partij werd verkocht tot ƒ50 per pic. beneden de prijzen van het vorige jaar. — Van *Paerlmoerschelpen* is de laatste partij binnen en werd daarvoor reeds te vergeefs ƒ 77½ geboden. — *Invoerartikelen:* Calicots en Madapolams van 6/4 ruw en 6/4 wit werd een en ander afgedaan tot ƒ5.90 op tijd en naar 5/4 was nog al veel vraag tot ƒ5 a 5.15 op tijd; terwijl daarentegen van 5/4 wit weinig werd verkocht. Van Holl. 6/4 Shirtings hadden geene aanvoeren plaats, zoodat daarvoor ƒ 9¼ aan te nemen is. Van greij Shirtings 39 I. 38½ yds. 8 ℔ werd eene partij aangevoerd, die tot ƒ7.90 van de hand ging. Van greij T. Cloth 32 I. 24 yds. 6 ℔ gaan er ferme hoeveelheden tot ƒ 5¼ goed af. Witte Jaconets 40 I. 20 yds. in ligte kwaliteit werden bij goede hoeveelheid tot ƒ 5 verkocht. 6/4 Holl. Salempores zijn veel ter plaatsen en is het debiet daarvan tot ƒ10 onbeduidend. Van Adr. rood Katoen werd de voorraad 5/4 prima kwal. tot ƒ11½ geheel uitverkocht en ook van ligte 2de kwaliteit werd eene partij aangevoerd en verkocht tot ƒ 9.30, welke laatste prijs eene prijsverhooging aanduidt. Thans geniet het artikel nog zeer goede vraag, zoodat eene verdere prijsverbetering vrij zeker is; ook van 6/4 wordt voortdurend veel aangevoerd en zou eene partij prima echte kwaliteit waarschijnlijk tot ƒ 14½ genomen worden. ruwe Garens flaauw; N°. 40 werd het laatst afgedaan tot ƒ 322½, terwijl N°. 30 moeijelijk afgaat tot ƒ 290: ook van Adr. rood Garen werd veel aangevoerd, zoodat prima kwal. N°. 40 niet meer waard is dan ƒ 275. Rood Garen N°. 40 blijft ontbreken en gevraagd. — *Vrachten:* De Holl. brik Elisabeth Jacoba neemt eene gedeeltelijke lading voor Europa. — *Wisselkoers* op Holland 100 a 101 pCt.

HONGKONG, 25 Aug. *Thee*: Het wordt hoe langer hoe moeijelijker om voor verscheping geschikte partijen zoo te Canton, als te Shanghay te bekomen, terwijl het vooruitzigt voor meerdere toevoeren te Foochow eer verbeterd is. De kooplust bleef evenwel aanhouden, en men verwacht eer hoogere dan lagere prijzen, naar Engeland en Amerika werden sedert de vorige mail slechts weinig schepen met Thee uitgeklaard, daarentegen vertrokken er vele naar Australie, ofschoon de vraag voor dat land thans minder is. De uitvoer bedraagt thans naar Engeland 14 millioen ℔, tegen 9½ d°. d°. in 1859/60 en naar Amerika 3½ millioen ℔ tegen 5¼ d°. d°. in 1859/60. Te Canton werden slechts 7 chops Congo (nieuwe Ningchew) aangebragt, waarvan de kwal. zeer voldoende is, en er werden gecontracteerd 1 chop. Oopack a ts. 33½, 1 d°. Ningchew a ts. 28½ en 3 m. halve kn. Taysam tot ts. 18 a 25, 14 m. kn. Oranje Pecco tot ts. 22 a 33, 11 m. halve kn. Caper tot ts 18 a 28, 35 kn. Gunpowder en Imperial tot ts. 20 a 26, 300 halve kn. Young Hysan tot ts. 23 a 24 en 350 kn. Hysanshin tot ts. 15 a 17. De onverkochte voorraad bedraagt 6 chop. Ningchow Congo, 2 d°. jar. d°., 800 halve kn. nieuwe Oolong, 1200 halve kn. d°. Oranje Pecco en 500 kn. d°. Flowery d°.

Fondsen en Beursstijdingen.

LONDEN, Dingsdag 16 Oct. Consols namen tegen het einde der markt eene zeer ferme houding aan en de prijs verbeterde zich ¼ pCt. Van buitenlandsche fondsen bleven 5 pCt. Russen en 5 pCt. Deenen 1 pCt. hooger; Mexic. waren, even als 6 pCt. Turken, ¼ pCt. hooger; B.-A. Uitgest. daalden ¼ pCt.; Venez. Werk. Schuld en Uitgest. bleven ¼ pCt. lager, alsmede Werk. Grenada; Spaansche Coupons-Bewijzen zijn ⅛ en beide soorten Werk. Spanje ¼ pCt. gedaald.

Consols 3 pCt. cont. 92⅞ a ⅞; Dito op 8 Nov. 93 a ⅛; Braz. 4½ pCt. 1858 87⅞; Dito 1860 88 a 87½; Buenos-Ayres Uitg. 29¼ a 30¼; Denem. 5 pCt. 100 a 102; Mexic. 3 pCt. op 31 Oct. 22⅞ a ⅞; Grenada 4 pCt. 16 a 17; Dito Uitg. 6 a ⅛; Port. 3 pCt. 1853 43⅞; Dito 1856/57/59 43⅞; Russen 5 pCt. 104 a 105; Dito 3 pCt. 1859 63¼; Sard. 5 pCt. 86; Spanje 3 pCt. 48⅞ a 49¼; Dito 1½ pCt. 39¾ a 40¼; Dito op 31 Oct. 40¼; Dito Cert. Coup. 6 a ⅛; Turken 6 pCt. 70 a ⅛, Dito Nieuwe Leening op 31 Oct. 55¼ a ⅛; Dito 4 pCt. geguarand. 102 a 101¾; Venez. 3 pCt. op 31 Oct. 22¾ a 23¾; Dito 1½ pCt. 11¼ a 12¼; Holl. Cert. 4 pCt. 99¾.

Scheepstijdingen.

Gepraaid, 10 Aug.; in de Chinesche Zee: Everdina Elisabeth, Tonjes, Macao n. Samarang.

Gepraaid, 11 Oct; bij Doggersbank: Hazard, Ketelaar, Dantzig n. Bilbao. — 31 Aug.; op 28° Z. Br. 30° W. L.: Jan van Schaffelaar, Verbeck, Sunderl. n. Singapore.

HELVOETSLUIS, 17 Oct. De schoener Norma, kapt. Flambeck, heeft de schoener Collier, kapt. Rafen, op de reede aangezeild, waarop beiden driftig geraakt zijnde tegen de Eng. bark Courier zijn aangedreven, welke daarbij den kluiverboom verloor. Van de schoener Collier zijn bezaansmast, stengen, kluiverboom en want gebroken; zij is met assistentie van de sleepboot Zuid-Holland in de marinehaven gebragt.

BATH, 15 Oct. Gisteren nacht is alhier, door den geweed hebbenden storm, op het zoogenaamde Kerkhof in den grond gestooten, het Belgische schip de Jonge Pieter Jan, schipper Vereyken, geladen met tarwe, komende van Antwerpen, met bestemming naar Rotterdam; men is bezig de lading te bergen.

WINDAU, 11 Oct. De Nederl. koff. Tecla Johanna, kapt. Croon, van Petersburg met rogge naar Holland, en Jacoba, kapt. Lukens, van id. met rogge naar Kiel, zijn den 6den dezer alhier in de nabijheid gestrand en wrak geworden, doch van beiden is het volk gered.

NORDEN, 10 Oct. Het schip Catharina, kapt. Doyen, van Dantzig naar Amsterdam, is met overgeworpen lading, zware schade aan tuigage, zeilen, ingeslagen boot en wegens ziekte der equipage, op de Ems binnengeloopen.

WYCK AUF FÖHR, 13 Oct. Van de lading van het schip Verwachting, kapt. Gnodde, bij Amrum gestrand, is bijna de helft geborgen.

SHIELDS, 15 Oct. Het schip Adelaar, kapt. Potjewijd, alhier van Libau aangekomen, heeft op 30 Sept. door eene stortzee den deklast verloren.

BINNENGEKOMEN.

TEXEL, 17 Oct.; Magnet, S., Londen. - Johanna en Klazina, Visser, Bo'ness. - Sjoukina, de Jong, Newc. - Don, Anderson, Seaham. (Benevens de schepen per telegraaf gemeld).

HELVOETSLUIS, 17 Oct.; Alexandrine, Titcomb, Baltimore. - Presto, Fekkes Cremer, Boston, A. - Boreas, van Dijk, Licata. - Pioneer, S., Bristol. - Anna, S., Bergen.

DELFZIJL, 13 Oct.; 3 Gebroeders, de Jonge, Frederikstad n. Kampen; wegens tegenwind.

VLISSINGEN, 16 Oct.; Hooite Wigcher, Klasen, Buenos-Ayres. - 17 Oct.; Juliana, Oostmann, id. - Willemina, Braat, id.

BRIELLE, 17 Oct; Concordia, S., Londen.

BROUWERSHAVEN, 17 Oct.; Robertus Hendricus, Mulder, Padang n. Rott., vertr. 24 Junij. - Graafstroom, Rusbak, Bat. n. id., vertr. 3 Julij. - Actif, Mohr, St. Ubes n. Vlaardingen.

HAMBURG, 15 Oct.; Catharina, Petersen, Malaga. — 16 Oct.; terug uit Zee: Amsterdam, S., n. Amst. (met schade).

Op de ELVE, 15 Oct.; Margaretha, Cornelissen, Bordeaux. - Catharina, Buisman, Amst. - Vrouw Geertruida, Speelman, id. — 16 Oct.; Maasstroom, S., Rott.

BOLDERA, 11 Oct.; Flora, Schulte, Schiedam. - Dankbaarheid, Valk, id.

EMDEN, 12 Oct.; Vr. Trientje, Barghoorn, Gron.

DANTZIG, 14 Oct.; Redite, Hoveling, Riga.

BERGEN, 3 Oct.; Merwestroom, de Goede, Dordrecht. - Mina, van Laten, Koningsb.

DALARÖ, 9 Oct.; Jantje Doornbos, Addens, Rouaan. - Emilie, Petterson, Batavia.

STOKHOLM, voor 17 Oct.; Anna Paulowna, S., Amst.

KROONSTAD, 13 Oct.; Dido, van Wijk, Newc. — 16 Oct.; Bérénice, S., Amsterdam.

KOPENHAGEN, 15 Oct.; Nicolaas, Peters, Petb. - Antonius, de Vries, id.

Bij KOPENHAGEN, 15 Oct.; Clipper Galjoot, Hazewinkel, Riga n. Londen. - Johanna Rebecca, Schoenmaker, id. n. Lynn.

ELSENEUR, 14 Oct.; Tjallinga Aurelia, Fekkes, Stettin n. Goole.

RENDSBURG, 12 Oct.; Allegonda Margaretha, Gort, Alloa. - Geerdina, Visser, Bremen n. Stettin. — 13 Oct.; Nooit Gedacht, v. d. Meulen, Lubeck n. Amst.

LONDEN, 16 Oct.; Amalia Sinnige, Jansen, Villanova.

FALMOUTH, 15 Oct.; Catharina Cornelia, Feijes, Galatz.

WIGHT, 15 Oct.; Gebina, Loman, Newc. n. Triëst.

HARWICH, 14 Oct.; Catharina, Wiersma, Londen n. Workum. - Eendracht, Fortuin, id. n. id. - Vrouw Dieuwke, Feenstra, id. n. id.

RAMSGATE, 15 Oct.; Ann, Schulken, Londen n. Rangoon, met schade aan den scheg.

PORTSMOUTH, 15 Oct.; Gepbina, Lohman, Shields n. Triëst.

BRISTOL, 15 Oct.; Alby, Horracks, Amst.

LEITH, 15 Oct.; Holyrood, S., Rott.

BRIXHAM, 14 Oct.; Vr. Aaltje, Tiddens, Londen n. de Kanar. Eilanden.

ALLOA, 10 Oct.; Herstelling, Duiven, Reni.

KIRKALDY, 15 Oct.; Catharina, Meijer, Petersburg.

SHIELDS, 15 Oct.; Oncko en Johan, Groenenberg, Antw.

HAVRE, 14 Oct.; Sophia Klasina, Abrahamsen, Tvedestrand.

NANTES, 14 Oct.; Cornelia, Jentsema, Dantzig.

BORDEAUX, 12 Oct.; Gerberdina, Datema, Libau.

DENIA, 29 Sept.; Henriette, Schoof, Gitle.

ARICA, 12 Aug.; Geert Hedwig, Pik, Iquique, (28 Aug. n. Valparaiso vertrokken).

LAGUAYRA, 11 Sept.; Spes Nostra, Beukema, Liverpool, (18 Sept. n. Porto Cabello vertrokken).

IQUIQUE, 21 Aug.; Christine, Lund, Valparaiso.

CURAÇAO, 10 Sept.; de Zwaluw, Maalsteed, Amst.

MACASSAR, 11 Julij; Alblasserwaard, v. Lindern, Soerabaija, (13 Julij; n. Menado vertrokken). — 1 Aug.; Elisabeth en Jacoba, Lucas, Amst.

UITGEZEILD.

TEXEL, 17 Oct.; Beaver, S., Londen.

VLIE, 17 Oct.; Teunis en Willem, v. d. Wall, Leith. - Anna Augusta, Kuyper, New-Castle. - Alegonda, Doyer, Koningsb. - Henderika, Lever, Dantzig. - Fekelina Amelia, Buse, Stettin. - Ingeborg, Fex, Gothenb. - Jantina, Pot, Drammen. - Iris, Johannsen, Mandahl.

HELVOETSLUIS, 17 Oct.; Charles, Deike, New-York, via Brouwersh. - De Hoop, Manneken, Gibraltar. - Vereeniging, v. Noord, Bilbao, de beide laatsten zijn bij de Pampus geankerd. - Earl of Auckland, S., Londen. - Jacoba, Schultz, New-Castle. - Admiral Cator, S., Hartlepool. - Ocean Queen, S., Hull. - Seahorse, S., id. - Fortuna, Hendriksen, Holmstrand.

DELFZIJL, 14 Oct.; Zwaantina Henderika, Beer, Hartlepool n. Koningsb.; na volbragte reparatie. - Gesina Helena, Albers, Frederikst. - Noordster, Romeling, id. - Maria Beertu, Tap, Osterrisoer. - Alida Petronella, Potjewijd, id. - Ida Taay, Stamhuis, id. - Renske, Pott, id. - Stienje Maria, Vos, Laurvich. — 16 Oct.; Gezina Ida, Taay, Frederikst. - Grietje Huisman, Kuipers, id.

VLISSINGEN, 14 Oct.; Hendrika, Vos, Dantzig. - Industrie, Kuyper, Avontuur.

CUXHAVEN, 15 Oct.; Antje Witsenborg, Poelman, Brake. - Union, Lip, Groningen.

NEUSTADT, 12 Oct.; Anna Margaretha, Dardese, Nederland.

DANTZIG, 13 Oct.; Edith, Erichsen, Rott.

PILLAU, 15 Oct.; Johanna Maria, Schummelketel, Gron. - 4 Gezusters, Blok, Eindhorn. - Gratitude, Kolk, Aberdeen. - Newa, Holscher, Leith. - Renske, Nipperus, Hull.

BERGEN, 5 Oct.; Jacomina, Homan, Rusland. — 6 Oct.; Mathilda, Karsies, Nederland.

KROONSTAD, 10 Oct.; Louisa Helena, Aggen, Amst. - Aukjen, Teensma, id. - Reintje, Teensma, id. - Jantina Gezina, Fijn, Lynn. - Juliana Louisa, Haven, Kopenhagen. - Albertha Roemeling, Goossens, id.

LIVERPOOL, 15 Oct.; Gouv.-Gener. Duymaer v. Twist, Hoeksma, Bat.

MIDDLESBRO, 15 Oct.; Presto, Roelfsema, Triëst.

NEWCASTLE, 15 Oct.; zeilkl.: Mina, Meijer, Straalsund.

NANTES, 10 Oct; Alida Hendr., Bieze, Londen.

PAIMBOEUF, 14 Oct; Hillechina, Schuring, Hull.

LUÇON, 8 Oct.; Amélie, Ancyon, Amst.

SMIRNA, 27 Sept.; Entreprise, Hut, Patras en Queenstown.

CURAÇAO, 10 Sept.; Antilope, Boekholdt, Amst.

IQUIQUE, 2 Aug.; Ealing Greve, Jones, Rott.

ELMINA, 6 Sept; St. George d'Elmina, Specht Grijp, Nederland.

MACASSAR, 12 Julij; Helmers, Messen, Soerabaya.

MELBOURNE, 17 Aug.; Dollard, Muggenborg, Mauritius.

HONGKONG, 17 Aug.; Cornelis Smit, Wiedenaar, Bat.

Rivierberigten.

IN LADING LIGGENDE SCHEPEN:

N. Noll, Hoffnung, n. Coblenz. - S. H Hartman, Hoffnung, Ludwigshaven, Manheim en Heilbron. - P. J. Itschert, Eintracht, n. Mannheim. - T. Kamps, Cöln N°. 4, n. Keulen. - P. van IJwaarden, Stad Amsterdam, n. Maastricht, Luik en Aken. - F. W. Meuwsen, Emma, n. Dusseldorp en Neus. - M. Grunewald, Frankfort N°. 11, n. Frankfort en Bieberich. - H. Meuwsen, Niederrhein N°. 5, Dusseldorp en Duisburg. - C. Ertel, Maintz N°. 11, n. Mainz.

ARNHEM, 17 Oct. Rijnhoogte 4 el 2 p. 7 d., gew. 20 d.

KEULEN, 17 Oct. Rijnhoogte 17 vt. 6 d. Keulsch (16 vt. 6 d. Rijnl.)

Carga-Lijsten.

AMSTERDAM.

SURINAME, Amicitia, Wijgers: 34 b. Cacao, Kerkhoven en Coutinho; 33 b. Cacao, van Halmael en C°.; 4 st. Hout, 10 v. Suiker, A. A. Roepel; 14 st. Hout, 30 f. Rum, Charbon en Zn.; 42 v. Suiker, Rothuys en C°.; 33 v. Suiker, Kleeblad en Zn. en J. J. Godefroy Jr.; 16 v. Suiker, C. en E. van Goor; 32 v. Suiker, J. en Th. van Marselis; 5 v. Suiker, C. E. Smit; 14 v. Suiker, van Heukelom en Vollenhoven; 40 v. Suiker, Wed. van Hasselt en C°.; 40 v. Suiker, P. Poel en Zoon; 29 b. Katoen, J. Haase; 7 b. Katoen, 10 f. Rum, 25 v. Suiker, Order.

LONDEN, Diana, S.: 47 bl. Asphalt, Folkerts en C°.; 32 cer. Amand., D. v. d. Werff; 18 k. Blik, v. d. Berg en C°.; 4 k. Indigo, Matthes en Bormeester; 3 k. Boekbinderslinnen, Erve Wijsmuller; 1 k. Pelterijen, Wolf R. Polak en C°; 26 cer. Gom, 10 v. Arsenicum, 15 v. Olie, 64 b. Piment, 255 p. gez. Huiden, 36 k. Thee, 220 v. Krenten, 200 v., 220 k. Koopm., 20 coll. Droog, Order.

PETERSBURG, Drie Zusters, Dijkstra: 1160 tz. Rogge, Wed. J. d'Arripe en Comp.

ARCHANGEL, Orient, Mann: 2190 tz. Rogge, G. Fikenscher.

Prijscourant der Effecten.

DONDERDAG 18 OCTOBER.			Laagste koers.	Hoogste koers.	Gebleven koers.
AMSTERDAM. Thesaurie	5	pCt.	104½		
Nederl. Bank	4	〃			
NEDERLANDEN. Werk. Schuld.	2½	〃	62¾	62⅞	62¾
Dito Dito	3	〃	75⅝	75¾	75⅝
Dito Dito	4	〃	97¾	97 13/16	
Oost-Ind. Leening	4	〃			
Amortisatie Syndicaat	3½	〃			
Handelmaatsch. op rescontre					
Dito à contant	4½	〃			
Dito Leening 1858	4	〃			
Aand. Holl. Spoorweg					
Leening Idem	4½	〃			
Rijn Dito	4½	〃			
BELGIË. Cert. Adm. Belg. Bank	2½	〃			
Dito bij Rothschild	2½	〃			
FRANKRIJK. Certificaten	3	〃			
SPANJE. Obligatien	1½	〃	39⅛	39 3/16	39 3/16
Dito	3	〃	47⅝	47⅛	
Dito Binnenlandsche	3	〃	46⅝	46 11/16	46 11/16
Amortisable Schuld			23¼		
Bewijzen Coupons			6 3/16	6⅛	6⅛
PORTUGAL. Obligatien	3	〃	44¼	44⅜	44¼
Dito 1856/1859	3	〃	42 9/16	42¾	42⅝
Dito Uitgestelde					
RUSLAND. Oblig. bij Hope & C°.	5	〃	101¼		
Dito Dito 1828/1829	5	〃			
Certif. Dito 1831/1833	5	〃	85¼		
Dito Dito 1840	4	〃	76⅝		
Dito Origin 2de, 3de, 4de Leen.	4	〃			
Dito Dito 5de 〃	4	〃			
Dito 5de Serie	5	〃	87¼		
Dito 1855 6de Serie	5	〃	95⅞	96	95⅞
Dito Adm. te Hamburg	5	〃			
Dito te Londen	5	〃			
Dito Dito	4½	〃			
Dito Dito	3		61 3/16	61¼	
Inschrijvingen in Assignatien	6				
Certificaten van Dito	6	〃			
Spoorweg-Actien	5	〃	201½	202¼	201¾
Hypotheek	4½	〃			
POLEN. Aandeelen 1835 fl. 500		f	164		
Obligatien	4	pCt.	78½		
PRUISEN. Obligatien	4½	〃			
Dito 1859	5	〃	103⅜		
Aandeelen 1854	3½	〃			
OOSTENRIJK. Oblig. bij Goll & C°.	5	〃			
Dito Dito	4	〃	44		
Dito Metalliek	5	〃	44½	44⅝	44 9/16
Dito Dito	2½	〃	24⅛		
Dito Rente Amst.	5	〃	67 15/16		
Dito Nationale 1854	5	〃	52 11/16	52 13/16	52¾
Weener Bank-Actien		f			
Dito Aand. fl. 250, 1839		〃			
Dito Dito fl. 250, 1854	4	pCt.	200½	201	200½
Dito Dito fl. 500, 1860	5	〃	399		
Fr. Oost. Spw. Oblig. bij Hope	3	pCt.	121		
BEIJEREN. Spoorweg-Aandeelen					

Braz. 1860 4½ pCt. 84½; Venez. 3 pCt. 21 5/16, ⅜; Dito 1½ pCt. 11⅛, 3/16; Grenada 14⅛, ½, 3/16; Dito Uitg. 6 3/16, ¼, 5/16; Mexic. 21¼, ½, ¼; Illinois Oblig. Constr. Bonds 7 pCt. 91⅞, 92; Grieken 5 pCt. 5¾, ⅞, ⅞; Russen 4½ pCt. 1860 89½, ⅝; 2½ pCt. Metal. div. datum 23½; Stellen Galv. 48.

Koers van het Geld: Beleening 3, Prolongatie 2½, Disconto 3 pCt.

Aldus opgemaakt door het Bestuur der Effecten-Societeit,

Y. DE KOCK, *President.* J. A. JOLLES Jr., *2de Secretaris.*

Holl. fondsen waren heden meer aangeboden.

De markt in vreemde effecten was over het algemeen iets flaauwer, bij eenige affaire in Oostenr., Portug., Mexic. en Grenada's.

Prijzen der Coupons: Metall. f 21.80; Dito Nat. f 28.75; Diverse Engelsche per £ f 11.65; Eng. Russen per £ f 11.75; Fransche f 55½; Belg. 55¾; Pruis. f 34 15/16; Hamb. Russen f 34⅛; Russen in Z. R. f 34⅜; Papieren R. f —; Poolsche in Fl. f 26⅞; Napelsche —.—; Spaansche f —; Amerikaansche Dollars f 2.35.

Nieuwe Weener Aandeelen 1858 f 93; Brazil. 1824 v. £ 200. 95½.

Laatste Prijzen ten 5 ure: Integralen 62¾; Spaansche 1½ pCt. 39 3/16; Binnenl. 3 pCt. 46 11/16; Metall. 5 pCt. 44½ a 9/16; Dito Nation. 52 11/16 a ¾.

Wisselkoers.

			GELD.	PAPIER.				GELD.	PAPIER.
Parijs	2 m.	f	55½		Livorno	2 m.	f	45¾	
Id.	kort	〃	55 13/16		Napels	2 m	〃	78½	
Id.	3 m.	〃			Weenen	6 w.	〃	86	
Bordeaux	2 m.	〃	55½		Augsburg	6 w.	〃	99½	
Id.	15 d.	〃	55⅝		Frankfort	6 w.	〃	99¾	
Madrid	3 m.	〃	240		Londen	2 m.	〃	11.62½	
Cadix	3 m.	〃	241		Id.	k. z.	〃	11.72½	
Sevile	3 m.	〃	237		Hamburg	2 m.	〃	35 1/16	
Bilbao	3 m.	〃	238		Id.	k. z.	〃	35¼	
Lissabon	3 m.	〃	41½		Petersburg	3 m.	〃	169	
Oporto	3 m.	〃	41		Rotterdam			½	
Genua	2 m.	〃	45¾		Disconto			3	

NB. In de prijsnotering der Raapolie is gisteren eene drukfout ingeslopen; staat: November f 42½—42½ a ½; moet zijn: f 42½—42½ a 42.

In het berigt Veiling 27 Oct. Buitenverblijf *Ruimzigt*, gemeente Diemen, (Handelsblad 18 Oct. jl.), staat HAMMERDIJK, moet zijn: STAMMERDIJK.

A D V E R T E N T I E N.

J. P. UDINK,

Heel- en Vroedmeester, is **VERHUISD** uit het Binnen-Gasthuis naar de Oude Schans, hoek Koningstraat, O 279,

AMSTERDAM, 19 October 1860.

G. W. WESSELING zal op Maandag den 22sten October 1860, des Namiddags ten Half Drie Ure, te Amsterdam, in de *Witte Zwaan*, op den Nieuwendijk, presenteren te verkoopen: Eene extra mooije nieuw aangevoerde partij Greenen en Vuren DRAMSCHE, FREDERIKSTADSCHE, BIJHAVENSCHE, WINDAU, RIGA en NARVA BALKEN, NOORDSCHE SPIEREN, RIGA, WIJBURGER, ABO, BJÖRNEBURGER, ZWEEDSCHE, RIGA en Noordsche Deelen en Plaat-, Narva Sparren, Battings, Juffers, Ellens, Colters, Eikenhout, en partijtje Vuchten en andere **HOUTWAREN.** Liggende in den Binnenkant en op den Wal. (17680)

G. J. KOOPMAN, TH. REICHELT en W. C. DE BOSSON, zullen op Maandag den 22sten October 1860, des Middags ten 12 ure, in het Lokaal *Vereeniging*, in de Warmoesstraat te Amsterdam, presenteren te Verkoopen: Extra mooije nieuw aangekomen *Noordsche* **BALKEN** en **MASTSPIEREN**; eerste soort *Ostrrrisoersche* Juffers, Paal-Ellens en Eikenhout; Kolders, Battingplaten en Deelen; Greenen en Vuren *Croonstadtsche*, *Zweedsche*, *Narva*, *Windau*, *Dantzig* en *Riga* **KROON**-Balken, **WAGENSCHOTTEN**, extra lange **DEELEN** en een partijtje Rijnsche **DENNEN.** Liggende in de Oude Schans, op de Wallen en in de Loodsen, volgens Notitien, te bekomen bij ALTIUS & C°. (17690)

Goldberger's Kettingen

hebben vele menschen hier te lande genezen *van rheumatische hoofdpijn, doofheid, hartkloppingen, verlamming, zware chronische hoofdpijn en doorn door veroorzaakte toevallen en duizelingen, pijn in de lenden, gewrichtspijn, knobbeljicht, aangezigtspijn, kiespijn, kramp in de borst en in de kuiten, oorpijn, zwellingen, enz.*

De vele attesten, die ons toegezonden zijn, kunnen belangstellenden in Goldberger's Brochure vinden, waarin ook gebruiksaanwijzing, doctorale attesten en goedkeuringen, verschillende wetenschappelijke verhandelingen over de werking dezer Kettingen, enz., te lezen zijn. Deze Brochure wordt gratis afgegeven in alle Depôts van het VERKOOPHUIS.

GOLDBERGER'S KETTINGEN kosten f 1.80, f 2.70, f 3.60, f 5.40.

GOLDBERGER'S OORMAGNETEN f 1.80 het paar.

GOLDBERGER'S GALV. ELECTR. RINGEN f 1.20 en f 1.80 het stuk.

VERKOOPHUIS en de bekende Depots. (17706)

TE KOOP eene Pretentie ten laste van Mr. W. **VOORDUIJN**, Ambtenaar aan het Provinciaal Gouvernement van Zuid-Holland te 's Hage groot f 1486.77, wegens restant van Geleende Gelden. Brieven Franco te Utrecht. **R. DUFOUR.**

UTRECHT, 16 October 1860. (17648)

J. KEYZER, berigt hare geëerde Begunstigers, dat zij de **MODES** voor het WINTERSAIZOEN heeft ontvangen. Heerengracht over den *Hortus Botanicus.*

AMSTERDAM, October 1860. (17639)

Mejufvrouw C. M. KROON heeft de Eer te berigten dat zij hare **SCHOOL** voor **KINDEREN UIT DEN FATSOENLIJKEN STAND**, alsmede eene **AVOND-CURSUS** tot Onderrigt in de Vakken aan het Lagerwijs en de Fransche Taal, met P°. November zal OPENEN. Nadere informatien zijn te bekomen ten haren Huize, GROENENBURGWAL C 334. (17605)

MAGAZIJN KEIZERSHOF.

Nieuwe ZIJDEN en FANTAISIE-STOFFEN, CHALES en CHALES-LONGS, MODEL-MANTELS, BRODERIES, LINGERIES, LINTEN, BLOEMEN, VEDEREN en PELTERIJEN, in ruime sortering ontvangen bij (17682) **SCHADE & OLDENKOTT.**

DE NIEUWSTE MODELLEN

DAMES- EN KINDERMANTELS

ZIJN ONTVANGEN bij **A. H. FRIJE**, (17632) Hartenstraat LL 191.

Ik Ondergeteekende maak bij deze mijne geëerde Begunstigers bekend, dat bij mij verkrijgbaar is: Best **OSSENVLEESCH**, à f 0.60 het Ned. ℔. 〃 **LAMSVLEESCH**, 〃 〃 0.53 〃 〃 〃

E. GUSDERVER,

(17630) Adres: Nes, Buurt A 317, over de Vischmarkt.

De Ondergeteekende verwittigt zijne Geëerde Begunstigers, dat hij ten zijnen huize, hoek Foeliestraat, N°. 375, Allerbest **OSSENVLEESCH**, a 25 Cents de 5 Once, **LAMSVLEESCH**, a 22 Cents verkrijgbaar is.

AMSTERDAM, 17 October 1860.

(17631) **T. VLEESCHOUWER.**

Voor eene soliede BRAND-ASSURANTIE-COMPAGNIE worden **AGENTEN** gevraagd in de Provincie Noord-Holland. Brieven Franco, onder Lett. M. M., met opgave van Betrekking en waar informatien te bekomen zijn, in den Kuntoorboekhandel van Wed. I. ELLERMAN, Beursstee E 176 te Amsterdam. (17693)

UIT DE HAND TE KOOP VOOR 15 MILLE:

Eene flinke **CICHOREI-FABRIEK**, te Midwolda Oldambt, zeer beklant, met 1 Bunder **LAND** met **HEERENBEHUIZING**, waarvoor gedurende 2 Jaar 4/m. per Jaar zuivere Winst wordt verzekerd. 3/4 van het Kapitaal kan blijven belEend, terwijl **AGENTEN** worden gevraagd ter Verkoop van Cichorei. Door vertrek aangeboden. Adres Franco Lett. G. bij den Notaris te Finsterwold G. BAKKER. (17619)

Er wordt GEVRAAGD voor MEID ALLEEN: **IEMAND**, van de P. G., goed kunnende Werken en van onbesproken eerlijk gedrag, alles zij, die van goede getuigen voorzien zijn, kunnen in aanmerking komen. Adres onder Lett. B., bij L. F. J. HASSELS, Boekhandelaar op de Blaauwburgwal. (17649)

DOOR PLAATSGEBREK ZIJN WIJ GENOODZAAKT VELE ADVERTENTIEN TOT EEN VOLGEND NOMMER TE LATEN LIGGEN.

SCHOUWBURGEN, CONCERTEN, ENZ.

STADS SCHOUWBURG. Zaturdag 20 Oct. (N°. 36 Ab.) *De schreijende en de lagchende Weduwe*, blijspel in 4 bedrijven, naar het Fransch. Gevolgd door: *Sataniella of de zegepraal der Deugd*, groot ballet-pantomime in 4 bedrijven of 8 tafereelen. Gemonteerd door J. Rousset. Benevens geheel nieuwe muziek voor het 3de bedrijf gecomponeerd door Joh. M. Coenen, voor dubbel orchest. (6½ ure.)

THÉATRE FRANÇAIS, Sur le Singel. Samedi 20 Oct. 2e Représentation de: *Le Verre d'eau*, comédie en 5 actes, de M. Scribe, de l'Académie Française.

Entrée f 1. (8 heures.)

SALON DES VARIETES, in de Nes. Vrijdag 19 October. Eene 3de voorst. van *Jan de Koetsier*, drama in 7 bedrijven naar het Fransch. Entrée 75 Cts. in vertering, 50 Cts. zonder vertering. Aanv. 8 Ure.

J. E. DUPORT.

SALON DES VARIETES, in de Amstelstraat. Vrijdag 19 Oct. Eene tweede voorstelling van: *De Verwarde Schaking*, Blijspel in 4 tafereelen, naar het Hoogduitsch van Kotzebue. Voorafgegaan door: *Geen Rook zonder Vuur*, vrolijke vaudeville in 1 bedrijf.

Entrée 75 Cts. in vertering. (8 ure.) **BOAS & JUDELS.**

Plaatsen zijn aan het bureau te bespreken.

GRAND THEATRE DES VARIÉTÉS, in de Amstelstraat. Vrijdag 19 Oct. Eene 7de opvoering van: *De Pandbeleener*, drama in 7 tafereelen en een voorspel, naar het Fransch, door J. P. Hagen, met nieuwe Muziek door L. W. Luers. Voorspel: *De Voortvlugtige en de Aanbrenger.* 1ste taf.: De Wees van Botany-Baay; 2de taf.: De Hond van het Gestigt; 3de taf.: De getrouwheid van een Hond; 4de taf.: De Beschermengel; 5de taf.: Het Testament; 6de taf.: Het Gouden Vat; 7de taf.: De gevloekte Buurt. (Aanv. 8 ure.)

Entrée 75 Cents in vertering. **A. VAN LIER Jz.**

Samedi 20 Oct. Représentation extraordinaire donnée par la Troupe Française du Théatre de Nantes. 1re représ. de: *Le Byou du Diable*, pièce féerie en 5 actes et 14 Tableaux. Ornée de Danse, Chant, Trucs, Changements à vue, Métamorphoses, Apparitions, etc. Le petit Arthur âgé de 7 ans remplira le rôle de Byou.

Entrée f 1. On commencera à 7½ heures.

STATEN-GENERAAL.

Tweede Kamer der Staten-Generaal.

'S GRAVENHAGE, Zitting van Woensdag, 17 October 1860.

Is ingekomen een ontwerp van wet nopens den arbeid der gevangenen over 1860. Verzonden naar de afdeelingen.

Aan de orde is de voortzetting der beraadslaging over de *Conclusie der commissie, betreffende de stukken en mededeelingen,* NOPENS DE REGELING VOOR DE GOUVERNEMENTS-SUIKERCULTUUR OP JAVA EN DE ONDERNEMING PANGKA IN HET BIJZONDER.

Het tweede gedeelte der conclusie wordt thans in beraadslaging gebragt en luidt aldus: "De Kamer verklaart, dat in de bij missive van 20 Julij jl. door den Minister van Kolonien overgelegde stukken geene gronden worden gevonden, die de overeenkomst van 14 Mei 1860 konden aanraden, en datmitsdien de belangen van den Staat door het sluiten daarvan zijn uit het oog verloren."

De heer ELOUT VAN SOETERWOUDE zegt, dat het op gisteren genomen besluit volkomen met de bevoegdheid der Kamer overeenstemde. Hetzelfde meent hij echter, dat met de thans in behandeling zijnde conclusie niet het geval is. Het geldt hier de beoordeeling eener administrative daad, die niet van natuur veranderde na de mededeeling van officiele stukken door den Minister, die door die inzending getoond heeft het onderzoek niet te schromen. Spreker betwijfelt het zelfs, of de Minister tot die overlegging van stukken wel had moeten besluiten. Z. i. had hij dit, met het oog op den aard der zaak, kunnen of mogen weigeren.

Vragen kon men daaromtrent doen en een eigen oordeel uitspreken; dat is het regt van interpellatie. Daar buiten gelooft hij dat de Kamer, als zoodanig, niet behoort te gaan. Ging men verder, waar zou het einde wezen. Hij voor zich meent, dat men zich binnen bepaalde grenzen bij de beoordeeling van regeringsdaden moet houden. Spreker treedt vervolgens in eenige beschouwingen omtrent de bevoegdheid en de verpligting der Kamer, en toont daarbij aan dat, werd de conclusie aangenomen, de Kamer zich op een, in zijn oog verkeerd standpunt zou plaatsen. Spreker toont aan welk dat standpunt is in verband met de bepalingen der Grondwet, en vooral met betrekking tot de koloniale aangelegenheden. Op de rigting der Kamer zou van regeringswege wel van zelve acht worden geslagen, maar de Kamer behoort van hare zijde ook binnen de haar aangewezen perken te blijven. Na deze algemeene beschouwingen trad Spreker in eenige ontwikkeling omtrent de onderwerpelijke zaak; waaromtrent in den aanvang, naar hij meent, overdreven gevoelens waren geuit. Spreker acht zich niet geroepen dienaangaande een oordeel te vellen, maar gelooft, dat de handeling des Ministers getuigt van ijver, welwillendheid en toegeeflijkheid. Spreker eindigt met voor te stellen de conclusie aldus te wijzigen, dat de Kamer, na de inlichtingen van den Minister vernomen te hebben, overgaat tot de orde van den dag.

De heer THORBECKE is van oordeel, dat al de redenen, door den vorigen spreker bijgebragt, eigenlijk nederkomen op eene vraag, namelijk: is de Kamer tot een *dergelijk* oordeel, als hiervoor gesteld wordt, bevoegd. Hij zegt een dergelijk oordeel, want het kon ook zijn een goedkeurend oordeel evenzeer als een afkeurend. Zoo de Kamer bevoegd is goed te keuren, er kan ook afgekeurd worden. De heer Elout zeide: neen, de Kamer is niet bevoegd. Doch waar staat dit in de Grondwet? Spreker denkt hierbij aan het voorschrift, dat de Ministers verantwoordelijk zijn, maar betreft dit enkel verantwoordelijkheid voor de strafwet, of ook voor het oordeel, dat de vertegenwoordiging meent te moeten vellen over eene Regeringshandeling, na gedaan onderzoek? Hij kan dat gewigtip punt met gerustheid, ja met zelfvoldoening ter sprake brengen, want zoo er ooit iemand was, die de regten der Volksvertegenwoordiging geëerbiedigd heeft en nog eerbiedigt, hij mag het wel van zich zelven zeggen. Eene eerste eigenschap der ministeriële verantwoordelijkheid is de zelfstandigheid des Ministers. Zoo niet, dan wordt een der eerste regten van de Volksvertegenwoordiging weggecijferd. Zoo die stelling nog betoog behoefde, hij zou het putten uit de rede van den vorigen spreker zelven, daar deze het uitspreken van zoodanig oordeel vergunt aan de individuele leden. Welnu, zou het dan niet evenzeer vrij staan aan het collegie, aan de volle vergadering? Zoo men dit ontkent, wordt aan de ministeriele verantwoordelijkheid de bodem ingeslagen.

Spr. heeft na deze inleiding sommige vragen te doen, met welker beantwoording de Minister hem zou verpligten. De eerste vraag heeft betrekking tot de in de rede des Ministers van eergisteren vermelde beschikking van 7 November 1856. De Minister zeide. Uitgaande van zijn stelsel had mijn ambtsvoorganger bij zijne beschikking van 7 November 1856, N°. 639, na daartoe door den Koning te zijn gemagtigd, aan den heer Jhr. L. van Bronkhorst en J. G. A. Gallois te kennen gegeven, "dat na den afloop van het onderzoek dat op Java plaats vindt ten aanzien van de aangelegenheden der suikercultuur, door de regering met hen wegens de genoemde onderneming (Pangka) zal worden gecontracteerd, onder bepaling van de uitgestrektheid der daaraan te verbinden aanplantingen van suikerriet op een minimum van 400 bouws, behoudens vergrooting van die uitgestrektheid tot 800 bouws, indien de plaatselijke omstandigheden dit toelaten." Nu vraagt Spr.: wat had het onderzoek nopens de suikercultuur te doen? Voorzeker regeling, en hoe komt het nu, dat de toenmalige Minister die regeling niet heeft afgewacht, maar de toezegging gaf, dat zou worden gecontracteerd en de tegenwoordige Minister, hangende die regeling, die toezegging herhaalde en later contracteerde. Ten andere merkt hij op, of wanneer hier te lande over cultuur-aangelegenheden gecontracteerd wordt, of dan niet de stand van het opperbestuur wordt miskend? Is het niet de taak van den Gouverneur-generaal om over dergelijke aangelegenheden te contracteren? Is het niet zijne zaak, om, indien het te pas komt, toezeggingen te doen." Moet niet om het opperbestuur in zijn hoog gezag te handhaven, aan den Gouverneur-Generaal de bevoegdheid tot handeling verblijven? Verzwakt men niet door anders te handelen de kracht en het gezag van het opperbestuur in Indië? En eindelijk was de toezegging hier gedaan, iets anders dan gunst?

Een ander vraagpunt betreft het verbindende der toezegging van 1856 van den opvolgenden Minister. Die Minister heeft, blijkens zijne rede, en teregt, getwijfeld aan die verbindende kracht, omdat de voorwaarden, waaronder deze toezegging zou worden ten uitvoer gelegd, nog niet waren bepaald. Maar juist daarom heeft het Spr. in hooge mate bevreemd, dat deze Minister de toezegging heeft gehandhaafd, en daarop later gecontracteerd. Hij betwijfelt, of de Minister, wanneer hij de toezegging, die gegeven was, getoetst had aan het algemeen belang, deze zou hebben gegeven.

Een derde punt: de Minister zegt, dat hij de transactie gebezigd heeft als middel om het Gouvernement van de eenmaal gedane toezegging te ontslaan, waaruit latere reclames in of buiten regten hadden kunnen voortvloeijen, en dat de gedane toezegging zelfs belemmering had kunnen zijn tegen latere uitbesteding van wege gevreesde oppositie van hen, aan wie de toezegging gegeven was.

De transactie was dus volgens den Minister een *middel*, om zich van de gedane toezegging te *ontslaan*. Zou de Minister niet ook hebben kunnen zeggen, de transactie was het middel, om aan de toezegging te *voldoen?* Uit de verklaring van den Minister blijkt, dat hij niet regtstreeks aan de toezegging had willen voldoen, maar toch beschouwt hij de transactie als een middel om voldoening te geven aan de toezegging. Heeft hier de Minister niet de voorkeur gegeven aan een omweg, boven den regten weg? Hij verzoekt den Minister eenige oplossing en zal daarvan zijne stem over de conclusie laten afhangen.

De MINISTER VAN KOLONIEN zal zich niet begeven in politieke beschouwingen, maar zich stellen alleen op zijn speciaal standpunt en dit op den voorgrond stellende staat hij stil bij de meening van den heer Elout, dat de Minister had kunnen of behooren te weigeren de overlegging der stukken. De Minister wil aannemen, dat hij tot die overlegging niet was verpligt, maar hij was er zeer zeker toe bevoegd, vooral in eene zaak, die zooveel besproken was, en zoo scheef was voorgesteld. Daarom meende hij het regt te hebben, de stukken mede te deelen. Hij wil het gevraagd hebben, of, wanneer hij niet medegedeeld had, of dan de waas, die over de zaak was verspreid, niet den schijn van waarheid zou hebben verkregen? Hij zal nu niet meer in de bijzonderheden van het onderwerp treden, zich refererende aan zijne rede van eergisteren. Hij zal zich alleen bepalen tot de beantwoording van eenige vragen door den vorigen spreker. Hij komt ook niet terug op de ministeriele verantwoordelijkheid. Hij heeft meermalen de bewijzen gegeven, hoe hij daarover denkt. In allen geval heeft hij zich steeds gesteld aansprakelijk, en is ook van oordeel, dat geen Minister, die niet door de meerderheid der Kamer wordt ondersteund, zich met het verder beleid van zaken kan belasten. Hij heeft nog eergisteren aan het slot zijner rede gezegd, dat hij van deze kwestie geen kwestie van vertrouwen maakte; dat hij deze zaak op zich zelve beschouwde; maar dat hij over de geheele rigting van zijn bestuur en speciaal ook over het stelsel van vrijen arbeid zoo spoedig mogelijk eene openhartige en grondige discussie wenschte.

Wat nu betreft de gedane vragen, zoo heeft hij de beschikking van zijn ambtsvoorganger van 7 November 1856 alleen vermeld in de historia facti; hij heeft haar genomen als feit; hij neemt dat punt aan, zooals het bestaat; hij behoeft er niet solidair voor te zijn, althans het niet af te keuren. Hij heeft die beschikking alleen vermeld als eene bijdrage in deze zeer gecompliceerde zaak en om niet den schijn op zich te laden, alsof hij iets zou willen verzwijgen. Hij heeft gezegd, dat hij de toezegging niet als absoluut verbindend beschouwde, maar wel, dat er op moest worden gelet bij de verdere behandeling der zaak. Omtrent de derde vraag van den vorigen Spr. moet hij eenigermate met hem verschillen. De Spr. zeide: de transactie was genoemd een middel, om zich van de voorafgaande toezegging te ontslaan; maar dat het had moeten heeten het middel, om er aan te voldoen. Hierin verschilt de minister van den Spr. Het was juist om zich van de toezegging te ontslaan. Er werd niet voldaan aan die toezegging. Deze was gedaan aan bepaalde personen, ter zake eener onderneming, waarover zou gecontracteerd worden. Dat is bij de transactie niet geschied. Het contract is teruggegeven aan den vroegeren bezitter, ten gevolge eener transactie, en deze heeft onderhandeld met den persoon, aan wien de vroegere toezegging was gedaan. Het gouvernement was dus werkelijk ontslagen van de toezegging, en had tevens de billijkheid betracht. De staat heeft niets opgeofferd, maar de betrokken persoon heeft opgeofferd, want deze heeft zijne regten niet van het gouvernement, maar van den heer van Vloten, à titre onéreux verkregen. Hij heeft dit een en ander eergisteren reeds zoo omstandig uiteengezet, dat hij er thans niet meer op zal behoeven terug te komen. Hij wil er alleen nog dit van zeggen, dat er getransigeerd is, om aan langdurige procedures een einde te maken, waarvan het gevolg zou kunnen zijn, dat de staat bij condemnatie tot zeer aanzienlijke uitkeeringen en schadevergoedingen zou hebben kunnen worden aangesproken; ook omdat, wanneer alleen de schadevergoeding van den appellant was gedebatteerd, het gouvernement nog groote schadevergoeding zou hebben moeten uitkeeren en omdat in allen geval het gouvernement, wanneer er niet eene nieuwe onderneming van gouvernementscultuur ware gevestigd geworden, groote winstderving zou hebben geleden. De artt. 5 en 6 der transactie, waarbij het contract terug wordt gegeven aan den voormaligen houder, waren gevolgd van de innige overtuiging, dat de voordeelen der suikercultuur in Pangka voor altijd aan het gouvernement zouden zijn ontvallen. De redenen, omdat te onderstellen, heeft hij in zijne vroegere rede reeds medegedeeld, en daarbij heeft hij de waarheid en niets meer dan de waarheid gezegd.

De heer MIJER merkt op, dat de Minister van Kolonien in zijne rede van eergisteren o. a. heeft gezegd: "Er is nog een gezigtspunt, waaruit ik de transactie ook wensch te bespreken; het betreft het odieuse, dat men er over heeft geworpen, alsof het eene uitvinding was eenig en alleen om bedektelijk en langs een omweg te doen, wat men niet openlijk durfde doen; gunstelingen te bevoordeelen. Zie hier, Mijne Heeren! hetgeen er van is. Mijn ambtsvoorganger had tot stelsel: geene uitbesteding der contracten; het Gouvernement kieze, maar doe steeds goede keuze. Uitgaande van zijn stelsel had mijn ambtsvoorganger bij zijne beschikking van 7 November 1856, N°. 639, na daartoe door den Koning te zijn gemagtigd, om de heeren Jhr. L. van Bronkhorst en J. G. A. Gallois te kennen te geven: "dat na den afloop van het onderzoek dat op Java plaats vond, ten aanzien van de aangelegenheden der suikercultuur, door de Regering met hen wegens de genoemde onderneming (Pangka) zal worden gecontracteerd, onder bepaling van de uitgestrektheid der daaraan te verbinden aanplantingen van suikerriet op een minimum van 400 bouws, behoudens vergrooting van die uitgestrektheid tot 800 bouws, indien de plaatselijke omstandigheden dit toelaten." Dat gezigtspunt dus betreft het besluit onder sprekers Ministerie genomen. De heer Thorbecke heeft ten aanzien van dat besluit twee vragen gedaan, die spreker meent te moeten opnemen. Het is reeds vier jaren geleden dat, met 's Konings magtiging, dat besluit door hem genomen werd; al de bijzonderheden van die zaak kunnen hem dus welligt niet geheel zijn bijgebleven, maar hetgeen aan zijne voorstelling mogt ontbreken, zal zeker volledig worden aangevuld door den Minister van Kolonien, die in staat is al die bijzonderheden na te zien. Spreker begint met den zamenhang van het besluit. Die zamenhang was den heer Thorbecke niet duidelijk voorgekomen. Tot toeliehting daarvan zal spreker iets zeggen en wat in verband staat met het tweede punt, namelijk dat het contracteren over suiker-cultuur *hier te lande* zou strekken tot ondermijning van het gezag. In het midden van het jaar 1856 werd door beide genoemde heeren aan den Koning ingezonden een rekwest, waarvan de strekking was om te bekomen het suikercontract in het district Pangka, dat aan den heer van Vloten was uitgegeven. Dat rekwest werd door den Koning in zijne handen gesteld om verder te behandelen en, aangezien het betrof eene onderneming op Java, meende hij dat, zoowel de orde en regelmatigheid als het gezag van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie medebragten, dat rekwest te zenden aan dien landvoogd, om daarop te dienen van consideratie en advies, en in het bijzonder op te geven of er termen bestonden om dat contract over te schrijven, en dus op nieuw uit te geven aan wien dan ook, of de belangen van de inlandsche bevolking dit medebragten en onder welke voorwaarden eene zoodanige weder-uitgifte van dat contract zou behooren plaats te hebben.

De Gouverneur-Generaal raadpleegde in de allereerste plaats de autoriteiten van de residentie Tagal. Naar het gevoelen van den resident bestond er eene zeer overwegende reden, om dat contract op nieuw uit te geven. De resident oordeelde, dat de aanplant moest bepaald worden op 800 bouws; de directeur der cultures meende, dat eene vermindering moest worden voorgeschreven ten aanzien van de prijzen, waarvoor de suiker aan het gouvernement moest worden geleverd, en spreker meent zich wel te herinneren, dat ook in overweging werd gegeven, om dat contract niet meer uit te geven voor den tijd van twintig, maar voor een minder getal jaren. De Gouverneur-Generaal vereenigde zich met de adviezen der door hem ter zake geraadpleegde autoriteiten. Spreker bragt die adviezen met het rapport van den Gouverneur-Generaal onder de aandacht des Konings, en gaf bij die gelegenheid te kennen, dat, hoezeer ook op grond van de daarvoor aangevoerde redenen, het staatsbelang, waarvoor hij ook het belang der bevolking houdt, medebragt, de contracten op nieuw uit te geven, hij den Koning in overweging moest geven, om met de uitgifte te verwijlen, en dit wel om verschillende redenen, in de eerste plaats op grond van het onderzoek, waarvan deze zaak het gevolg is, en in de tweede plaats, omdat de aanzoeken van fabrikanten op Java, om hunne contracten te verlengen, waren ter zijde gelegd, op grond, dat men de resultaten van het onderzoek wilde afwachten. Men maakte eene kleine uitzondering voor de contracten, die op het punt stonden te expireren. Om de fabrikanten, die groote werken hadden opgerigt, niet te leur te stellen, werden die contracten voor drie jaren verlengd. Omtrent de personen zal spreker niet in uitweiding treden. Hij ging uit van het denkbeeld, dat het contract ontbonden was. Daarop was niet meer terug te komen. Naar waarheid heeft de Minister van Kolonien gezegd, dat spreker was tegen het stelsel van uitbesteding. Hij refereert zich dienaangaande tot zijne rede van December 1856, waarbij de gronden daarvoor ontwikkeld zijn. Teregt heeft toen de heer van Hoëvell van zijn standpunt gevraagd: wat zal er gebeuren met het contract Pangka? Nu is er gelegenheid voor publieke uitbesteding. Hoewel dit zeer consequent was op het standpunt van dien spreker werd dit destijds door hem, spreker, bestreden. Of ik juist gezien heb, zegt spreker, en of dit stelsel door anderen gedeeld wordt, is hier de vraag niet, want ik stelde mij voor dat stelsel verantwoordelijk; ik was tegen de uitbesteding, en ben het nu nog, want ik geloof, dat het bij uitkomst blijken zal niet proefhoudend te zijn.

Op de vraag van den heer van Hoëvell: Wat zult gij met het contract Pangka doen? was zijn herhaald antwoord: Ik zal het uitgeven bij keuze, maar de personen, die het zullen krijgen, zullen zich moeten onderwerpen aan de voorwaarden, die gesteld zullen worden na afloop van het onderzoek, dat nu ten aanzien van de suikercultuur op Java wordt ingesteld. De Regering nu wilde geene voorwaarden gunnen, waaruit de minste voorkeur zou kunnen worden afgeleid. Daarin ligt juist het kwaad van het stelsel, niet in de keuze van personen, want de keuze was op zich zelf zóó weinig bestemd, dat zij eenvoudig afhankelijk werd gemaakt van de bewilliging der Regering om het contract over te schrijven op personen, aan wie men het zou willen verkoopen of afstaan. Maar het misbruik, dat men aan den een geeft, wat men den ander weigert, dat men aan de eene fabriek weigert de beschikkiug over 400 bouws en aan eene andere 800 bouws geeft, dat men aan den een geeft een suikerprijs van 8, aan den tweede van 9 en aan een derde van 10, — dat misbruik lag eerst in zijn stelsel; dat, zegt spr., zou een stelsel van begunstiging zijn geweest. Spr. ging, even als de Commissie in haar verslag, uit van de beschouwing, die men aantreft op bl. 18 van het Verslag, dat het namelijk den Staat onverschillig moet wezen met wien hij contracteert; of dit de oude contractanten zijn, of andere personen, maakt voor den Staat geen verschil: alleen op de voorwaarden komt het, z. i., aan. Op de vraag, waarom juist aan deze Heeren de toezegging is gedaan, antwoordt spr. dat deze Heeren, nadat de rapporten van den Gouv.-Generaal en van de plaatselijke autoriteiten in Nederlandsch Indie waren ingekomen, plannen aanboden van eene nieuwe suikerfabrikatie, waarvan meerdere productie het gevolg zoude zijn. Spr. komt nu tot het gezag van den Gouverneur-Generaal van Ned. Indie. De bewoordingen van het Besluit van November 1857 kunnen welligt aanleiding geven tot het verwijt, dat bij de uitvoering het gezag van den Gouverneur-Generaal zoude zijn miskend, maar spr. ontkent, dat de minste bedoeling daartoe zou hebben bestaan en voert ter bevestiging zijner bewering de rede des Ministers aan, die verklaarde, dat de Gouverneur-Generaal reeds dadelijk in den aanvang der zaak op het rekwest is geraadpleegd. Het was de bedoeling volstrekt niet van spreker, dat het contract zonder zijne voorkennis zoude worden aangegaan. Hij zoude, wanneer de voorwaarden gesteld waren geweest, den Gouverneur-Generaal hebben gezegd: contracteer gij met de beide Heeren, wanneer een contract kan worden tot stand gebragt, hetgeen nog onzeker was, omdat de voorwaarden onbekend waren en dus geene gelegenheid bestond, om zich over de voorwaarden te verstaan.

Aan het einde zijner rede rigt spr. het woord tot den heer Duymaer van Twist, die, toen hij eenige maanden geleden inlichtingen gaf over een hoogst gewigtigen maatregel van zijn bestuur, die zeer verschillend werd beoordeeld, het verlangen uitdrukte, dat men dit besluit zoude beoordeelen naar de omstandigheden, waaronder hij had gehandeld, en niet naar latere gebeurtenissen, die niet altijd in 's menschen handen zijn. Op datzelfde standpunt plaatst ook hij zich. Toen hij het besluit van November 1857 teekende, was hem, toen Minister, niets anders bekend dan dat het contract Pangka bij gewijsde was ontbonden, maar hij droeg geenerlei kennis van de later gevolgde procedure. Bovendien is hij met de Commissie geheel eens, wanneer zij in haar verslag zegt, dat de Regering moest uitgaan van het denkbeeld, dat er geen contract meer bestond. De Regering heeft toen over dat contract beschikt in het belang van twee achtenswaardige mannen, die de middelen bezaten om de onderneming te exploiteren, en die voldoende zaakkennis hadden, zoodat de Regering volkomen door het staatsbelang geregtigd was te doen, hetgeen zij raadzaam oordeelde.

De heer THORBECKE komt nog op eenige punten terug. De Minister had gezegd, dat hij voor de toezegging van 1856 niet solidair was, maar heeft de Minister zich niet solidair gemaakt? Had niet de Minister bij zijne eerste rede de verbindbaarheid der toezegging nagenoeg geheel ontkend? — Een ander punt: de Minister zeide, te verschillen daarin, dat de transactie niet was eene *voldoening* aan, maar eene *ontheffing* van de toezegging. Heeft de Minister er niet in zijne rede op gewezen, dat de toezegging eene belemmering had kunnen zijn tegen eene uitbesteding, daar het Gouvernement de gegadigden wel niet geheel en al had kunnen vrijwaren tegen oppositie van de belanghebbenden? Spr. blijft er bij, dat de zaak wel niet anders beschouwd kan worden, dan als eene gunst, en dat de transactie dat karakter van gunst niet ontwijken kan. Voor het overige meent spr., dat ook de inlichtingen van den heer Mijer niet voldoende zijn. Deze, voorstander van uitgifte bij keuze, was van meening, dat de gunst niet lag in de keuze der personen, maar in de gestelde voorwaarden, daar die personen het contract verkoopen kunnen. Maar die verkoopt, verkoopt hij het dan om niet? Is zoodanig contract dan niets waard, en ligt dan niet juist de gunst in de keuze der personen? Hij komt terug op het gezag van den Gouverneur-Generaal. Z. i. is het niet de zaak van het opperbestuur, hier te lande te contracteren. Dat is de zaak van den Gouverneur-Generaal, en het andere geeft aanleiding tot verwarring van bevoegdheid. Het is ook een punt van verantwoordelijkheid voor den Gouverneur-Generaal, die z. i. verloren gaat, wanneer het opperbestuur hier te lande zich verdiept in aanvragen van sollicitanten, en daarmede contracteert.

De heer MIJER acht zich verpligt te antwoorden op de rede van den heer Thorbecke. Die afgevaardigde is op nieuw gekomen op het zoogenaamde stelsel van begunstiging. Het is een benificio dat bij het Besluit van November 1856 is verdeeld geworden. Spr. kan daarop geen ander antwoord geven, dan dat hij den Minister van Kolonien de vraag onderwerpt om de geheele correspondentie welke over deze zaak gevoerd is met het kabinet en het Indisch bestuur, over te leggen. Dan zou het blijken of, zoo anderen hadden gevraagd, wat door de beide heeren gevraagd is geworden, het door hem zou zijn geweigerd. Daar hij zich volkomen zuiver gevoelt, zoo werpt hij het geheele verwijt van zich dat het hem te doen zou zijn geweest om begunstiging, om bevoordeeling van den persoon. Had hij dit gewild, hij zou den Gouverneur-Generaal van Ned. Indie niet hebben geraadpleegd over de vraag van uitgifte, dan zou hij daarvan geene reserve gemaakt hebben nopens de voorschriften die na den afloop van het onderzoek moesten worden voorgesteld.

Al de vormen, die in gelijksoortige omstandigheden worden in acht genomen, zijn door hem betracht. Hij gelooft, dat de spreker uit Deventer niet juist gevat heeft, wat hij heeft gezegd betrekkelijk de zoogenaamde begunstiging van personen. Hij meent gezegd te hebben, dat elke opdragt van contracten plaats had en plaats hebben kon met de bewilliging der Regering. Bij overdragt van het contract wordt in de eerste plaats gevorderd de toestemming van het Gouvernement, en dit stelsel is steeds gevolgd in de nieuwe regeling der suiker-contracten op Java. Het lag in zijne bedoeling om het contract ten gevolge van het Besluit van November 1856 te doen sluiten door den Gouverneur-Generaal, maar wanneer men de geschiedenis van de suikerfabrieken op Java nagaat, dan zal men daarin vinden onderscheidene omstandigheden, waarin dat onmogelijk zou geweest zijn, omdat de Gouverneur-Generaal niet altijd bevoegd is contracten te sluiten van dien aard als gesloten zijn, bijv. in de jaren 1840 en 1841, toen het Opperbestuur het beginsel aannam, om voortaan meer te letten op de kwaliteit dan op de kwantiteit van productie, en toen zich hier ondernemers aanboden, om nieuwe, zeer kostbare toestellen voor de suikerbereiding op Java in te voeren. Toen heeft het Opperbestuur de contracten uitgegeven en den Gouverneur-Generaal verzocht om daarmede niet voort te gaan. Zoodanige omstandigheden kunnen zich meer voordoen, zoodat het exclusief stelsel, om de suikercontracten op Java te doen uitgeven door den Gouv.-Gen., niet zou zijn in het belang der suiker-fabricatie.

De heer VAN HOËVELL zegt, dat hij, kort nadat het verslag bekend ge-

maakt was, tegenwoordig was bij een gesprek, dat over deze zaak werd gehouden. Daarin werd gezegd, dat er in het Verslag eene voorname zaak was vergeten, namelijk, dat reeds in 1856 door den toenmaligen Minister van Kolonien het contract Pangka aan de heeren Bronkhorst en Gallois was toegezegd. Een ander, die aan het gesprek deel nam, kon dat niet gelooven, maar spreker dacht het wel, omdat het geheel in het stelsel van dien vroegeren Minister lag. En dat het waar was, blijkt nu overtuigend, daar wij zoo aanstonds de verdediging van die toezegging door den voormaligen Minister hebben gehoord. Maar ik geloof, zegt spreker, dat vele leden der Kamer zich met mij zullen verheugen, dat dat stelsel van uitgifte der contracten bij keuze niet meer gehuldigd wordt in de regeling, die de tegenwoordige Minister van Kolonien heeft vastgesteld. Dat stelsel van uitgifte uitsluitend bij gunst, want daarop komt het stelsel van keuze neder, heeft de tegenwoordige Minister getracht te knotten. Waarop komt de verdediging, door het lid uit Zwolle voorgedragen, neder? Hij zeide, dat de uitgifte vroeger bij gunst geschiedde, dat er nu geen gunst meer betoond werd, dat de een geene grooter voordeelen had dan de ander, en dat men thans aan allen hetzelfde toekende. Maar aan die voorstelling ontbreekt toch iets, dat men namelijk de contracten toekent aan wien men verkiest. Is het geene gunst, als men een contract geeft en de gelegenheid openstelt om het den volgenden dag te verkoopen? Spreker herinnert, dat de vroegere Gouverneur-Generaal, de heer Duymaer van Twist, verpligt werd contracten te verleenen, daar het Opperbestuur hem daartoe last had verstrekt. Dat was o. a. het geval met een contract, dat aan een gewezen Raad van Indie werd uitgegeven, die, zoodra hij het bekomen had, het wilde verkoopen. Was dat nu gunst of geen gunst? Of nu alle bepalingen der contracten gelijk staan, de uitgifte blijft gunst.

Men heeft gevraagd waarom het contract Pangka juist aan de twee gemelde personen was toegezegd. Het lid uit Zwolle antwoordt hierop: omdat die heeren verklaard hebben in het bezit te zijn van een plan tot verbeterde suikerfabricatie, waarvan meer productie te verwachten was. Er is inderdaad op denzelfden grond vroeger menig contract uitgegeven. Hij heeft b. v. in Indie een Franschman zien aankomen, die verklaarde een nieuw stelsel van *macération* te hebben uitgevonden. Op dien grond moest hij een contract hebben en verkreeg hij het ook, maar hij bleek, dat zijn nieuw systema niet practikabel was. Ik geloof dus, dat de bewering, dat het contract Pangka werd toegezegd omdat men een beter stelsel had uitgevonden, zeker niet ernstig gemeend was. Hij verheugt zich, dat kort na de vroeger gevoerde discussie deze kwestie zich heeft voorgedaan, want men ziet nu hoe het stelsel van keuze in de praktijk heeft gewerkt. Het lid uit Zwolle zou niet geaarzeld hebben bij de toekenning der contracten ook anderen in aanmerking te nemen, zoo anderen dit gevraagd hadden. Maar waarom hebben er geene anderen gevraagd? Niet omdat er geen liefhebbers waren, want zoodra het op Java bekend was, dat het contract op nieuw zou worden uitgegeven, zijn er meer liefhebbers gekomen; maar men had slechts een contract uit te geven, dat men aan bepaalde personen scheen te willen toekennen, terwijl juist de omstandigheid dat er slechts één was, den Minister had moeten bewegen met de toekenning te wachten. Hoe het zij, de fabriek werd op Java verkocht; zij heeft eene groote som opgebragt, en het was een raadsel hoe men daarvoor zooveel geld heeft kunnen bieden. Dat raadsel is evenwel thans opgelost. Men heeft eene overeenkomst met de bevolking voor den aanplant gesloten, men heeft de bevolking grootere voordeelen verzekerd; maar nu komen er nieuwe eigenaren van het contract, en nu zal op bevel van den Gouverneur-Generaal de bevolking ook suiker planten, maar aanzienlijk minder voor haren arbeid verkrijgen dan thans het geval was. De Minister heeft gewezen op de belangen van het Gouvernement, die in deze zaak betrokken waren; maar men verlieze niet uit het oog, dat er zoo dikwerf op is aangedrongen dat de zaak der suiker-contracten bij de wet zou worden geregeld, juist met het doel dat aan het Gouvernement die voordeelen zouden worden verzekerd waarop het aanspraak maken mogt. Zoo dus de Regering ten gevolge van eene nieuwe uitgifte geen voordeel trekt, dan is dit de schuld der Regering. Hij verheugt zich, dat de Minister aan de Kamer heeft medegedeeld in welken toestand hij de zaak bij het opvatten zijner betrekking vond. Daaruit is gebleken dat de eerste schuld aan zijnen voorganger ligt, die, door eene overhaaste toezegging te geven, den tegenwoordigen Minister in een moeijelijken toestand gebragt had. De toezegging was gedaan, en die toezegging had wel geen kracht, maar spr. kan begrijpen dat de Minister bij zijn welwillend karakter, aan die toezegging gevolg heeft willen geven.

De MINISTER VAN KOLONIEN meent, dat de rede van den vorigen spr. de noodzakelijkheid bevestigt, dat het Gouvernement zorgen moest voor een spoedigen aanplant, daar het anders jaarlijks van de voordeelen verstoken zou worden en een aanzienlijk verlies lijden. Het is waar, dat er welligt meer plantloon aan de bevolking wordt gegeven of is beloofd, maar dat is het gevolg van de gouvernements-cultuur. Hij hoopt dezer dagen de bewijzen te leveren, dat ook in deze het belang der schatkist niet uit het oog verloren is.

De heer VAN NISPEN geeft zijn leedwezen te kennen dat de Minister in zijne rede heeft geklaagd dat er geene aanvraag om inlichtingen tot hem gerigt, en dat er alzoo eene conclusie werd voorgesteld zonder dat de Minister was gehoord. Spr. herinnert, dat de Commissie haar oordeel gegrond heeft op de argumenten en de feiten die gebleken zijn uit de stukken welke door den Minister zijn overgelegd; terwijl de Kamer thans zal te beslissen hebben wat het belang der zaak vordert en of de voorgestelde conclusie juist is.

De MINISTER VAN KOLONIEN, die de gemoedelijkheid en scherpzinnigheid van den vorigen spr. kent, kan begrijpen, dat hetgeen hij gezegd heeft, dat de Commissie den Minister niet in de gelegenheid gesteld heeft nadere inlichtingen te verschaffen, dat geachte lid treft. De Minister had er op gerekend, dat het rapport hem zou zijn medegedeeld ten einde daarop schriftelijk te antwoorden, omdat hem geen voorbeeld bekend is dat eene Commissie tot het voorstellen van eene conclusie is gekomen zonder den Minister te hooren.

De heer DUYMAER VAN TWIST meent dat het vragen van nadere inlichtingen van den Minister, had kunnen worden voorgesteld, hetzij door den geachten Voorzitter, hetzij door eenig lid der Kamer, maar de Commissie had daartoe geene reden gevonden. Men had dit zelfs door stemming of anderzins aan het oordeel der Kamer kunnen onderwerpen. Wat de zaak zelve aangaat wil hij gaarne de goede bedoelingen van den Minister aannemen. Er is nopens die zaak slechts een nieuw feit bijgebragt; het is de beschikking van des Ministers voorganger. Maar kon dat besluit van dien voorganger invloed uitoefenen op de aangegane transactie? Hij gelooft dit niet. In het midden latende of een Minister door eene beschikking van zijn voorganger gebonden is, en dit voor een oogenblik aannemende, dan bestond er wel reden om eene overeenkomst met de heeren Bronkhorst en Gallois aan te gaan, maar geenszins om eene transactie met den heer van Vloten te sluiten. Het zijn twee geheel afgescheidene zaken. Wat betreft den afkoop van den *Kambang*-handel, heeft hij er niets tegen, en zou het hem zelfs zeer aangenaam zijn, dat al de stukken nopens hetgeen over die zaak is voorgevallen, aan de Kamer wierden medegedeeld. Ten slotte zegt spreker, dat hij met groot leedwezen door den Voorzitter tot lid dezer Commissie werd benoemd. Gaarne had hij gewenscht daarvan te zijn verschoond geworden; maar eenmaal daartoe benoemd, moest hij naar zijne overtuiging handelen.

De heer NOLTHENIUS zal voor het amendement van den heer Elout stemmen, waarvan de strekking is om zonder goed- of afkeuring te kennen te geven, in de medegedeelde inlichtingen te berusten. Maar zoo het amendement wordt afgestemd, dan ziet hij zich verpligt zich voor de conclusie der Commissie te verklaren. Als hij dit doet dan moet hij aan die stem eene opheldering geven. Hij beschouwt deze zaak geheel op zich zelve en alzoo niet dat daaraan een votum van wantrouwen is verbonden. De nadere toelichtingen door den Minister gegeven hebben bij Spreker de overtuiging versterkt dat de Minister in deze zaak geheel ter goeder trouw heeft gehandeld en dat er ook veel voor het sluiten eener transactie te zeggen valt; maar het is hem niet voldoende gebleken dat er noodzakelijkheid bestond de transactie te sluiten die hem ook niet voorzigtig toescheen. Er is een ongunstige schijn over die transactie ontstaan, die sterk op den voorgrond werd geplaatst en waardoor een partijdig oordeel werd geveld. Wat hem betreft, hij kan alleen de noodzakelijkheid van het sluiten der transactie niet aannemen en daarom zal hij voor de conclusie der Commissie stemmen. Daaruit zal blijken dat er tusschen hem en den Minister ten deze verschil in zienswijze bestaat, maar men moet daar geen denkbeeld van een votum van wantrouwen aan hechten.

De VOORZITTER doet opmerken dat het voorstel van den heer Elout niet als eene wijziging der voorgedragene conclusie kan beschouwd worden, maar dat het een nieuw voorstel is; zoodat eerst het voorstel der Commissie, en bij eene verwerping, daarna dat van den heer Elout in omvraag zal worden gebragt.

De heer VAN NISPEN acht zich verpligt te verklaren dat de Commissie in haar rapport niet de minste aanleiding heeft gegeven tot de onderstelling dat hier een votum van wantrouwen zou worden uitgebragt. Haar doel was volstrekt niet om de goede trouw van den Minister in het minst in verdenking te brengen.

De heer ELOUT VAN SOETERWOUDE beweert dat zijn voorstel als eene motie van orde moet worden beschouwd. en dat eerst dan wanneer die niet wordt aangenomen, de conclusie der Commissie in omvraag kan worden gebragt.

De heer DUYMAER VAN TWIST gelooft dat zoo het de bedoeling was eene motie van orde voor te stellen ten einde daardoor verdere discussien af te snijden, die motie dadelijk bij den aanvang der discussie had moeten worden gedaan. Geen der leden heeft het voorstel zoo opgevat, want er is over de zaak zelve gesproken en er dient nu wel eene beslissing te worden genomen.

De heer ELOUT VAN SOETERWOUDE antwoordt dat het zijn doel volstrekt niet was de discussie af te snijden, maar de Kamer heeft altijd, zelfs na de discussie, het regt om over te gaan tot de orde van den dag.

De heer WINTGENS kan instemmon, dat het voorstel van den heer Elout de prioriteit heeft boven dat der Commissie, maar men moet dan ook, om tot die conclusie te geraken, wel letten op de motieven, die den heer Elout tot het doen van het voorstel hebben geleid. De heer Elout heeft betoogd, dat de Kamer ten deze was onbevoegd, en nu gelooft spr., dat men in de eerste plaats kan uitmaken de vraag, of de Kamer al dan niet bevoegd is, ten einde daarna de zaak *au foud*, ten principale, te beslissen, indien namelijk de bevoegdheid wordt aangenomen.

De heer MACKAY doet uitkomen, dat men op verschillende gronden voor de motie kan stemmen en dat, indien zij wordt aangenomen, ieders gevoelen ongeprejudiciëerd blijft.

Niemand meer het woord vragende, worden de beraadslagingen gesloten.

De VOORZITTER brengt thans in stemming de voorgestelde conclusie door de commissie. Wordt die verworpen, dan zal hij de gemotiveerde orde, door den heer Elout voorgesteld, in stemming brengen.

De conclusie wordt hierop AANGENOMEN met 44 tegen 15 stemmen.

Voor de heeren: Poortman, van Bosse, Heemskerk Bz., Wintgens, Zijlker, Kingma, Reinders, Thorbecke, v. Heukelom, v. Hoëvell, Olivier, Delprat, Storm van 's Gravesande, Hoynck v. Papendrecht, Gevers Deynoot, Westerhoff, de Lom de Berg, Duymaer van Twist, Nolthenius, v. Goltstein, Cool, Blussé van Oud-Alblas, de Raadt, Beens, Mensonides, Jespers, Anemaet, Luyben, Hugenholtz, Heemskerk AZn., de Bieberstein, van Voorthuysen, Betz, van Nispen van Sevenaer, v. d. Veen, Dommer van Poldersveld, Idzerda, Dullert, van Diggelen, Meeussen, Slicher van Domburg en Strens.

Tegen, de heeren: van Franck, Hoekwater, Elout, v. Lynden, Kien, Mackay, Taets van Amerongen, Schimmelpenninck, Begram, van Asch van Wijck, Hoffman, v. Foreest, de Brauw, Mijer en de Voorzitter.

Hierdoor is het voorstel van den heer Elout van zelf vervallen.

Niets meer aan de orde zijnde wordt de zitting gesloten.

MEMORIE VAN TOELICHTING, *betreffende het ontwerp van wet tot vervroegde ontheffing van goederen der Maatschappij van Weldadigheid, van daarop ten behoeve van den Staat gelegde hypothecaire verbanden.*

Bij de Wet van den 4den Junij 1859 (*Staatsblad* nº. 55) is eene som van *f* 3,600,000 beschikbaar gesteld voor eene bijdrage aan de Maatschappij van Weldadigheid, ten einde haar in staat te stellen, daarmede al hare toenmalige schuldeischers (de Staat daaronder niet begrepen) te voldoen, op den voet in de Memorie van Toelichting van het ontwerp dier wet in het breede vermeld. Uit die memorie blijkt onder anderen:

dat tijdens de indiening van dat wets-ontwerp nog niet was gebleken van de toetreding tot de daarbij vermelde voorstellen ter kwijting der bedoelde schulden, door de houders van obligatien ten laste der maatschappij, voor een kapitaal van *f* 134,200;

dat desniettemin de aan den Staat toebehoorende onroerende goederen te Ommerschans en te Veenhuizen zouden worden ontheven van de hypotheek, wegens de geldleeningen, door de Maatschappij van Weldadigheid in der tijd aangegaan, daarop bestaande, en dat wel op zoodanige wijze, dat de achtergebleven houders van obligatien geen vooruitzigt hoegenaamd konden verkrijgen, dat aan hen immer vrijwillig eene hoogere aflossing zou worden verstrekt, dan aan hen die de gedane voorstellen hadden aangenomen.

dat de Commissie uit de leden der maatschappij, met welke de overeenkomst dd. 27 December 1858, bij de voormelde Memorie van Toelichting overgelegd, is aangegaan, van hare zijde de mogelijkheid had overwogen, dat één of meer der achtergebleven houders van obligatien goedvond de maatschappij in regten aan te spreken tot het erlangen eener integrale aflossing hunner obligatien, en dat die Commissie, ten einde het, voor dat geval, onmogelijk te maken, dat die obligatiehouders, langs dien weg, immer eene hoogere aflossing zouden kunnen bekomen dan zij, die vrijwillig tot de gedane voorstellen waren toegetreden, iets hetgeen jegens deze laatsten zeker hoogst onbillijk zou zijn, het verlangen had geuit, dat de schuldvordering van den Staat ten laste der maatschappij, in de meergenoemde memorie vermeld, *niet*, zoo als de Regering in de onderstelling eener finale afdoening van al de verdere schulden der maatschappij had aangeboden, zou worden te niet gedaan, maar zou blijven bestaan, om die alleen dan tegen die instelling te doen gelden, ingeval één of meer der niet toegetreden houders van obligatien eene regtsvordering tegen haar mogten instellen.

Dien ten gevolge luiden de artt. 4—8 der voormelde overeenkomst:

Art. 4. In zooverre de obligatien uit de op den 1sten October 1851 bij de heeren de Lanoy en Zonen gesloten leening met de door den staat te verstrekken gelden worden afgelost, worden die obligatien aan den contractant ter eenre ter hand gesteld, en wordt de Staat voor het nominaal bedrag dier obligatien schuldeischer van de Maatschappij van weldadigheid.

Art 5. De staat behoudt zijne vordering, voortspruitende uit de in art. 2 van het contract van 18 Mei/9 Junij 1843 door de Maatschappij van Weldanigheid erkende schuld, ad *f* 3.604,474.85, met de daarop verschenen renten, na aftrek van de geschatte waarde van de Ommerschans en Veenhuizen, en de zich in die gestichten bevindende roerende goederen, ad *f* 1.715,010.70.

Art. 6. De staat zal niettemin de in artt. 4 en 5 vermelde schuldvorderingen niet tegen de maatschappij kunnen doen gelden, dan alleen in het geval, dat één of meer houders van obligatien der leening, in art. 4 vermeld, die tot de hun voorgestelde afdoening niet zijn toegetreden, eene regtsvordering tegen de maatschappij mogten instellen.

Art. 7. Voor zooverre eenige der houders van obligatien der leening, in art. 4 vermeld, die tot nu toe met de hun voorgestelde schikking geen genoegen hebben genomen, later zich bereid mogten verklaren hunne obligatien tegen het aangeboden bedrag af te staan, is de Maatschappij van Weldadigheid tot de uitbetaling daarvan tot kwijting van de obligatien verpligt.

Art. 8. De Staat verleent volledige kwijtschelding aan de Maatschappij van Weldadigheid van de schuldvorderingen in artt. 4 en 5 bedoeld, en ontheft de niet in het slot van art. 3 vermelde onroerende goederen der maatschappij van de ten zijnen behoeve bestaande hypothecaire inschrijvingen zoodra al de houders van obligatien der leening, in art. 4 vermeld, zullen zijn voldaan, of anders na *tien* jaren, gerekend van den dag waarop de tegenwoordige acte in werking treedt.

De kwijtschelding en ontheffing, in dit artikel bedoeld, zijn afhankelijk van de toestemming der wetgevende magt.

Dit laatste art. 8 is, onder andere, bij de wet, in den aanhef dezer vermeld, bekrachtigd.

Ten gevolge dier wet is de voormelde som van *f* 3,650,000 werkelijk ter beschikking der maatschappij gesteld, en zijn hare schulden daarmede gekweten, met uitzondering van een nominaal bedrag van *f* 12,400 aan obligatien, wier houders tot den 18den Augustus jl. nog niet hadden doen blijken van hunne toetreding tot de gedane voorstellen en hunne obligatien toen nog niet ter aflossing hadden aangeboden.

De reeds afgeloste obligatien, beloopende te zamen in kapitaal *f* 3,772,300, bevinden zich, ter voldoening aan art. 4 der overeenkomst, in handen der Regering.

Inmiddels zijn de onroerende goederen van den Staat te Ommerschans en te Veenhuizen, en die van de Maatschappij van Weldadigheid, bedoeld in het laatste gedeelte van het mede bij de aangehaalde wet bekrachtigde 3de artikel der overeenkomst, ontheven van de hypothecaire inschrijvingen welke daarop hebben bestaan, en zijn de onroerende en roerende goederen, die volgens die overeenkomst door de Maatschappij van Weldadig[illegible] in vollen en vrijen eigendom aan den Staat worden afgestaan, aan d[illegible] overgedragen bij behoorlijke acten, die, voor zooveel de onroerende [illegible] betreft, op de openbare registers zijn overgeschreven.

Uit het vorenstaande volgt, dat de hypothecaire inschrijvingen, die [illegible] behoeve van den Staat bestaan op de onroerende goederen, die het ei[illegible] dom der maatschappij zijn gebleven, slechts *op verzoek van haren* [illegible] *gedaan* zijn in stand gehouden tot op een der tijdstippen in art. [illegible] overeenkomst van scheiding vermeld, en dat het bedrag der oblig[illegible] wier houders, door het kunnen doen gelden der vorderingen van den [illegible] zich moesten weêrhouden gevoelen de maatschappij in regten aan te [illegible] ken tot het erlangen eener integrale aflossing, sedert de indiening [illegible] het ontwerp der aangehaalde wet tot den 18den Augustus 1860 [illegible] *f* 134,200, is verminderd tot het betrekkelijk gering bedrag van *f* 12[illegible]

In dien staat van zaken heeft het tegenwoordig bestuur der [illegible] schappij van Weldadigheid bij het hierbij overgelegd adres het [illegible] langen geuit, dat de toestemming der wetgevende magt zou w[illegible] gevraagd tot de ontheffing der gronden, omschreven in de opga[illegible] het adres gevoegd, van de daarop ten behoeve van den Staat g[illegible] hypothecaire verbanden, en zulks ten einde zich, door den ve[illegible] dier gronden, een bedrijfkapitaal te verschaffen. Tegen de inwi[illegible] van dat verlangen bestaat, naar het oordeel der Regering, geen be[illegible] De Staat toch heeft bij het voortdurend bestaan der bewuste hyp[illegible] caire inschrijving geen ander belang dan dat, wat de Maatschapp[illegible] Weldadigheid daarin, om de boven vermelde reden, stelt. Daaren[illegible] zal het bedrag der vordering van den Staat, ook na de voldoening a[illegible] verlangen, in zijn geheel blijven, en kan het doel, waarvoor de in[illegible] ving in wezen is gebleven, evenzeer worden bereikt met een vermi[illegible] onderpand, terwijl zoowel de geringheid van het bedrag der nu no[illegible] afgeloste obligatien, als de omstandigheid, dat nog geen enkel obli[illegible] houder de maatschappij in regten heeft aangesproken, het hoogst on[illegible] schijnlijk maakt, dat dit alsnog zal plaats hebben, zoodat mag word[illegible] dersteld, dat de bereiking van het voormelde doel nimmer zal te p[illegible] men. Bij dit alles komt nog, dat de gronden, die de maatschappij [illegible] langt van de hypotheek ontheven te zien, in oppervlakte slechts ru[illegible] derde gedeelte bedragen dergene, op welke die hypotheek thans gev[illegible] is, en dat degene, die er aan onderworpen blijven, waartoe de bewo[illegible] gedeelten harer kolonien met al de daarop staande gebouwen beho[illegible] evenredig eene veel grootere waarde hebben, dan die welke zouden [illegible] den ontheven.

Vermits het 8ste artikel der meergenoemde overeenkomst bij de w[illegible] bekrachtigd, wordt er, naar het oordeel der Regering, eene nadere [illegible] vereischt om de verlangde ontheffing op het verlangen der Maatsch[illegible] van Weldadigheid met toestemming der Regering te kunnen doen p[illegible] grijpen. Het nevensgaand daartoe strekkend wetsontwerp bevat [illegible] aanwijzing der te ontheffen goederen omdat het in den vorenverme[illegible] thans bestaanden staat van zaken wenschelijk mag worden geacht, [illegible] indien het belang der Maatschappij van Weldadigheid het raadzaam [illegible] maken, gelijke ontheffing als de nu verlangde later ook voor andere [illegible] deelten harer met hypotheek bezwaarde goederen te doen plaats heb[illegible] daaromtrent, zoo dit ontwerp wet wordt, krachtens deze, door de Re[illegible] ring naar bevind van zaken kunne worden beschikt, zonder nadere [illegible] schenkomst van de wetgevende magt in eene zaak, in welke het be[illegible] van den Staat eigenlijk niet regtstreeks is betrokken.

ONTWERP VAN WET, *tot vaststelling van de begrooting der* [illegible]*ven voor de Landsdrukkerij.*

Art. 1. De begrooting der uitgaven van de Algemeene Landsdruk[illegible] over het jaar 1861 wordt vastgesteld op de som van een honderd [illegible] en tachtig duizend vijf honderd negen en twintig gulden (*f* 182,529[illegible] weten:

Art. 1. Tractementen van den directeur, klerken en opzigter *f* [illegible]
″ 2. Bezoldiging der bedienden, jongens, schoonmaaksters en verdere belooningen.................... ″ [illegible]
″ 3. Bureau- en locaalbehoeften.................... ″ [illegible]
″ 4. Drukwerktuigen, gereedschappen en drukmaterialen... ″ [illegible]
″ 5. Arbeidsloon.................... ″ [illegible]
″ 6. Aankoop van papier.................... ″ [illegible]
″ 7. Werken of diensten buiten de Algemeene Landsdrukkerij, ten behoeve van dat etablissement, verrigt wordende door particulieren, zoo als linieer-, graveer-, plaatdrukwerk en meer.................... ″ [illegible]
″ 8. Onvoorziene uitgaven.................... ″ [illegible]

Totaal.......... *f* 18[illegible]

Art. 2. Tot dekking der uitgaven, in het vorig artikel vermeld, [illegible] den aangewezen de volgende middelen:

Art. 1. De inkomsten, over het jaar 1861, wegens door de Alge[illegible] Landsdrukkerij aan de departementen van algemeen bestuur, colle[illegible] administratien, autoriteiten en ambtenaren te leveren druk-, linieer-, [illegible] veer-, plaatdrukwerk en meer.

Art. 2. De inkomsten, over hetzelfde jaar, wegens verkochte onb[illegible] bare goederen en voorwerpen, behoorende aan de Algemeene L[illegible] drukkerij.

Art. 3. De sommen, die in het jaar 1861 mogten worden betaald [illegible] geheele of gedeeltelijke voldoening van vorderingen der Algemeene La[illegible] drukkerij over 1859 en vroeger.

Art. 3. Wanneer de som, bij de begrooting der uitgaven van de [illegible] gemeene Landsdrukkerij uitgetrokken voor een der onderwerpen van [illegible] gaaf, begrepen onder de artikelen 3, 4, 5, 6 en 7 van het eerste art[illegible] dezer wet, ontoereikend mogt worden bevonden, kan het ontbreke[illegible] bedrag, met inachtneming van het voorschrift van het 2de lid van art[illegible] der wet van den 5den October 1841 (*Staatsblad* nº. 40), aangevuld [illegible] den door overschrijving uit den post van onvoorziene uitgaven, in [illegible] begrooting vermeld.

Art. 4. De in den loop van het dienstjaar opkomende behoeften, [illegible] Algemeene Landsdrukkerij betreffende, welke hare omschrijving niet [illegible] in de artikelen van de genoemde begrooting, worden op de[illegible] van onvoorziene uitgaven aangewezen.

Die uitgaven worden bij de rekening, bedoeld bij art. 5 dezer wet, [illegible] schreven en verantwoord in zoovele bijzondere posten, als zij gelijk[illegible] tige onderwerpen betreffen.

Art. 5. Het batig saldo der rekening van de ontvangsten en uitg[illegible] der Algemeene Landsdrukkerij over het jaar 1861 wordt verantwoord [illegible] der de rijksontvangsten van dat jaar, terwijl in eenig nadeelig saldo [illegible] bij de wet wordt voorzien.

GEDRUKT TER DRUKKERIJ VAN HET ALGEMEEN HANDELSBLAD.